

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Olga PÎRÎIALĂ • Silviu Nicolae PÎRÎIALĂ

Educație socială

manual
pentru clasa
a V-a

AROBS
Transilvania Software

**Acest manual este proprietatea
Ministerului Educației Naționale.**

Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu
Programa școlară aprobată prin OM nr. 3393/28.02.2017.

Manualul a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale
nr. 5269/03.10.2017

**Numărul de telefon european de
asistență pentru copii:**

116.111

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Olga PÎRÎIALĂ • Silviu Nicolae PÎRÎIALĂ

Educație socială

manual
pentru clasa

a V-a

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital.

Inspectoratul Școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți: Conf. univ. dr. Bogdan Popoveniuc
Prof. grad I didactic, inspector de specialitate Maria Rados

Redactare: Corina Gâdiuță, Adrian Crețu
DTP: Irina Geambașu
Corectură: Eugenia Oprea
Ilustrații: Shutterstock.com

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN 978-606-706-627-2

Copyright © 2017 Aramis Print s.r.l. toate drepturile rezervate

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social: B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833, sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38

Tel.: 021.461.08.10/14/15; fax: 021.461.08.09/19; e-mail: office@edituraaramis.ro; office@megapress.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/12/13/16; fax: 021.461.08.09/19; e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

www.librariaaramis.ro

Tipărit la MEGApress

Cuprins

Cuprins	3
Competențe generale și competențe specifice	5
Instrucțiuni de utilizare a manualului	7
Introducere	8

UNITATEA 1

Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului	9
Lecția 1. Prioritatea intereselor copilului	10
Lecția 2. Nondiscriminarea	12
Lecția 3. Participarea copiilor la problemele care îi privesc	14
Poți mai mult! – Sunt copil și am dreptul să particip!	16
Recapitulare – Tu ești viitorul!	18
Lectură suplimentară cu conținut moral-civic: <i>Copilul locuit de înger</i> , de Adina Popescu ...	20
Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?	22

UNITATEA 2

Drepturile copilului. Responsabilități asociate acestora	23
Lecția 1. Dreptul la identitate. Formularea întrebărilor	24
Lecția 2. Dreptul la familie	26
Lecția 3. Dreptul la educație	28
Poți mai mult! – Școala ca spațiu de exprimare, exercitare, asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților	30
Lecția 4. Dreptul la joc și activități recreative	32
Lecția 5. Dreptul la protecție împotriva violenței, abuzului și exploatării	34
Lecția 6. Dreptul la securitate și protecție socială	36
Lecția 7. Protecția mediului – condiție a vieții. Argumentarea unui punct de vedere personal	38
Poți mai mult! – S.O.S. Planeta Albastră!	40
Recapitulare – Am drepturi și responsabilități!	42
Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?	44

UNITATEA 3

Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților asociate acestora (I)	45
Proiect educațional (A): „Copiii, promotori ai propriilor drepturi“	
1. Etapa I • Alegerea temei	46
2. Etapa a II-a • Elaborarea fișei de proiect	48
3. Etapa a III-a • Derularea proiectului	50
4. Etapa a IV-a • Evaluarea proiectului	52

UNITATEA 4

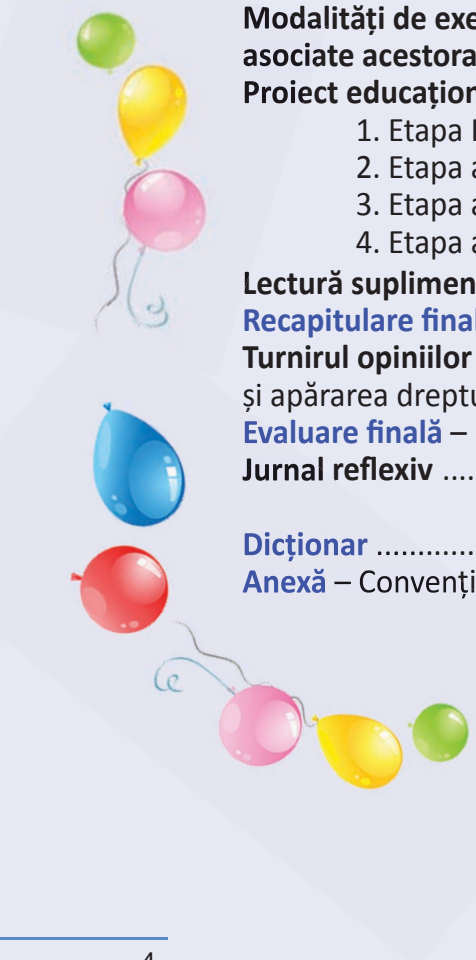
Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului	53
Lecția 1. Copii din mediul rural. Copii din medii dezavantajate socioeconomic	54
Lecția 2. Copii cu dizabilități	56
Lecția 3. Copii care aparțin unor minorități	58
Recapitulare – Îmi sunt apărate drepturile!	60
Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?	62

UNITATEA 5

Instituții guvernamentale, interguvernamentale și neguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului	63
Lecția 1. Instituții guvernamentale: rolul statului	64
Lecția 2. Securitate și protecție socială	66
Lecția 3. Organizații interguvernamentale și neguvernamentale: rolul societății civile	68
Recapitulare – Împreună suntem mai puternici!	70
Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?	72

UNITATEA 6

Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților asociate acestora (II)	73
Proiect educațional (B): „Mai mult verde în școala mea“	
1. Etapa I • Alegerea temei	74
2. Etapa a II-a • Elaborarea fișei de proiect	76
3. Etapa a III-a • Derularea proiectului	78
4. Etapa a IV-a • Evaluarea proiectului	80
Lectură suplimentară cu conținut moral-civic: <i>Semnul de iarbă</i>, de Silvia Kerim	82
Recapitulare finală – O lume minunată pentru copii!	84
Turnirul opiniilor – Concurs argumentativ privind respectarea și apărarea drepturilor copilului	86
Evaluare finală – Ce știm? Cât știm? Cum știm?	88
Jurnal reflexiv	89
Dicționar	90
Anexă – Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului	92

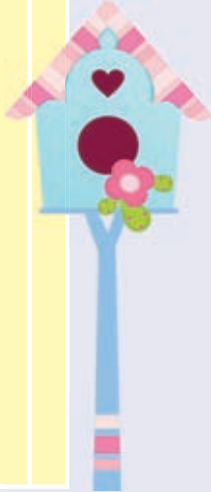

Competențe generale și competențe specifice

Competențe generale și competențe specifice	Conținuturi ale învățării	Titlurile lecțiilor
<p>1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social</p> <p>1.1. Manifestarea interesului pentru formularea de întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități</p> <p>1.2. Formularea unor opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități</p> <p>1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului</p> <p>2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice</p> <p>2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor</p> <p>2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora</p> <p>3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ</p> <p>3.1. Exercitarea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celorlalți</p> <p>3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi</p>	<p>Unitatea 1 Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului Formularea de întrebări Valoarea întrebărilor Formularea întrebărilor Argumentarea unui punct de vedere personal Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Susținerea părerii/opinie proprii Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană Stereotipii și prejudecăți Drepturi și responsabilități ale copilului Principiile generale ale Convenției: prioritarea intereselor copilului, nondiscriminarea, participarea copiilor la problemele care îi privesc</p> <p>Unitatea 2 Drepturile copilului. Responsabilități asociate acestora Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinie proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Drepturi și responsabilități ale copilului Exemplificarea unor drepturi în contexte concrete (de exemplu, dreptul la identitate, dreptul la familie, dreptul la educație, dreptul la joc și activități recreative, dreptul la protecție împotriva violenței, abuzului și exploatării, dreptul la securitate și protecție socială, protecția mediului – condiție a vieții) Corelarea drepturilor cu responsabilitățile asociate Școala ca spațiu de exprimare/exercitare/asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților</p> <p>Unitatea 3 Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților asociate acestora (!) Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinie proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Nevoia de argumente Drepturi și responsabilități ale copilului Copiii, promotori ai propriilor drepturi Proiectul educațional - Alegerea temei - Elaborarea fișei de proiect - Derularea proiectului propus - Evaluarea proiectului propus</p>	<p>Lecția 1. Prioritatea intereselor copilului Lecția 2. Nondiscriminarea Lecția 3. Participarea copiilor la problemele care îi privesc Poți mai mult! – Sunt copil și am dreptul să particip! Recapitulare – Tu ești viitorul! Lecură suplimentară cu conținut moral-civic: <i>Copilul locuit de inger</i>, de Adina Popescu Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?</p> <p>Lecția 1. Dreptul la identitate. Formularea întrebărilor Lecția 2. Dreptul la familie Lecția 3. Dreptul la educație Școala ca spațiu de exprimare, exercitare, asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților Lecția 4. Dreptul la joc și activități recreative Lecția 5. Dreptul la protecție împotriva violenței, abuzului și exploatării Lecția 6. Dreptul la securitate și protecție socială Lecția 7. Protecția mediului – condiție a vieții. Argumentarea unui punct de vedere personal Poți mai mult! – Școala ca spațiu de exprimare, exercitare, asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților Recapitulare – Am drepturi și responsabilități! Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?</p> <p>Proiect educațional (A): „Copiii, promotori ai propriilor drepturi” 1. Etapa I • Alegerea temei 2. Etapa a II-a • Elaborarea fișei de proiect 3. Etapa a III-a • Derularea proiectului 4. Etapa a IV-a • Evaluarea proiectului</p>
<p>1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social</p> <p>1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului</p> <p>2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice</p> <p>2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor</p> <p>2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora</p> <p>3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ</p> <p>3.1. Exercitarea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celorlalți</p> <p>3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi</p>	<p>Unitatea 3 Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților asociate acestora (!) Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinie proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Nevoia de argumente Drepturi și responsabilități ale copilului Copiii, promotori ai propriilor drepturi Proiectul educațional - Alegerea temei - Elaborarea fișei de proiect - Derularea proiectului propus - Evaluarea proiectului propus</p>	<p>Proiect educațional (A): „Copiii, promotori ai propriilor drepturi” 1. Etapa I • Alegerea temei 2. Etapa a II-a • Elaborarea fișei de proiect 3. Etapa a III-a • Derularea proiectului 4. Etapa a IV-a • Evaluarea proiectului</p>

Competențe generale și competențe specifice	Conținuturi ale învățării	Titlurile lecțiilor
<p>1. Raportarea critică la faptele, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social</p> <p>1.2. Formularea unor opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități</p> <p>1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului</p> <p>2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice</p> <p>2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor</p> <p>2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora</p> <p>3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ</p> <p>3.1. Exercițierea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celui/alt</p>	<p>Unitatea 4 Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinii proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Nevoia de argumente Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului Categori de copii în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale (copii din medii dezavantajate socioeconomic, copii cu dizabilități, copii care aparțin unor minorități, copii din mediul rural)</p>	<p>Lecția 1. Copii din mediul rural. Copii din medii dezavantajate socioeconomic Lecția 2. Copii cu dizabilități Lecția 3. Copii care aparțin unor minorități Recapitulare – Îmi sunt apărate drepturile! Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?</p>
<p>1. Raportarea critică la faptele, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social</p> <p>1.1. Manifestarea interesului pentru formularea de întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități</p> <p>2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice</p> <p>2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor</p> <p>2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora</p> <p>3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ</p> <p>3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi</p>	<p>Unitatea 5 Instituții guvernamentale, interguvernamentale și neguvernamentale cu rol în apărarea drepturilor copilului Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinii proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Persuasivitatea Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului Instituții guvernamentale: rolul statului; securitate și protecție socială Organizații neguvernamentale: rolul societății civile</p>	<p>Lecția 1. Instituții guvernamentale: rolul statului Lecția 2. Securitate și protecție socială Lecția 3. Organizații interguvernamentale și neguvernamentale: rolul societății civile Recapitulare – Împreună suntem mai puternici! Evaluare – Ce știm? Cât știm? Cum știm?</p>
<p>1. Raportarea critică la faptele, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social</p> <p>1.2. Formularea unor opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități</p> <p>1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului</p> <p>2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice</p> <p>2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor</p> <p>2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora</p> <p>2.3. Realizarea, în echipă, a unui proiect de promovare a drepturilor copiilor pentru investigarea/soluționarea unor probleme specifice</p> <p>3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ</p> <p>3.1. Exercițierea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celui/alt</p> <p>3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi</p>	<p>Unitatea 6 Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților asociate acestora (II) Formularea de întrebări Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări Argumentarea unui punct de vedere personal Fapte și opinii Susținerea părerii/opinii proprii Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri Schimbul de opinii. Compararea opiniilor Nevoia de argumente Drepturi și responsabilități ale copilului Protecția mediului – condiție a vieții Proiectul educațional - Alegerea temei - Elaborarea fișei de proiect - Derularea proiectului propus - Evaluarea proiectului propus</p>	<p>Proiect educațional (B): „Mai mult verde în școala mea” 1. Etapa I • Alegerea temei 2. Etapa a II-a • Elaborarea fișei de proiect 3. Etapa a III-a • Derularea proiectului 4. Etapa a IV-a • Evaluarea proiectului Lectură suplimentară cu conținut moral-civic: <i>Semnul de iarbă</i>, de Silvia Kerim Recapitulare finală – O lume minunată pentru copii! Turnirul opiniilor – Concurs argumentativ privind respectarea și apărarea drepturilor copilului Evaluare finală – Ce știm? Cât știm? Cum știm?</p>
	<p>Diționar Anexă – Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului</p>	

Dragi copii,

Printre cărți-prietene, manualul de educație socială pentru clasa a V-a vă invită în universul fascinant al cunoașterii străjuit de informație, emoție, inspirație, dialog, motivație și o captivantă întâlnire cu un apărător al copiilor de pretutindeni: Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.

E o întâlnire mult așteptată de copii, căci – nu-i așa? – nu poți să-ți aperi drepturile dacă nu le cunoști.

Veți cunoaște principiile generale ale Convenției, drepturi ale copilului și responsabilități asociate fiecărui drept, modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților, instituții care au rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.

Veți formula întrebări, opinii, explicații, argumente simple cu privire la propriile drepturi și responsabilități, veți participa la dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului, veți formula probleme care vizează drepturile copilului ca punct de plecare în rezolvarea lor, veți identifica posibile măsuri de intervenție pentru cazuri de încălcare/promovare a drepturilor copilului.

Vă veți exercita drepturile și responsabilitățile, participând la luarea unor decizii personale și de grup, vă veți implica activ în cadrul elaborării și derulării proiectelor educaționale.

Promovarea drepturilor copilului înseamnă protecția și creșterea copilului în spiritul păcii, demnității, toleranței, libertății, egalității, solidarității.

Dorim ca prin modul de structurare și susținere a învățării, manualul de educație socială pentru clasa a V-a să constituie un real instrument de lucru pentru fiecare elev.

Drum bun și roade bogate!

Autorii

Unitatea

1

CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

„...copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte, cât și după nașterea sa.”

*CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI,
PREAMBUL*

- **Prioritatea intereselor copilului**
- **Nondiscriminarea**
- **Participarea copiilor**
la problemele care îi privesc

RECAPITULARE
EVALUARE

CE VEI REUȘI?

- să utilizezi modalități alternative de formulare a întrebărilor cu privire la propriile drepturi și responsabilități;
- să identifici elemente relevante, specifice principiilor fundamentale ale Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului;
- să formulezi opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități;
- să ilustrezi moduri de participare a copiilor la soluționarea problemelor care îi privesc.

LECȚIA 1. PRIORITATEA INTERESELOR COPILULUI

CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

FILE DIN ISTORIA CONVENȚIEI

Copiii sunt minunea lumii...

Ce este Convenția cu privire la Drepturile Copilului?

Cine a adoptat Convenția?

Cum funcționează Convenția cu privire la Drepturile Copilului?

Ce este copilul?

Când a fost adoptată Convenția?

CITIM ȘI DEZBATEM

20 noiembrie 1989 este o zi istorică pentru cele două miliarde de copii din întreaga lume.

În această zi, ONU a adoptat Convenția cu privire la Drepturile Copilului, care este acum o lege internațională.

Legea copiilor declară valoarea umană deplină pentru toți copiii și adolescenții.

Fiecare copil are dreptul de a trăi, de a crește în siguranță și de a fi respectat pentru gândurile și ideile sale.

Interesul superior al copilului trebuie să fie prima prioritate. Orice țară care refuză să protejeze copiii sau neglijează necesitățile copiilor încalcă legea.

(Sursa: www.salvaticopiii.ro)

Valoarea întrebărilor

- De ce nu luăm totul ca fiind cunoscut?
- Susțineți/combateți afirmațiile date:
 - Întrebările constituie nucleul unui schimb eficient de informații.
 - Întrebările dezvoltă abilitățile de comunicare.

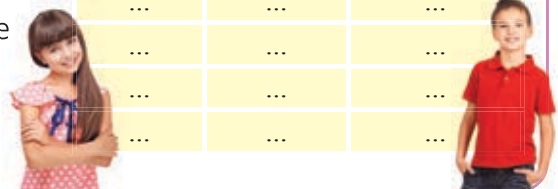
ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Observați imaginile date mai sus.
- Rezumați conținutul textului citit.
- Discutați informațiile neclare, folosind Convenția cu privire la Drepturile Copilului (anexă).
- Completați tabelul alăturat cu:

1 informații pe care le considerați cunoscute;

2 întrebări referitoare la tema abordată;

3 răspunsurile găsite în textul Convenției.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
1	2	3
...
...
...
...
...

REȚINEM

Legea Internațională a Drepturilor Copiilor este Convenția Organizației Națiunilor Unite (ONU) cu privire la Drepturile Copilului. A fost adoptată în anul 1989 și semnată de România în anul 1990.

Fiecare stat semnatar al Convenției îi recunoaște conținutul și se obligă să îl respecte.

Prioritatea intereselor copilului constituie unul dintre considerentele fundamentale ale Convenției.

Interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate în toate deciziile care îi privesc pe copii, se menționează în Articolul 3 (1) al Convenției.

VREAU SĂ ȘTIU

(2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.

(Articolul 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)

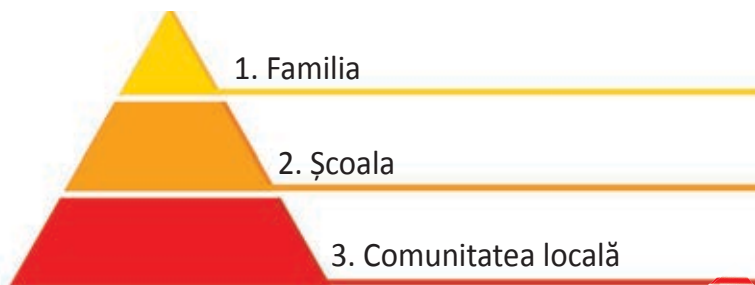
EXERSĂM

1 Definește copilul, potrivit Articolului 1 al Convenției.

2 Redactează un text care să includă argumente simple pe tema importanței respectării drepturilor copilului.

Activitate în perechi

Exemplificați situații de respectare a priorității intereselor copilului corespunzătoare fiecărei trepte din structura grafică dată.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

Interviul în trei trepte

- Formați **microgrupuri** a câte trei elevi.
- Fiecare membru va exersa, alternativ, rolurile:
 - intervievator; ■ interviuat; ■ observator.
- Formulați întrebări referitoare la probleme concrete privind prioritatea intereselor copilului.
 - Argumentați răspunsurile date.
 - Observatorul va consemna aspectele principale ale dialogului.
 - Prezentați sintetic rezultatele fiecărui microgrup.
 - Colectați înregistrările observatorilor.
 - Selectați situațiile de comunicare ce necesită clarificări.

INTERACTIV!

DICȚIONAR

Elaborați în scris un mic dicționar cu termeni specifici.

Convenție

Drepturi

Principiu

NE AMINTIM!

- Pentru ca răspunsurile să fie adecvate, întrebările trebuie să fie formulate concis, clar și corect.
- În formularea unei întrebări putem utiliza unul dintre cuvintele: *cine, ce, unde, când, cum, din ce cauză* etc.

LECTIA 2. **NONDISCRIMINAREA**

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A TOLERANȚEI

EU ȘI TU, DIFERIȚI, DAR EGALI!

**O LUME DEMNĂ
PENTRU COPII**

Chiara

Ivan

Alasdair

**SPUNE DA
PENTRU COPII!**

Indira

Casim

Sakura

Maria

Ibrahim

EXPLORĂM TEXTUL**Articolul 2**

1 Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor [...], indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului [...].

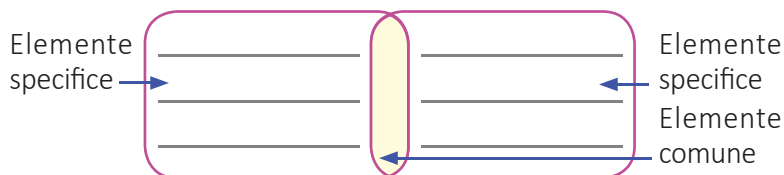
(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

DESCOPERIM

- nondiscriminarea;
- principiul nediscriminării – aspecte generale;
- rolul principiului nediscriminării în respectarea drepturilor copilului.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Formați grupuri a câte trei-patru elevi.
- Desenați diagrame pe coli de hârtie A4.
- Completați asemănări și deosebiri între persoanele din imaginile date, la alegere.

TURUL GALERIEI

- La un semnal, membrii grupurilor se deplasează.
- Discută fiecare produs, notează observațiile.
- Revăd, comparativ, propriile produse și citește observațiile primite.

EU, TU, NOI

- Un elev formulează o întrebare referitoare la conținutul Articolului 2 (1) al Convenției.
- Colegul de bancă răspunde la întrebarea adresată.
- Cei doi elevi reiau întrebarea, gândind împreună răspunsul.

SĂ REFLECTĂM

Susțineți/combateți afirmația:

Fiecare persoană este unică.

REȚINEM

Principiul nediscriminării este un principiu fundamental al Convenției cu privire la Drepturile Copilului.

Statele părți au obligația de a respecta și garanta drepturile tuturor copiilor.

Niciun copil nu poate fi discriminat, indiferent de culoare, sex, limbă, religie, opinie, originea națională, etnică, socială, situația materială, incapacitatea fizică sau de altă situație.

IMPLICĂ-TE!

- Propune activități specifice de celebrare a Zilei Internaționale a Toleranței, 16 noiembrie.
- Implică-te în desfășurarea activităților!

EXERSĂM

1 a) Identifică, în imaginile date, situații de respectare/încălcare a principiului nediscriminării.

PE STRADA MEA

Nu primim în cartier copii refugiați!

Toți copiii sunt așteptați la spectacolul „Civitas”!

Acces interzis copiilor de culoare!

b) Exprimă-ți acordul/dezacordul în legătură cu situațiile date. Argumentează.

2 Observă asemănări și deosebiri între explicațiile și argumentele formulate de elevii din clasă.

Activitate în perechi

Scrieți cuvinte care au legătură cu tema dată.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

NEDISCRIMINAREA ȘI EXCLUDEREA

Studiu de caz

Alin este elev în clasa a V-a. E un copil de etnie romă. Îi place să învețe și să cânte la vioară.

Rezultatele la matematică sunt îngrijorătoare.

Colegul său, Viorel, l-a invitat acasă să lucreze împreună.

Mama l-a certat, spunându-i că nu primește în casă copii de etnie romă.

- Lucrând în echipe, analizați cazul dat.

Fii avocatul unui cuvânt:
NEDISCRIMINARE!

Oare greșesc?
Totdeauna tratez diferențele dintre copii ca semne, criterii de separare a lor.

INFO

- Informează-te cu privire la evenimente semnificative în promovarea drepturilor copilului.
- Care sunt cele zece imperative ale campaniei **Spune DA pentru copii?**

DICȚIONAR

Prejudecată – Atitudine negativă îndreptată împotriva persoanelor pe care nu le cunoaștem, pentru faptul că aparțin anumitor categorii sau grupuri.

Stereotip – Idee, convingere generalizatoare, simplificatoare cu privire la o situație, un grup de oameni etc.

Exemplu: Toți romii sunt răi.

LECȚIA 3. PARTICIPAREA COPILOR LA PROBLEMELE CARE ÎI PRIVESC

Participarea în familie

Ești prea mică. Nu pot lua în seamă propunerea ta.

Sunt membru în comisia de mediere a conflictelor. Dialog, negociere, consens...

CLUBUL COPIILOR

Participarea în școală

Săptămâna aceasta au loc alegeri pentru Consiliul elevilor.

Mâine facem propuneri pentru oferta curriculară la discipline opționale.

PARTICIPAREA – ATELIER DE COMUNICARE

Pregătim o campanie de promovare a drepturilor copilului în comunitate.

Avem nevoie de voluntari!

Colegii de la clasa a V-a C s-au înscris toți.

EXPLORĂM TEXTUL

Articolul 12

1 Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul de maturitate.

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

DESCOPERIM

- dreptul la participare;
- condiții ale participării;
- domenii ale participării;
- structuri participative.

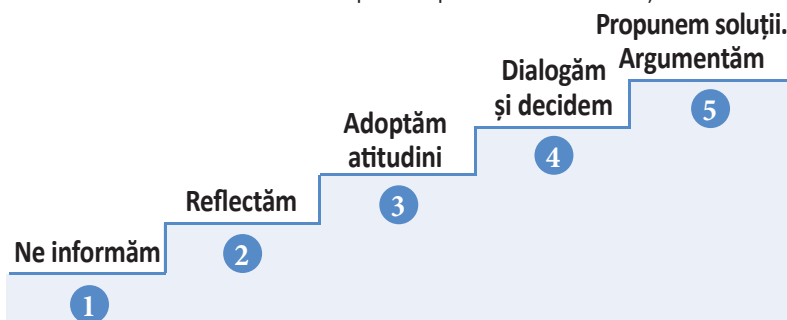
ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Formați grupuri mici, a câte patru-cinci elevi.
- Participați la *discuții de grup*; formulați întrebări referitoare la probleme concrete privind dreptul la participare.

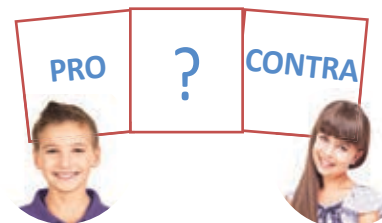
■ Ce? ■ Cine? ■ Unde? ■ Când? ■ De ce?

- Analizați imaginile date mai sus.
- Urmând *pașii participării*, răspundeți la următoarele întrebări:

- Ce este participarea?
- Care sunt condițiile participării copiilor?
- Care sunt structurile participative la nivelul școlii?

EXPRIMAȚI-VĂ PĂREREA!

- Considerați că un copil are dreptul la opinie chiar dacă este imatur fizic și psihic?

- **DA**, pentru că ...
- **NU**, pentru că ...

- Argumentați răspunsul vostru!

REȚINEM

Participarea copiilor la problemele care îi privesc constituie un principiu fundamental al Convenției cu privire la Drepturile Copilului.

Dreptul la participare este un drept al copilului.

Copilul are dreptul de a-și exprima liber opinia în toate problemele care îl privesc. Opiniile copilului sunt luate în considerare având în vedere vârsta și gradul de maturitate.

Copilul are, de asemenea, dreptul „de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa”.

VREAU SĂ ȘTIU

(1) Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.
(Articolul 29 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)

EXERSĂM

1 Bifează imaginile ce ilustrează forme ale participării copiilor.

2 Scrie trei proverbe sugestive vizând responsabilități asociate dreptului la participare.

Activitate în perechi

Comentați, lucrând în perechi.

„[...] un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate [...]”

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, Preambul)

APLICĂM. NE VERIFICĂM

Focus-grup

- Formați trei grupuri.
- Propuneți acțiuni care să reflecte dreptul la participare al copiilor:
 - la nivelul clasei; ■ la nivelul școlii; ■ în comunitate.
- Argumentați utilitatea fiecărei acțiuni propuse.
- Stabiliți un clasament al celor mai bune propuneri.

Avem nevoie de argumente!

Care sunt condițiile pentru acceptarea unui argument?

Să fie bine structurat, să fie relevant, să explice toate datele.

EU, CETĂȚEANUL

Argumentează-ți dreptul la participare pornind de la afirmația: **Participarea se învață!**

DACĂ AȘ FI PRIMAR

Dacă ai fi ales *primar al copiilor*, ce ai face pentru copiii din comunitatea locală?

ÎN VÂRFUL PENITEI

- Recunoașteți personajele, lectura, autorul.
- Comentați modul în care copilul își exprimă opinia în familie.

POȚI MAI MULT! SUNT COPIL ȘI AM DREPTUL SĂ PARTICIP!

VOCEA COPIILOR

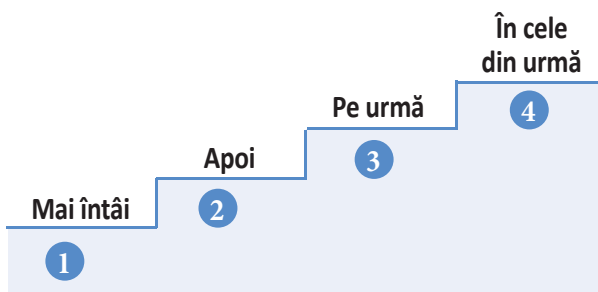
- Observă imaginile date mai sus.
- Închipuie-ți că locuiești pe o planetă unde nimeni nu îi ascultă pe copii.
Așadar, vocea copiilor este neînsemnată.
- Descrie, în imagini și culoare, emoția care te încercă. Ce culori vei folosi?

PORTRET VORBIT

Alcătuiește un portret vorbit al *viitorului planetei* unde *vocea copiilor* nu este ascultată.

EXPRIMAȚI-VĂ PĂREREA!

- Te-ai confruntat vreodată cu cel puțin una dintre situațiile ilustrate?
Povestește, utilizând pașii sugerați de expresiile date.

Schimb de opinii

Solicită-le colegilor să-și exprime părerea.

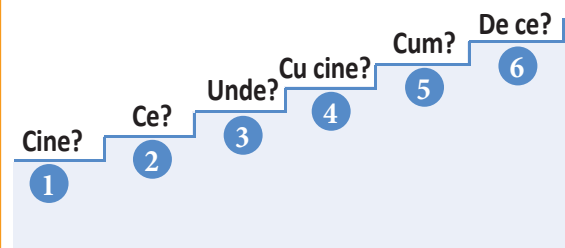
Masă rotundă

- Presupuneți că vă pregătiți pentru „olimpiadele comunicării“.
- Trebuie să prezentați propria persoană utilizând, la alegere:

■ o caricatură	■ un poster
■ o poezie	■ un simbol
■ o glumă	■ o ghicitoare
- Exersați acest mod de prezentare.

PRO PARTICIPARE

- Treceți o fișă, de la un copil la altul, în care consemnați, pe rând, un argument pro participare.
- Relatați un aspect pozitiv al participării voastre în:
 - familie; ■ școală; ■ comunitate.
- Utilizați pașii sugerați de întrebările date.

Schimb de opinii

Alegeți cele mai bune argumente pro participare.

UNIVERS INTEROGATIV: PARTICIPAREA

Domenii ale participării

1 Exprimă-ți acordul/dezacordul în legătură cu acțiunile de pe etichete.

Părinții îmi respectă
opinia.

În școală, elevii mai
mari mi-au interzis să
particip la alegeri.

Am organizat o
campanie de
informare a populației.

2 Identifică domenii ale participării copiilor, pornind de la enunțurile date mai sus.

Structuri participative

Completează spațiile punctate, denumind structuri participative ale copiilor.

a) la nivelul clasei *Consiliul elevilor* c) la nivel comunitar.....

b) la nivelul școlii d) la nivel național

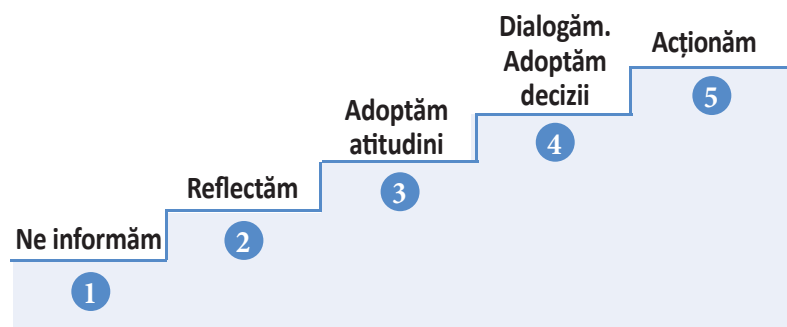
Activitate în perechi

Menționați trei probleme care pot fi înscrise în agenda Consiliului elevilor, la nivelul școlii.

PAȘII PARTICIPĂRII

• Trebuie să vă întâlniți cu reprezentanții Consiliului elevilor la nivelul școlii, pentru discutarea unei situații de încălcare a dreptului la educație al elevului „X”.

• Care sunt pașii participării în vederea adoptării unei decizii?

Discuție de grup

- Stabiliți acțiuni specifice fiecărei trepte de parcurs.
- Prezentați-le în fața clasei. Corectați greșelile.

EXERSĂM

1 Pornind de la un caz concret din clasa voastră, străbateți pașii necesari luării unei decizii.

REGULAMENTUL CLASEI

Ce vom realiza?

Realizați un regulament al clasei care să cuprindă drepturi și responsabilități ale elevului.

Cum vom proceda?

- Consultați Regulamentul de organizare și funcționare a școlii.
- Regulamentul stabilește drepturile și responsabilitățile elevilor.
- Adăugați și alte reguli specifice clasei voastre.

De ce vom realiza?

Vom dăruți câte un exemplar colegilor cu un comportament iresponsabil.

ÎN VÂRFUL PENIȚEI

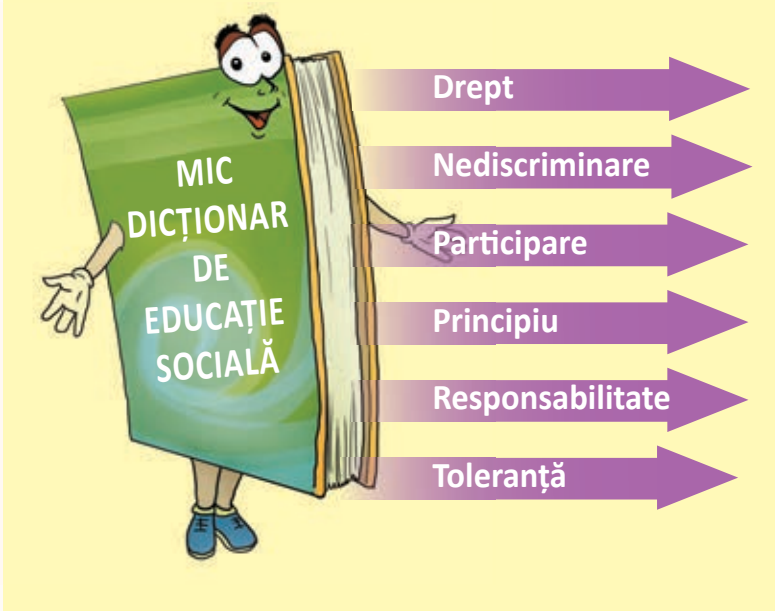
Creionați o caricatură a unui personaj cu un comportament antisocial.

RECAPITULARE – TU EȘTI VIITORUL!

DICȚIONAR

Eu întreb, tu răspunzi

- Prezentați-le colegilor textele realizate.
- Recapitulați conținuturile parcurse, pornind de la întrebările adresate de colegi.
- Cele mai bune lucrări pot constitui texte-suport pentru recapitulare.

CE ESTE COPILUL?

Articolul 1

[...] Prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea [...] stabilește limita majoratului sub această vârstă.

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

- Spune ce este copilul, imaginându-ți că ești:
 - scriitor ■ matematician
 - psiholog ■ medic
 - profesor ■ părinte
- Ce observi?

TERMENI-CHEIE

- 1 Citiți termenii importanți din prima unitate de învățare.
- 2 Verificați prezența termenilor dați în micul dicționar pe care-l veți realiza în decursul anului școlar.
- 3 Alcătuiți, lucrând în perechi, un text care să rezume conținuturile parcurse. Utilizați termenii-cheie dați mai sus.

TU EȘTI VIITORUL!

Știați că „Tu ești viitorul!“ au fost cuvintele Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, adresate unui copil român?

În anul 2002, primul brad al noului mileniu a fost trimis pentru prima oară din România. Bradul a plecat din Munții Carpați, străbătând același traseu pe care l-a parcurs, odinioară, Badea Cârțan pentru a ajunge la Columna lui Traian.

Tot în anul 2002, bradul de Crăciun de la Vatican a fost aprins de Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea, însoțit de un copil român, Geani Busnea.

Știați că, susținând pacea și prietenia între popoare, Papa Ioan Paul al II-lea a străbătut de trei ori echivalentul distanței de la Pământ la Lună?

1 Încercuiește caseta corespunzătoare valorii de adevăr a fiecărui enunț.

A **F** Interesele superioare ale copilului trebuie să fie tratate cu prioritate.

A **F** Copilul are dreptul la libertatea de exprimare.

A **F** Statele părți recunosc dreptul copilului la educație.

2 Scrie cuvinte cu înțeles asemănător:

toleranță

principiu

convenție

3 Ce înțelegi prin principiul nediscriminării?

Cum explici necesitatea acestui principiu?

4 **Activitate în perechi**

Propuneți activități pentru Ziua Internațională a Toleranței, 16 noiembrie.

a.

b.

c.

d.

e.

f.

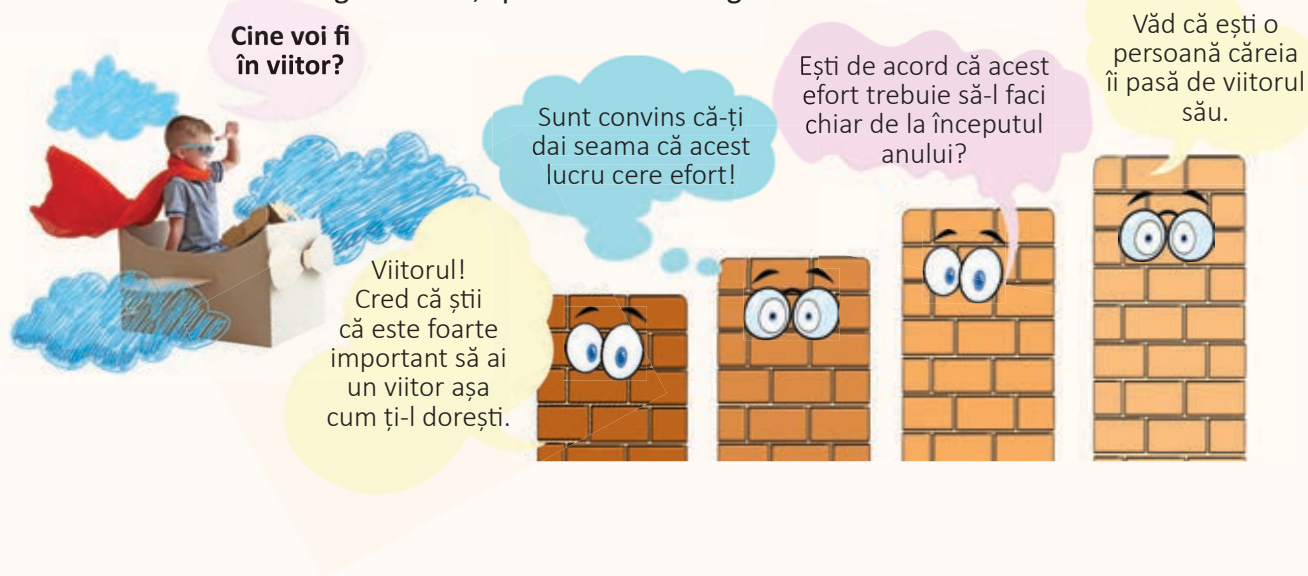
g.

h.

5 Redactează un text în care să utilizezi argumente referitoare la necesitatea respectării priorității intereselor copilului.

PORTRET VORBIT

Pornind de la imaginea dată, spune cum te imaginezi în viitor.

LECTURĂ SUPLIMENTARĂ CU CONȚINUT MORAL-CIVIC

COPILUL LOCUIT DE ÎNGER*(fragmente)***de Adina Popescu**

A fost odată un copil al străzii. Nu-și cunoscuse niciodată părinții, nu avea prieteni și locuia într-o cutie de carton, pe alea principală a parcului din oraș. Nu cerșea niciodată. Bunicii care își plimbau nepoțtii prin parc îi mai dădeau câte un covrig, o vată de zahăr, un măr, uneori, câte o jucărie stricată sau o carte de povești.

Cea mai mare dorință a copilului, care nu avea un nume, pentru că nu-l strigase niciodată nimeni, era să aibă o casă. Petrecea ore în șir visând cu ochii deschiși la o casă adevărată, din cărămidă, unde să nu-i mai fie frig, ca în cutia sa de carton. Se imagina mobilându-și casa cu scaune moi, canapele odihnitoare și mese cu mâncăruri gustoase.

Copilul își dorea cu atâta ardoare o casă, încât într-o bună zi i-a crescut una chiar pe creștetul capului. S-a trezit dimineața cu o căsuță pe cap! [...] Curând apărură și primii locatari: o familie de păsări cântătoare formată din pasărea-mamă, cu o voce de soprană, care cânta și la pian, păsăroiul-tată, cu glas de tenor și cu un saxofon cumpărat de ocazie de la un magazin de instrumente muzicale, și păsărelele-copii, care cântau în cor și la trompete.

Bucuros de oaspeți, copilul le găzdui cu mult drag în căsuța sa. După ce se mutară și își aranjară lucrurile prin casă, păsările organizară un concert în toată regula. [...]

– A venit fanfara! se bucurau oamenii.

Apoi descoperiră că muzica venea dinspre zona unde se afla copilul. [...]

Copilul își închipuia că oamenii începuseră să-l îndrăgească și că avea și el un rost pe lume. Într-o zi, înainte de concert, începu să țină o cuvântare.

– M-am trezit de dimineață în cutia mea din carton și am văzut primele raze ale soarelui, bobitele de rouă de pe firele de iarbă, florile și...

– Taci din gură! i-a strigat unul dintre spectatori.

– N-am venit aici să auzim poveștile tale! a adăugat un altul. Lasă păsările să cânte!

– Voiam doar să vă spun că sunt momente în care și mie, un copil al străzii, viața mi se pare mai frumoasă, adăugă cu glas șoptit copilul. [...]

Copilul fu din nou necăjit, până când sosi o veveriță respectabilă, care începu să adune în căsuță toate ghindele și alunele din parc. [...]

– La ce-ți folosesc toate ghindele astea?

- Trebuie să fiu prevăzătoare, îi spuse ea. Dacă vine iarna, eu ce voi mânca?
- Nu înțeleg prea bine, dar presupun că ai dreptate! zise copilul. Te-aș ruga totuși să nu mai aduci alte ghinde, pentru că mă doare foarte tare capul.
- Dacă nu-mi dai voie să mă gospodăresc cum am chef, atunci plec! îl amenință veverița.
- Pleacă, dacă vrei! zise copilul, fără prea mari regrete.

Veverița avu dreptate: iarna sosi curând. Începu o ninsoare cu fulgi mari și se făcu atât de frig, încât copilul aproape degerase în cutia sa de carton. În plus, deși veverița plecase, durerea de cap nu-l slăbise nicio clipă. Simțea că-i plesnește capul. Se întreba ce îi va mai crește din el...

Dar adevăratul motiv pentru care suferea copilul era singurătatea. Nimeni nu mai veni să locuiască în căsuță, așa că aceasta era acum în paragină. Vopseaua oranj se scorojise, vântul tăios de iarnă pătrundea înăuntru prin geamurile sparte, iar de pe horn nu ieșea niciun firicel de fum. „Ce bine era când stăteau aici păsările, albinele sau veverița! – gândea el cu tristețe. Iar am rămas singur pe lumea asta!”

Începu să plângă încet, neauzit de nimeni. Tocmai atunci apărură un înger mic, cam zgribulit, nu foarte arătos și cu aripile cam smotocite. Se instalează imediat în căsuța de pe capul copilului și se apucă de curățenie: zugrăvi pereții și înlocui geamurile sparte.

Curând, un fuior alb de fum se ridică din hornul casei.

Deși nu-l întrebase cât are de gând să stea acolo, copilul avea o presimțire că îngerul nu-l va părăsi niciodată.

Căpătă chiar și un nume, oamenii îi spuneau acum „Copilul locuit de înger”.

- Formulează întrebări referitoare la conținutul textului. (Cine? Ce? Unde? Când? Cum? De ce?)
- Identifică în text situații de încălcare a principiilor Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.
- Explică semnificația titlului textului: „Copilul locuit de înger”.
- **Copii fără copilărie...** Propune colegilor tăi la ora de educație socială:
 - a) un proiect de documentare despre copiii străzii;
 - b) acțiuni care ar putea aduce bucurie copiilor aflați în dificultate.

EVALUARE – CE ȘTIM? CÂT ȘTIM? CUM ȘTIM?

- 1 Completează enunțurile date.
 - Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului este
 - Fiecare stat semnatar al Convenției se obligă să
 - ONU a adoptat Convenția Drepturilor Copilului în anul
 - România a semnat Convenția cu privire la Drepturile Copilului în
- 2 Formulează patru întrebări referitoare la preocupări actuale privind drepturile copilului.
- 3 Precizează principiile fundamentale ale Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.
- 4 Identifică trei situații de încălcare a principiilor care stau la baza Convenției.
Însemnează cu .

Nu primim în clasa noastră copii de culoare!

Fetele sunt mai puțin pricepute decât băieții.

Ești prea mică să poți avea dreptul la opinie!

Vino la joacă!

- 5 Redactează un text care să includă cel puțin patru argumente pe tema importanței respectării drepturilor copilului.

Punctaj acordat:

1.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
2.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
3.	1,5 puncte (3 situații x 0,5 puncte)
4.	1,5 puncte (3 situații x 0,5 puncte)
5.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)

Se acordă un punct din oficiu.

DREPTURILE COPILULUI. RESPONSABILITĂȚI ASOCIATE ACESTORA

„Cauza de a face lumea un loc mai bun
pentru copii ne unește pe toți.”

LIAM NEESON

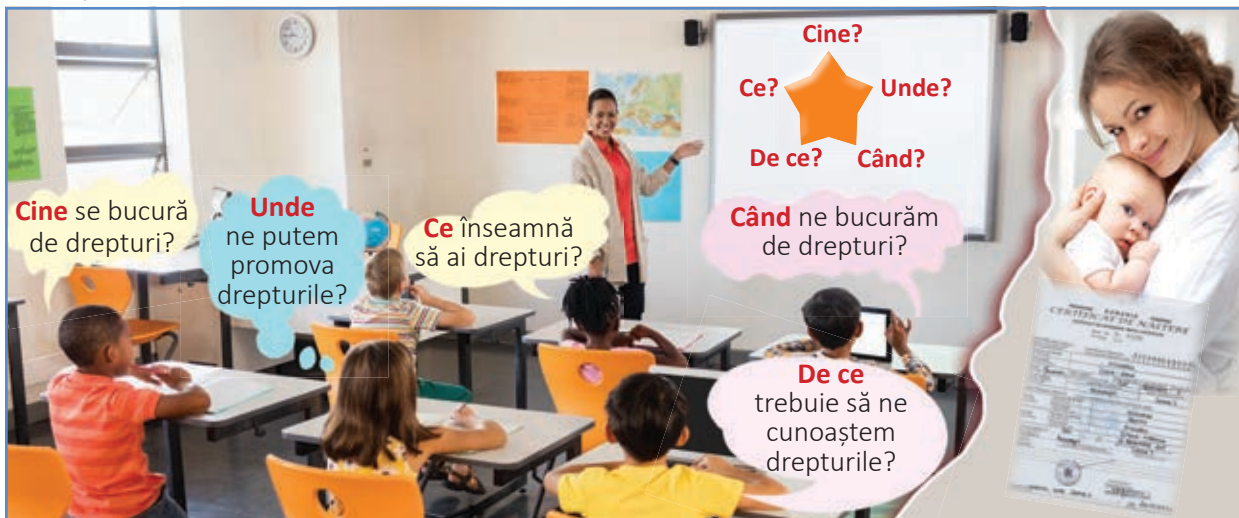
- Dreptul la identitate. Formularea întrebărilor
- Dreptul la familie
- Dreptul la educație
- Dreptul la joc și activități recreative
- Dreptul la protecție împotriva violenței,
abuzului și exploatării
- Dreptul la securitate și protecție socială
- Protecția mediului – condiție a vieții.
Argumentarea unui punct de vedere
personal

RECAPITULARE EVALUARE

CE VEI REUȘI?

- să utilizezi modalități alternative de formulare a întrebărilor și răspunsurilor referitoare la drepturile copilului și responsabilități asociate;
- să identifici drepturile copilului și responsabilitățile ce decurg din aceste drepturi în Convenția cu privire la Drepturile Copilului, texte literare, imagini, exemple date sau în situații din viața reală;
- să recunoști situații de respectare/încălcare a drepturilor și neasumare a responsabilităților în contexte diferite;
- să identifici consecințele care decurg din încălcarea drepturilor;
- să corelezi drepturile copilului cu responsabilitățile asociate;
- să exerciți drepturile și responsabilitățile în situații date;
- să participi la decizii de grup privind promovarea și apărarea propriilor drepturi.

LECȚIA 1. DREPTUL LA IDENTITATE. FORMULAREA ÎNTREBĂRILOR

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

FORMULAREA ÎNTREBĂRILOR

- Formați cinci grupuri de elevi.
- Alegeți tipul de întrebare al fiecărui grup.
- Formulați cât mai multe întrebări referitoare la drepturile copilului și responsabilitățile asociate.
- Purtătorul de cuvânt al fiecărui grup va prezenta rezultatele.

Noi credem că...

- **Apreciați:**
 - varietatea și creativitatea întrebărilor;
 - respectarea regulilor de formulare;
 - modul de colaborare și prezentare;
 - încadrarea în timpul stabilit.
- **Acordați calificative:**
FB, **B**, **S**, **I**.

EXPLORĂM TEXTUL

Articolul 7

1 Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

Articolul 8

1 Statele părți se obligă să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale [...].

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

DESCOPERIM

- Ce înțelegi prin identitate proprie?
- Ce act primesc părinții la nașterea copilului?
- Care sunt datele înscrise în acest act?
- De ce este important certificatul de naștere?
- Ce drepturi dobândește copilul odată cu nașterea sa?
- Ce responsabilități putem asocia dreptului la identitate?
- Care sunt celelalte acte care demonstrează identitatea unei persoane?

REȚINEM

Copilul este înregistrat imediat după nașterea sa și are de la această dată *dreptul la identitate*.

Datele personale, precum numele, prenumele, data nașterii, sexul, codul numeric personal, domiciliul, religia, naționalitatea, cetățenia alcătuiesc *identitatea persoanei*.

Certificatul de naștere este primul act de identitate, act oficial prin care se confirmă nașterea unei persoane. Alte acte sunt *cartea de identitate, pașaportul etc.*

Păstrarea corespunzătoare a actelor de identitate și utilizarea corectă a datelor personale sunt *responsabilități*.

EXERSĂM

1 Marchează cu elementele care se regăsesc în certificatul de naștere:

numele prenumele data nașterii culoarea pielii

2 Numește trei drepturi pe care un copil le dobândește la nașterea sa.

Activitate în perechi

- Susțineți/combateți valoarea de adevăr a următoarei afirmații:

Copilul se bucură de dreptul la identitate, chiar dacă nu este înregistrat după nașterea sa.

- Adevărat sau fals? Argumentați!

APLICĂM. NE VERIFICĂM

Ce joc minunat!
Prima cerință a fost postarea datelor de identificare. Am postat și datele colegului meu.

Navighez în siguranță pe internet. Știu că utilizarea frauduloasă a datelor personale e un real pericol.

Dezbateri: Copiii, victime în mediul on-line

- Formulați întrebări pornind de la imaginile date.
- Drepturile și responsabilitățile copiilor se schimbă în mediul on-line?
 - Ce este furtul de identitate?
 - Ce știm despre *cyberbullying*, această formă de agresiune on-line?
- Prezentați sintetic rezultatele discuțiilor.

VREAU SĂ ȘTIU

- (1) Copilul are dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale.
- (3) Părinții aleg numele și prenumele copilului, în condițiile legii.
- (4) Copilul are dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie, în condițiile prevăzute de lege, fără nicio ingerință.

(Articolul 9 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)

SFATUL COPIILOR

- Noi amenințări se dezvoltă în ritm alert la nivel mondial.
- *Furtul de identitate* din mediile electronice afectează tot mai multe persoane.
- Jocurile on-line, aparent nevinovate, pun în pericol sauucid copii.
- Informați-vă! Folosiți diferite surse de informare.
- Propuneți un *Regulament al comunicării pe internet*.

PORTOFOLIUL

Fapte și opinii

Selectați mesaje cuprinse în presa pentru copii, programe de televiziune, pagini web etc. în care sunt prezentate aspecte ale promovării/încălțării dreptului la identitate.

LECTIA 2. DREPTUL LA FAMILIE

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească unde...”
(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

„Ce poți face tu ca să fie pace peste tot în lume? Mergi acasă și înconjoară-ți familia cu dragoste.” (Maica Tereza)

Nică, dragul mamei...

Ce înseamnă familia pentru tine?

FAMILIA, IERI...

- La ce se gândește, cu emoție, autorul *Amintirilor din copilărie*?
- Care sunt membrii celor două familii din imagine?
- Dacă ai fi Nică, ce le-ai spune copiilor de astăzi despre familia ta?

CE ȘTIM? CE CREDEM CĂ ȘTIM?

- Formulați întrebări referitoare la:
 - familie;
 - drepturi și responsabilități asociate.

EXPLORĂM TEXTUL

- 1 Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.
- 2 Părinții au obligația să asigure copilului, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuare dezvoltare ale copilului, orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute în prezenta lege.
- 3 Părinții copilului au dreptul să primească informațiile și asistența de specialitate necesare în vederea îngrijirii, creșterii și educării acestuia.

(Articolul 35 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)

FAMILIA, AZI...

- Ce norme și valori morale sugerează acțiunile ilustrate?
- Ce tip de relații se află la baza familiei?
- Dacă ai fi părinte, ce valori morale ai vrea să transmiți, peste timp, copiilor tăi?

PĂRINȚI ȘI COPII

- Susțineți/combateți afirmațiile:

E mai bine să fii copil!

E mai bine să fii părinte!

DESCOPERIM

- conținutul dreptului la familie al copilului;
- obligațiile și drepturile părinților;
- drepturile și responsabilitățile copilului;
- responsabilitățile comune ale părinților;
- aspecte ale dreptului la familie în Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.

REȚINEM

Copilul are *dreptul la familie*.

Familia constituie nucleul societății și este primul grup căruia îi aparținem.

Ambii părinți sunt responsabili pentru creșterea copilului lor, asigurându-i condițiile necesare dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale și sociale. Părinții sau tutorii legali sunt comun responsabili pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului.

Copilul nu poate fi separat de părinții săi împotriva voinței sale, cu excepția cazurilor când acest lucru este impus de interesul său.

Statele părți vor respecta responsabilitatea, dreptul și obligația părinților de a-i da copilului orientarea și sfaturile necesare exercitării drepturilor recunoscute de Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.

Dezbatere

Drepturi și responsabilități

• Prezentați o zi din familia voastră, fiind pe rând:

- mama;
- tata;
- bunica.

• Dați exemple de responsabilități asociate dreptului la familie.

• Pe o scală de la 1 la 5, acordați-vă punctajul corespunzător îndeplinirii sarcinilor ce vă revin.

EXERSĂM

1 Exemplifică trăsături morale ale persoanei tale, manifestate în relația cu părinții.

2 Menționează situații când părinții:

- te-au încurajat;
- te-au criticat;
- te-au îndrumat.

Activitate în perechi

Copilul și familia

Identificați în Convenția cu privire la Drepturile Copilului aspecte vizând:

- drepturile copilului în cazul separării părinților;
- reîntregirea familiei;
- adopția.

JOC DE ROL

Jurnalist de serviciu

- Faci parte din grupul de elevi jurnaliști și întâlnești un grup de susținători ai drepturilor copilului.
- Formulează întrebări pe care ai dori să le adresezi.

SĂ REFLECTĂM

Copiii sunt cinstea părinților, iar părinții, lauda copiilor.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

Studiu de caz

Alin este colegul meu din clasa a V-a B, recunoscut pentru rezultatele deosebite la învățătură și comportare. Pasiunea lui este lectura.

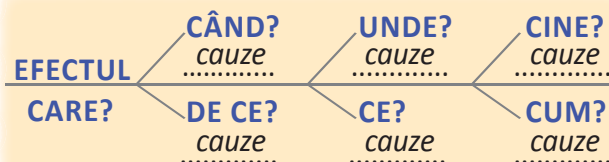
Ieri l-am întâlnit în holul școlii. Era de nerecunoscut! Trist, necomunicativ, dezordonat. Zadarnic am încercat să-i vorbesc!

Nedumerit, am încercat să aflu cauzele. Am descoperit că familia lui s-a destrămat și de două săptămâni l-a abandonat. A rămas singur.

Are nevoie de ajutor. Ce e de făcut?

• Examinați consecințele încălcării dreptului la familie (condiții, cauze, efect), utilizând modelul structurii grafice date.

• Identificați posibile măsuri de intervenție.

LECTIA 3. DREPTUL LA EDUCAȚIE

„Cu acul ne-a crescut
biata mama. A învățat
singură să citească
și să scrie ca să ne învețe
și pe noi carte.”

N. Grigorescu

„Domnul nostru
a fost un om
deosebit...”

M. Sadoveanu

„Școlarul trebuie să
stea în bancă drept, cu
căciula pe spate
și cu ochii pe carte!”

B. Șt. Delavrancea

CITIM ȘI DEZBATEM

Da, dragul meu, bine zicea mama: nu știi cât de urâtă ar fi toată ziua dacă n-ai merge la școală! Dacă nu ai avea nicio responsabilitate! Mai mult! Gândește-te la sumedenia de copii care, aproape la aceeași oră, merg la școală să învețe, în toate țările din lume. Mii și milioane. Toți merg să învețe. [...] Închipuiește-ți acel furnicar a o sută de popoare, acea nemărginită mișcare din care faci și tu parte, și gândește-te că, dacă ar înceta acea mișcare, omenirea ar recădea în barbarie, căci această mișcare e însuși progresul, speranța și mândria lumii.

Înainte dar! Soldățul al armatei celei mari! Cărțile sunt armele tale, ia seama, copilul meu, să n-ajungi un soldat netrebnic!

Tatăl tău.

(Edmondo De Amicis, „Școala”,
din vol. *Cuore, inimă de copil*)

Susținerea opiniei proprii

Imaginează-ți că ești tatăl din povestirea „Școala”, de Edmondo De Amicis. Susține, utilizând argumentele din text, propria opinie vizând dreptul la educație și responsabilitățile asociate.

DESCOPERIM

- Exemplificați drepturi ale copilului și responsabilități asociate, sugerate de ilustrații.
- Identificați situații de încălcare a dreptului la educație.

Altundeva și nu acum!

Prezentați aspecte ale dreptului la educație în operele literare studiate.

CADRANELE

1 Completează cadranele date, respectând cerințele.

• Cuvânt-cheie: responsabilitate • Enumeră responsabilități prezentate în text.	• Textul îți amintește o experiență personală? Care ar fi aceasta?
• Exprimă-ți sentimentele față de părinți și dascăli.	• Ce învățătură desprinzi din text?

2 Utilizând Convenția cu privire la Drepturile Copilului (anexă), citește și comentează Articolul 28 vizând dreptul la educație și Articolul 29 referitor la finalitățile educației.

REȚINEM

Dreptul la educație este un drept fundamental al copilului. Statele părți au obligația de a asigura exercitarea dreptului la educație în baza egalității de șanse pentru toți copiii.

Învățământul primar este gratuit și obligatoriu pentru toți copiii, formele de învățământ secundar vor fi accesibile tuturor copiilor și tinerilor.

Statele părți vor lua măsuri pentru a încuraja cooperarea internațională în vederea asigurării dreptului la educație tuturor copiilor.

În conformitate cu prevederile Convenției, măsurile privind aplicarea disciplinei școlare trebuie să respecte demnitatea copilului.

AVOCATUL UNUI DREPT

- Fii avocatul apărării/acuzării dreptului la educație.
- Utilizează cel puțin trei argumente pentru fiecare situație:
 - apărare;
 - acuzare.

EXERSĂM

1 Identifică scopuri ale educației, definite în Articolul 29, alineatele (a), (b) și (c) din Convenția cu privire la Drepturile Copilului.

2 Notează trei întrebări pentru profesorul diriginte referitoare la dreptul la educație.

3 Marchează cu caseta corespunzătoare:

În clasa ta trebuie luată o decizie importantă. Cum se va proceda?

- Hotărăște profesorul diriginte.
- Hotărăsc cei mai buni elevi ai clasei.
- Discutați, apoi hotărâți împreună.
- Hotărăște responsabilul clasei.

Activitate în perechi

Formulați întrebări și răspunsuri vizând aspecte înscrise în Regulamentul școlar.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

Copii-problemă sau copii cu probleme?

Pas 1 Gândiți-vă la o problemă legată de dreptul la educație al copiilor rămași singuri acasă.

Pas 2 Care ar fi situația ideală? Ce persoane pot fi implicate?

Pas 3 Ce spune legea, Convenția cu privire la Drepturile Copilului?

Pas 4 Care ar fi soluțiile posibile? Ce puteți face voi?

Pas 5 Care sunt organizațiile și persoanele implicate?

Pas 6 Cum puteți colabora pentru a rezolva problema?

Pas 7 Ce recomandări ați putea formula?

ȘTIAȚI CĂ...?

În anul 2014, Premiul Nobel pentru Pace a fost acordat unui copil. Acesta se numește Malala Yousafzai și continuă să militeze pentru dreptul la educație al tuturor copiilor.

STATUTUL ELEVULUI

- Citiți Articolul 7 din Statutul Elevului.
- Menționați aspecte vizând dreptul la educație al copiilor din România.

SĂ REFLECTĂM

Ce s-ar întâmpla dacă, de mâine, copiii nu ar mai avea drepturi și responsabilități?

POȚI MAI MULT!

ȘCOALA CA SPAȚIU DE EXPRIMARE, EXERCITARE, ASUMARE DE CĂTRE COPII A DREPTURILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILOR

SOLUȚII CREATIVE ÎN SPRIJINUL DREPTULUI LA EDUCAȚIE

MINIREFERENDUM

VOCEA COPIILOR

Dragi colegi,

Sunt elev în clasa a V-a. La începutul anului școlar am fost ales, cu număr majoritar de voturi, membru al Consiliului elevilor. Știți că în Norvegia „Activitatea Consiliului de elevi” constituie disciplină de studiu? Știți că în Olanda elevii trebuie să finalizeze 30 de ore de muncă în folosul comunității, în timpul educației secundare, pentru a obține certificatul de absolvire a școlii?

Îmi place să privesc școala ca pe o comunitate. O comunitate în care împărtășim aceleași valori, respectăm munca și opiniile tuturor, fără discriminare, ne străduim să obținem performanțe la nivel individual și colectiv. Școala – spațiul unde orice copil își poate exprima opiniile, exercita drepturile și, desigur, asuma responsabilitățile asociate acestora.

Dreptul la educație este un drept al fiecărui copil. Ne bucurăm de învățământ primar obligatoriu și gratuit, de forme de învățământ secundar deschise, accesibile, în acord cu prevederile Convenției Drepturilor Copilului și Legii Educației Naționale nr. 1/2011. Ne străduim îndeajuns să învățăm zilnic lecțiile? Îi ajutăm pe cei care întâmpină dificultăți în învățare? Totdeauna, copiii trebuie să aibă o a doua șansă. Ce acțiuni desfășurăm pentru cei care nu știu să citească? Frecventăm școala cu regularitate? Monitorizăm absențele în vederea prevenirii și combaterii abandonului școlar? Îi ajutăm pe copiii aflați în dificultate să frecventeze școala? În ce mod? Sunt probleme ce mă preocupă. Voi cum procedați? Ce acțiuni ați desfășurat?

Aș vrea să vă comunic măsurile privind aplicarea disciplinei școlare cu respectarea demnității copilului, promovate în școala mea.

Aș vrea să vă propun un proiect de parteneriat. Uneori creionez imaginar un proiect de parteneriat cu toți copiii lumii! Ar fi posibil?

Voi ce credeți, copii?

Andrei, un optimist

(Din creațiile copiilor – „Școala ca o comunitate”)

UNIVERS INTEROGATIV – ȘCOALA CA O COMUNITATE

- 1 Citește textul. Completează structura dată:
 - a) alege un fragment preferat;
 - b) notează comentarii, conexiuni cu experiența proprie, nelămuriri.

Jurnal cu dublă intrare

Fragment	Impresii personale. Comentarii
...	...

- 2 **Discuție de grup.** Discutați aspectele semnalate. Formulați întrebări referitoare la conținutul textului.
- 3 Ți-ar plăcea să fii liderul clasei? Argumentează-ți opțiunea.
- 4 Realizează un portret-robot al unui lider.

Activitate în perechi

- Exersați-vă abilitățile de comunicare! Vă aflați în campanie.

- Planul meu de acțiune este
- Contracandidatul meu are
- Cred despre el că

- Propunerile mele sunt
- Cred despre mine că
- Defectele și calitățile candidatului 1

- **Dreptul meu la opinie!** (patru voci ale alegătorilor)

- a. **Conservatorul** – Personal, îl apreciez mult pe candidatul de anul trecut.
- b. **Exuberantul** – Îmi plac ideile aparent imposibil de aplicat!
- c. **Pesimistul** – Nu am o părere bună despre
- d. **Optimistul** – Propunerile sunt reale, realizabile.

- **Votați!** Care dintre candidați v-a convins?

• **Corul nemulțumiților.** În timp ce anunțați rezultatul alegerilor, apar Victor, Sandu și Aura. Au un comportament agresiv, nemulțumiți fiind de rezultat. Nu le place învingătorul și n-au participat la vot.

Ce părere aveți? Cum veți proceda?

CONCURS

DREPTUL LA EDUCAȚIE

În clasă, începând de astăzi, aveți un coleg nou. Nu știe să scrie și să citească. Își dorește mult să învețe, dar n-a fost lăsat la școală, fiind obligat să cerșească. Cum îl puteți ajuta?

Organizați, împreună cu „liderul ales”, un concurs de soluții creative la problemele privind asigurarea dreptului la educație.

Identificați, lucrând în echipă, măsuri de intervenție posibile.

INFO

În Franța, elevii primesc o *note de vie scolaire*, inclusiv pe certificatul de absolvire, ce reflectă contribuția elevilor la viața școlară și participarea la activitățile organizate sau recunoscute de școală.

(„Educația civică în Europa”, studiu Eurydice)

JOC DE ROL

În urma concursului de soluții creative trebuie să organizați un minireferendum pentru alegerea unei soluții la nivelul clasei. Cum procedezi?

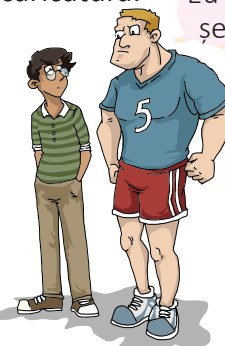
PORTOFOLIU

Ilustrează situații de exercitare/asumare a dreptului la educație și responsabilităților asociate din școală.

ÎN VÂRFUL PENIȚEI

Comentează caricatura.

Eu sunt șeful!

LECȚIA 4. DREPTUL LA JOC ȘI ACTIVITĂȚI RECREATIVE

Unitatea 2

EXPLORĂM TEXTUL

Articolul 32

1 Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa în mod liber la viața culturală și artistică.

2 Statele părți respectă și favorizează dreptul copilului de a participa în mod deplin la activitatea culturală și artistică și încurajează organizarea în favoarea lui a unor mijloace corespunzătoare de vacanță și activități recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

DESCOPERIM

- Care sunt prevederile Convenției referitoare la dreptul la joc și activități recreative?
- Care este conținutul dreptului la joc și activități recreative?
- De ce este necesară cunoașterea acestui drept?
- Cum putem folosi ceea ce am învățat?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Formați cinci grupuri a câte patru-cinci elevi.
- Alegeți un cuvânt sau o expresie dată: *joc, vacanță, odihnă, responsabilități, activități recreative*.
- Scrieți pe coli de hârtie cuvinte/idei în legătură cu tema propusă.
- Trasați linii ce evidențiază legătura între cuvinte/idei.
- Prezentați colegilor structura grafică. Respectați diversitatea de opinii/idei.

Cine? Ce? Unde? Când? Cum?

- Formulați întrebări privind consecințele nerespectării dreptului la joc și activități recreative, utilizând exemple:
 - din viața reală;
 - din literatură;
 - din desene animate.

REȚINEM

Orice copil are dreptul la odihnă și timp liber, dreptul de a se juca și a practica activități recreative specifice vârstei, de a participa în mod liber la activitățile cultural-artistice și sportive ale comunității.

Fiecare copil trebuie să beneficieze de exercitarea în condiții de egalitate a acestui drept, de mijloace corespunzătoare de vacanță și timp liber.

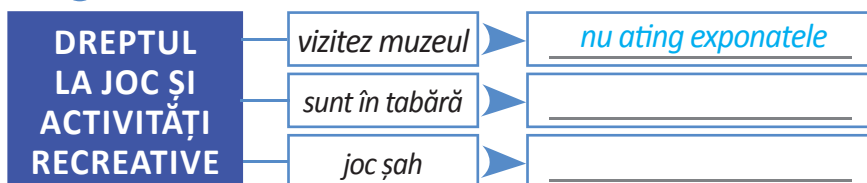
Toți copiii trebuie să respecte responsabilitățile asociate dreptului la joc și activități recreative.

VREAU SĂ ȘTIU

(3) Autoritățile publice au obligația să asigure [...] locuri de joacă suficiente și adecvate pentru copii, în mod special în situația zonelor intens populate.
(Articolul 53 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)

EXERSĂM

- 1 Realizează o fișă a jocului preferat care să conțină:
 - descrierea jocului;
 - regulile jocului.
- 2 Completează structura grafică dată.

Activitate în perechi

- Exemplificați situații în care vă puteți manifesta dreptul la joc și activități recreative, corespunzătoare vârstei elevilor clasei a V-a. Argumentați alegerile făcute.
- Prezentați o activitate preferată din jurnalul de vacanță.

Dezbatere

Liviu petrece ore în șir în fața calculatorului.

- Calculatorul – prieten sau dușman? Argumentați!

PRO

CONTRA

...

...

- Ce responsabilități presupune utilizarea calculatorului?

APLICĂM. NE VERIFICĂM

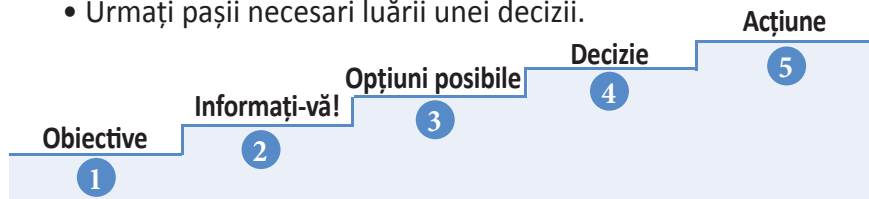
Masa rotundă

• Așezați în formă de cerc, de la dreapta la stânga, faceți propuneri pentru realizarea unei activități de informare a autorităților locale cu privire la amenajarea unor locuri publice de joacă.

• Argumentați! Folosiți prevederile Articolului 31 din Convenție și ale Articolului 53 din Legea nr. 272/2004 privind dreptul la joc și activități recreative.

• Menționați acțiuni de voluntariat pe care doriți să le faceți pentru a contribui la amenajarea locurilor de joacă: ecologizare, plantarea florilor, vopsirea băncilor etc.

- Urmați pașii necesari luării unei decizii.

JOC DE ROL

- Mimați activități recreative desfășurate în timpul liber.
- Solicitați colegii să le ghicească.

EU, TU, NOI

Realizați, în grup, un afiș/colaj care să ilustreze următoarea idee:
„Drepturile mele nu trebuie să limiteze drepturile tale“.

Exemple:

- Ce faci dacă...? Trebuie să exersezi la vioară, iar vecinii au nevoie de liniște.
- În parcul copiilor se va înălța o construcție-gigant, pentru spații comerciale.

LECȚIA 5. DREPTUL LA PROTECȚIE ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI, ABUZULUI ȘI EXPLOATĂRII

- Comentați textul Articolului 19 din Convenția cu privire la Drepturile Copilului (anexă).

CITIM ȘI DEZBATEM

Am șapte ani

Bună! Mă numesc Amelia și trăiesc pe o insulă din Antile. Părinții mei, care sunt săraci, m-au dat la o familie din oraș.

Ca-n fiecare zi, azi m-am sculat la cinci dimineța. Am adus apă. A fost foarte greu să țin urciorul pe cap [...]. Apoi am pregătit și am servit micul dejun întregii familii. Am fost puțin înceată [...] și stăpânul m-a bătut cu o curea de piele [...].

După aceea l-am dus la școală pe băiatul stăpânilor, care are cinci ani [...].

A trebuit să cumpăr alimente din piață, să pun cărbuni pe foc, să mătur, să spăl [...]. Am mai spălat și picioarele stăpânei. S-a înfuriat și mi-a tras o palmă. Noaptea trecută am dormit afară.

Păcat că nu am putut să scriu aceste rânduri cu mâna mea. Nu mi s-a dat voie să merg la școală.

Vă doresc o zi bună!

Amelia

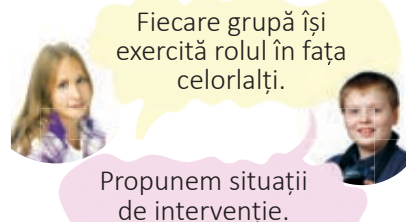
(Cazul a fost prezentat în *The State of the World's Children 1997*)

FAPTE ȘI OPINII

- Analizați imaginile ce ilustrează respectarea/încălcarea drepturilor copilului.
- Formulați un punct de vedere personal; susțineți părerea/opinia proprie, utilizând cel puțin trei argumente.
- Comparați opiniile, explicațiile și argumentele colegilor.
- Identificați posibile măsuri de intervenție în cazul Ameliei.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI – METODA ÎNVĂȚĂRII RECIPROCE

- **REZUMATORII** → Expuneți, pe scurt, conținutul textului.
- **ÎNTREBĂTORII** → Formulați întrebări referitoare la text.
- **CLARIFICATORII** → Discutați informațiile neclare.
- **PREZICĂTORII** → Exprimați ce credeți că se va întâmpla în continuarea textului dat.

Fiecare grupă își exercită rolul în fața celorlalți.

Propunem situații de intervenție.

REȚINEM

Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, împotriva abuzului, neglijării, abandonului, rețelor tratamente, exploatării de orice fel, indiferent că se află în îngrijirea părinților sau numai a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților legali sau a altei persoane căreia i-a fost încredințat.

Orice copil are dreptul de a fi protejat împotriva violenței, abuzului, exploatării, indiferent de mediul în care se află, și trebuie să respecte responsabilitățile asociate acestui drept.

PĂREREA MEA CONTEAZĂ!

Consideri că scenele de violență pe care le conțin filmele, textele literare, desenele animate pot determina copiii să devină violenți?

DA, pentru că ...

NU, pentru că ...

EXERSĂM

1 Unește fiecare drept cu responsabilitatea corespunzătoare.

- dreptul la educație
- dreptul la familie
- dreptul la protecție împotriva violenței

- comportament prosocial
- frecventarea școlii
- respectul pentru părinți

2

Lucrând în perechi, completați, în structura alăturată, cuvinte ce au legătură cu tema dată.

3

Explorați Convenția! Identificați articole referitoare la dreptul la protecție împotriva exploatării copilului.

VIOLENȚA ÎN EXPRESII ARTISTICE

Explicați expresiile:

- „Bătaia e ruptă din rai“;
- „O mamă de bătaie“;
- „Sfântul Nicolai și Calul Bălan“;
- „Spune, loază!“.

Să ne imaginăm

- Este pauză și elevii sunt în curtea școlii. Deodată, un coleg este lovit fără motiv. Niciun elev nu intervine.
- Tu ce atitudine ai? Argumentează.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

NU VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ!

A
T
E
L
I
E
R

- Organizați un grup de inițiativă care să sprijine dreptul copiilor din școală la protecție împotriva violenței.

O decizie argumentată...

- Pas 1 Definiți decizia.
- Pas 2 Explorați alternativele.
- Pas 3 Adunați dovezi.
- Pas 4 Hotărâți pe baza probelor adunate.

- Stabiliți modul de organizare, activitățile specifice, responsabilitățile membrilor grupului.
- Promovați acțiunile desfășurate, utilizând pagina web a clasei.

STOP BULLYING-ULUI!

Propune măsuri împotriva hărțuirii.

LECȚIA 6. DREPTUL LA SECURITATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

Am primit concediu și indemnizație pentru creșterea și îngrijirea copilului.

- Ce forme de protecție socială cunoașteți?

CITIM ȘI DEZBATEM

16 noiembrie 2016

82 339 de copii români trăiesc fără unul sau fără ambii părinți [...]. Copiii pentru care părinții sunt doar o voce la telefon trec prin grave probleme emoționale, de la sentimentul de abandon la cel de vinovăție. Vinovați pentru plecarea părinților care nu ezită să îi încarce cu împovărătoarea afirmație „Am plecat ca tu să o duci mai bine...”. Bani nu sunt niciodată suficienți. Mai mult, devin un pretext. Un pretext pentru o viață departe de cel care a dat viață.

[...] Autoritățile au venit cu o completare la Legea privind drepturile copilului: alocarea unui sprijin de 600 de lei pe lună copiilor plasați la rude de către părinții plecați la muncă în străinătate. Părinții sunt acum obligați să informeze autoritățile despre dorința de a pleca din țară și să numească o persoană care are toată responsabilitatea creșterii copilului în lipsa lor.

(Sursa: www.stiri.tvr.ro)

FAPTE ȘI OPINII

- Analizați, în echipă, cazul prezentat în mass-media.
- Exersați tipurile de întrebări date:
 - Ce s-a întâmplat?
 - De ce s-a întâmplat?
 - Se putea face și altfel?
 - Poți să faci și tu?
 - Ce-ai fi făcut tu?
 - Cum te-ai fi simțit într-o asemenea situație?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Pornind de la textul dat, interpretați roluri diferite, potrivit „Pălăriilor gânditoare”.

Ce spune legea?

Identifică în text o măsură de protecție prevăzută în Articolul 20 (1) din Convenția cu privire la Drepturile Copilului.

REȚINEM

Orice copil are dreptul la *securitate și protecție socială*.

Fiecare copil are dreptul de a beneficia de *asistență socială*, inclusiv de *asigurări sociale*.

Indemnizațiile se acordă luându-se în considerare situația financiară a familiei sau a persoanelor responsabile de întreținerea copilului.

Orice copil care nu locuiește cu familia sa are dreptul la protecție specială și sprijin.

Forme de protecție socială sunt: alocația pentru copii, bursele pentru elevi, pensia de urmaș, indemnizații pentru urmașii eroilor-martiri, ajutor social pentru familiile defavorizate, asistență materială și programe de sprijin, în special privind sănătatea, alimentația, îmbrăcămintea, locuința ș.a.

Dezbateri

Citiți și dezbateți Articolele 6 și 26 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (anexă) și Articolul 11 din Statutul Elevului.

Jurnaliști de serviciu

- Monitorizați, timp de trei zile, un post de radio ori TV; colectați articole din presa pentru copii.
- Comparați mesajele în care sunt promovate sau încălcate unele drepturi ale copilului.
- Completați portofoliul.

EXERSĂM

1 Încercuiește literele corespunzătoare cuvintelor cu sens asemănător:

a. securitate; b. protecție; c. apărare; d. nesiguranță.

2 Redactează un text care să conțină trei argumente simple pe tema importanței dreptului la securitate și protecție socială.

3 Identifică, în cadrul Convenției, forme de protecție socială și securitate a copilului.

Activitate în perechi

Prezentați trei responsabilități asociate dreptului la securitate și protecție socială.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

- Pasionați de educație socială?

Cu ajutorul colegilor mai mari, realizați sondajul de opinie:

Ce înseamnă pentru tine Ziua Drepturilor Copilului?

- Puteți utiliza modalități alternative de formulare a întrebărilor și răspunsurilor.

Exemple:

ÎNTREBĂRI ÎNCHISE

Ce sărbătorim, în fiecare an, la 20 noiembrie?

RĂSPUNS EXCLUSIV

(un singur răspuns)

ÎNTREBĂRI DESCHISE

Ce înseamnă pentru tine această zi?

RĂSPUNS MULTIPLU

(număr nelimitat de variante de răspuns)

ÎNTREBĂRI DE TIP IERARHIC

Cum apreciezi, pe o scală de la 1 la 5, respectarea în școală a drepturilor copilului?

RĂSPUNS TIP CLASAMENT

SĂ REFLECTĂM

- Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi existat Convenția cu privire la Drepturile Copilului?
- Propuneți și organizați activități prin care sărbătoriți Ziua Drepturilor Copilului.

LECȚIA 7. PROTECȚIA MEDIULUI – CONDIȚIE A VIETII. ARGUMENTAREA UNUI PUNCT DE VEDERE PERSONAL

- Cum vă imaginați planeta Micului Prinț? Dar viitorul Planetei Albastre?

CITIM ȘI DEZBATEM

Pe planeta Micului Prinț se găseau, ca pe toate planetele, și ierburi bune, și ierburi rele. Prin urmare, semințe bune de ierburi bune și semințe rele de ierburi rele. [...] Dacă e vorba de o plantă rea, trebuie să smulgi numaidecât această plantă, chiar din clipa în care ai descoperit-o [...]. De un baobab, dacă prinzi de veste prea târziu, nu te mai poți descotorosi niciodată. Năpădește întreaga planetă. O străpunge cu rădăcinile. Și dacă planeta este prea mică și dacă baobabii sunt prea mulți, o fac să sară-n aer.

– E ceva ce ține de disciplină, mi-a spus mai apoi Micul Prinț. După ce te-ai dichisit de dimineață, trebuie să dichisești cu grijă și planeta. [...] Știam undeva o planetă locuită de un trândav. Nu luase seama la trei copăcei...

„Copii, fiți atenți la baobabi!”

(Antoine de Saint-Exupéry, *Micul Prinț*)

S.O.S. Pământul!

- Ce asemănări există între mesajul textului și Articolul 29 din Convenție?
- Care este semnificația mesajului „să dichisești cu grijă și planeta”?
- Ce pericole amenință viața Planetei Albastre?
- De ce este necesară protecția mediului?

CUM PROTEJĂM MEDIUL ÎN COMUNITATEA LOCALĂ?

- Identifică surse de poluare în comunitatea locală.
- Formulează un punct de vedere personal referitor la păstrarea curățeniei în parcul copiilor. Argumentează.
- În formularea argumentelor utilizează cuvintele:

<ul style="list-style-type: none"> ■ Să începem prin... ■ Consider că..., deoarece... ■ Mă interesează..., pentru că... ■ Îmi place/nu-mi place..., fiindcă... 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ultimul argument este... ■ Este evident că... ■ Prin urmare... ■ Concluzia este...
--	---

REȚINEM

Orice copil are dreptul la viață.

Protecția mediului este o condiție a vieții.

Poluarea apei, a aerului, norii radioactivi, deșeurile constituie pericole pentru sănătatea omului.

Protecția mediului presupune acțiuni organizate în scopul păstrării echilibrului ecologic, măsuri de prevenire și combatere a poluării, asigurarea unor condiții mai bune de viață.

Supraviețuirea speciei umane depinde de realizarea protecției corespunzătoare a mediului.

Copiii au responsabilitatea de a proteja mediul înconjurător.

O LUME MAI BUNĂ

Articolul 29 din Convenția cu privire la Drepturile Copilului prevede:
„educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural”.

• Cum își pot manifesta copiii respectul față de mediul natural?

• Ce știți despre programul mondial Eco-Schools/Eco-Școala?

EXERSĂM

- 1 Scrie cel puțin trei surse de poluare a mediului.
- 2 Completează enunțurile date.
 - a) Resursele naturale nu sunt
 - b) Apa reprezintă ... vieții pe pământ.
 - c) Este necesară împădurirea pentru că

Activitate în perechi

Folosind surse de informare diferite, prezentați date și imagini referitoare la apa potabilă din comunitatea locală:

- proveniența apei;
- mecanisme de purificare;
- traseul străbătut pentru a ajunge în locuințe.

SĂ REFLECTĂM

„Boala nu este în corp, ci în locul unde viețuiești.”

Seneca

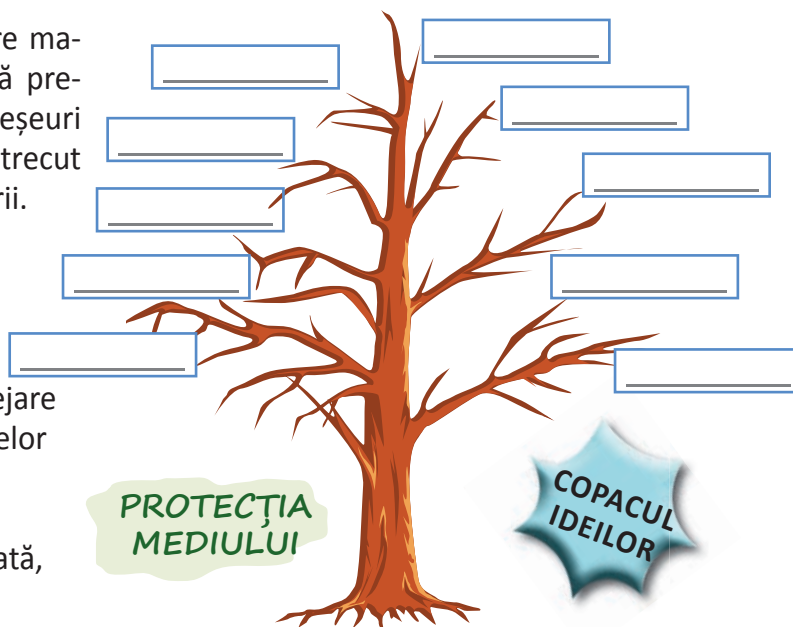
APLICĂM. NE VERIFICĂM

Studiu de caz

• Te afli în vacanță și mergi spre malul râului din apropiere. Constați că prețutindeni sunt sticle goale, hârtii, deșeurii menajere ale celor care și-au petrecut sfârșitul săptămânii în mijlocul naturii.

- Care este impactul asupra naturii?
- Cum trebuie protejat mediul?
- Propuneți măsuri de protejare a mediului împotriva surselor de poluare identificate în comunitatea locală.

• Completați structura grafică dată, realizând „Copacul ideilor”.

POȚI MAI MULT!

S.O.S. PLANETA ALBASTRĂ!

ZIUA MONDIALĂ
A VOLUNTARIATULUI
5 decembrie

VOCEA COPIILOR

Dragă pământeanule,

Navigând pe internet, atenția mi-a fost captată de adresa ta, Planeta Pământ. Locuim sub același Soare, respirăm același Aer, ne scaldăm în aceleași Ape. Ești Om, stăpânul Universului, inventatorul navelor cosmice, deschizător de drumuri printre aștri. Hai să ne facem bagajele de visuri, să fim Micii Prinți ai planetei noastre și, cu gândul îndreptat către semeni, să facem curățenie de sărbători printre vulcani și grădini, pe plaje și în marile orașe [...].

În călătoria în jurul Pământului am descoperit că în unele locuri oamenii se străduiesc, într-adevăr, să construiască un viitor mai bun. Ei caută metode de a-și convinge semenii că încă se mai poate face ceva pentru a dobândi Veșnicia Planetei Albastre.

...Dar nu una iluzorie, precum cea oferită de traficantii de droguri. Să fie înlăturați!

...Sau veșnicia în care intră biete animale ucise. Pedeapsă braconierilor!

...Sau veșnicia copacilor care nu mai apucă să moară în picioare din cauza tăietorilor nechibzuiți. Să fie supravegheați!

Să înceteze răspândirea virusurilor ucigașe! Au fost plătite cu prea multe vieți.

Astfel, prin fapte ce duc la dispariția marilor pericole, viața redevine, cu adevărat, un dar. Vor fi tot mai mulți cei care vor putea să spună că „a trăi” înseamnă „siguranță”. Cu toții ne vom bucura de lumina Soarelui, lumină ce nu va mai reprezenta doar o speranță, ci și o mândrie. Speranța și mândria de „a fi”! Așadar, să nu renunțăm!

Vino cu mine în noua noastră lume! Acolo unde ghețurile mai sunt eterne, unde tunetele se mai dezlănțuie în nestingherita primăvară, unde nisipul mai are fierbințeala verii și în livezi mai miroase a mere coapte.

Vino cu mine acolo unde liniștea n-a auzit zgomotul armelor, unde toți copiii au mame, unde bătrânii sunt tineri și halatele albe înseamnă viață lungă.

Vocile auzite din spațiu avertizează că nu va fi ușor, dar că, sub imboldul acelorași preocupări, vom putea birui.

VINO CU MINE! LOCUL DE ÎNTÂLNIRE – PLANETA NEPERECHE.

TIMPUL ASTRAL – AZI.

SCOPUL – BINELE.

Încercător, Prietenul tău

(Din creațiile copiilor – „Îți scriu pentru a-ți spune cum putem construi un viitor mai bun”)

UNIVERS INTEROGATIV – ÎNVAȚĂ SĂ SCHIMBI LUMEA!

1 Citește textul. Utilizează pentru eficientizarea lecturii semnele date; consemnează într-un tabel aspectele semnalate.

semnul „✓“	conținutul confirmă cunoștințele tale;
semnul „–“	conținutul nu confirmă părerile, cunoștințele tale;
semnul „+“	cunoștințe noi, neîntâlnite până acum;
semnul „?“	cunoștințe care necesită discuții, lămuriri, informații suplimentare.

2 Formulează întrebări referitoare la:

- aspecte ce necesită lămuriri;
- pericole ce amenință mediul;
- mesajul adresat copiilor;
- „acțiuni-răspuns“ propuse.

Activitate în perechi

Exersați modalități alternative de formulare a răspunsurilor la întrebările date.

Ce înseamnă să fii voluntar?

De ce să fii voluntar?

Ce acțiuni ecologice de voluntariat poți face?

3 Elaborați, în echipe, un pliant, un afiș, o secțiune pe website-ul școlii, care reflectă activități de voluntariat desfășurate la nivelul școlii și al comunității.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Ghid eco pentru elevi

- Formați cinci grupuri a câte patru-cinci elevi.
- Împărțiți sarcinile. Propuneți liste cu activități de protecție a mediului.

Exemple:

- Acasă** → Reduc consumul și evit risipa de energie.
- La școală** → Reduc consumul și evit risipa de apă.
- În timpul liber** → Păstrez curățenia în spațiul public.
- La cumpărături** → Achiziționez produse tradiționale nutritive, fără aditivi alimentari.
- La „Clubul Eco“** → Mă deplasez cu bicicleta, colectez deșeuri de hârtie, selectez materiale pentru atelierele creative.

- Ilustrați *Ghidul eco pentru elevi* cu fotografii din timpul activităților desfășurate.
- Promovați-l pe website-ul școlii.

INFO

- Ce este Garda Națională de Mediu?
- Când utilizăm **TelVerde**?
- Cum procedăm dacă în comunitatea locală observăm un accident ecologic?

JOC DE ROL

Ascultați și interpretați cântece din folclor despre mediul natural.

„Firule, măi,
fir de iarbă,
Pe tine cine te-ntreabă
De ți-e teamă,
de te doare
Când ești călcat
în picioare?“

SFATUL BUNICILOR

Cum procedează bunicii tăi pentru a economisi resursele naturale?

SĂ REFLECTĂM

Completează!

Activitățile desfășurate m-au ajutat:

- să cunosc ... ;
- să înțeleg ... ;
- să iau atitudine ... ;
- să am un comportament

RECAPITULARE – AM DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI!

SĂRBĂTORIM DREPTURILE COPILULUI

FILE DE CALENDAR

- Realizați un calendar al evenimentelor de sărbătorire a unor drepturi ale copilului.

DICȚIONAR

Verificați, în micul dicționar de educație socială, prezența termenilor dați.

Răspunde, aruncă mingea, întreabă!

- Utilizați modalități alternative de a formula întrebări și răspunsuri referitoare la drepturile și responsabilitățile copilului.
- Un elev formulează o întrebare și aruncă mingea unui coleg. Acesta va formula răspunsul corect, apoi va adresa o nouă întrebare, aruncând mingea altui coleg.
- Elevii care nu vor formula corect întrebările sau răspunsurile vor ieși din joc.

ARATĂ CĂ ÎȚI PASĂ!

Șapte drumuri

- Exemplificați probleme de mediu din comunitatea locală.
- Lucrând în echipe a câte șapte elevi, găsiți câte șapte soluții pentru o singură problemă de mediu.
- Selectați cele mai bune propuneri pe fișe de portofoliu.

TERMENI-CHEIE

Alcătuți un text despre activitatea Comisiei pentru combaterea violenței în școală, utilizând următorii termeni-cheie:

- violență; ■ agresor; ■ abuz; ■ voluntariat.

Utilizați cel puțin trei argumente împotriva violenței în școală.

EXERSĂM

1 a) Prezintă, la alegere, unul dintre drepturile copilului, ajutându-te de materiale ilustrative, texte literare, situații din viața reală.

b) Solicită-le colegilor să exemplifice o situație de încălcare a dreptului prezentat.

2 Realizează corespondențe între drepturi și responsabilitățile asociate.

Drepturi

- dreptul de a fi protejat împotriva violenței
- dreptul de a avea o familie
- dreptul la identitate
- dreptul la securitate și protecție socială

Responsabilități

- să respecti rudele
- să nu fii violent
- să ajuți părinții
- să folosești responsabil bursa primită

3 Găsește soluții la rezolvarea problemelor ilustrate.

4 Redactează o scrisoare către un prieten imaginar, în care arăți cum se aplică drepturile copiilor în clasa și în școala ta, precum și forme prin care sunt respectate aceste drepturi.

Activitate în perechi

- Realizați o listă care să conțină muncile ce depășesc puterea unui copil de clasa a V-a.
- Formulați un protest referitor la exploatarea copiilor.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Pasiuni

- Formați grupuri, potrivit pasiunilor, preferințelor voastre.
- Rezolvați cerințele date, specifice grupului ales.

Descrieți în cuvinte alese un drept al copilului.

Interpretați un cântec despre drepturile copilului.

Prezentați informații despre drepturile copilului în lume.

Prezentați modalități de petrecere a timpului liber, jocuri sportive în lume.

Propuneți un calendar ecologic/o piramidă a alimentației utilizând deșeuri reciclabile.

Ilustrați, în tehnica acuarelă, dreptul preferat.

- Postați pe pagina web a clasei imagini ale activităților.

JOC DE ROL

- Susține un monolog pe tema „Noi reguli de conduită în clasa mea”.
- Urmează pașii:
 - R → Rol
 - A → Auditoriu
 - F → Formule de adresare
 - T → Temă
- Argumentează utilitatea propunerilor făcute.

Cine sunt eu?

- La alegerile membrilor pentru Consiliul Local al Copiilor și se cere să crezi o *reclamă personală*.
- Trebuie să te prezinți:
 - într-un minut;
 - în 30 de secunde.Ce vei spune?

ACROSTIH

Alcătuieți o scurtă poezie în care inițialele versurilor să formeze cuvântul dat.

D

R

E

P

T

U

R

I

SATIRĂ ȘI UMR

Realizați o expoziție de caricatură în care criticați, cu umor, neasumarea unor responsabilități asociate drepturilor copilului.

EVALUARE – CE ȘTIM? CÂT ȘTIM? CUM ȘTIM?

1. Scrie patru drepturi din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.
2. Alege dreptul potrivit fiecărei situații prezentate în enunțurile de mai jos.

• Vasile are o bursă socială.	• Emil a plecat în excursie.
a. dreptul la educație;	a. dreptul la identitate;
b. dreptul la familie;	b. dreptul la viață;
c. dreptul la securitate și protecție socială.	c. dreptul la joc și activități recreative.

3. Încercuiește caseta corespunzătoare valorii de adevăr a fiecărui enunț: **A** (adevărat) sau **F** (fals).

- A** **F** Familia constituie primul grup social căruia îi aparținem.
- A** **F** Copilul nu poate fi despărțit de părinți împotriva voinței sale.
- A** **F** Dreptul la educație este un drept fundamental al copilului.
- A** **F** Copiii pot avea mai multe drepturi, dar nicio responsabilitate.

4. Indică, prin corespondență, responsabilitatea asociată fiecărui drept.

• dreptul la educație • dreptul la familie • dreptul la identitate • dreptul la securitate și protecție socială	■ îmi pregătesc zilnic lecțiile ■ păstrez legătura cu rudele ■ sunt atent la pericole ■ îi respect pe părinți

5. Identifică drepturile încălcate în situațiile din imagini.

Nu ai voie să mergi la școală!

Ești agresorul clasei!

Eu nu am nume.

Ajutați-ne cu ceva de mâncare!

6. Propune patru soluții pentru respectarea drepturilor copilului în situațiile date.

7. Cum procedezi dacă, participând cu un prieten la un concurs de înot, observi că, aproape de sfârșitul cursei, acesta este în pericol să se înece?
 - a. Continui să înoți. De ce?
 - b. Întrerupi cursa. De ce?
 Utilizează cel puțin patru argumente.

Punctaj acordat:	
1.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
2.	1 punct (2 situații x 0,5 puncte)
3.	1 punct (4 situații x 0,25 puncte)
4.	1 punct (4 situații x 0,25 puncte)
5.	1 punct (4 situații x 0,25 puncte)
6.	1 punct (4 situații x 0,25 puncte)
7.	2 puncte (2 situații x 1 punct)
Se acordă un punct din oficiu.	

MODALITĂȚI DE EXERCITARE A DREPTURILOR ȘI DE ASUMARE A RESPONSABILITĂȚILOR ASOCIATE ACESTORA (I)

Împreună
pentru o lume
mai bună!

„Copiii, promotori ai propriilor drepturi“ Proiect educațional (A)

- Etapa I - Alegerea temei
- Etapa a II-a - Elaborarea fișei de proiect
- Etapa a III-a - Derularea proiectului
- Etapa a IV-a - Evaluarea proiectului

CE VEI REUȘI?

- să observi asemănări și deosebiri între opinii, explicații, argumente cu privire la situațiile de promovare a drepturilor copilului;
- să formulezi probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor;
- să identifici posibile măsuri de intervenție pentru cazuri de încălcare/promovare a drepturilor;
- să realizezi, în echipă, un proiect de promovare a drepturilor copilului;
- să-ți exerciți drepturile și responsabilitățile în luarea unei decizii personale și de grup;
- să participi la decizii de grup privind implicarea activă în promovarea drepturilor copilului, în derularea activităților proiectului educațional.

PROIECT EDUCAȚIONAL (A). ETAPA I • ALEGEREA TEMEI

DIALOG – DECIZIE – ACȚIUNE!

Colectăm
Discutăm
Selectăm
Clasificăm
Analizăm
Promovăm
IDEI!

Grupăm drepturile
despre care am vorbit
la educație socială!

Am putea grupa
drepturile
copilului realizând
conceptograme!

CUM ALEGEM TEMA PROIECTULUI?

Ce vom face?

- Pas 1** Vom identifica un set de nevoi/probleme vizând domeniul *Drepturi și responsabilități ale copilului*.
- Pas 2** Vom analiza posibilitatea de a răspunde nevoilor/problemelor semnalate.
- Pas 3** Vom adopta o decizie cu privire la tema proiectului.
- Pas 4**
 - a. Vom stabili un logo care să contribuie la identitatea proiectului.
 - b. Pentru popularizarea proiectului, vom realiza afișe și fluturași.

BRAINSTORMING

- **Orice idee este bună!** Colectați, într-un timp stabilit, cât mai multe idei referitoare la domeniul dat. Emiteți un număr cât mai mare de soluții. Notați-le pe o coală de hârtie A4, înregistrați-le.
- **Continuă. Eu te ascult!** Înregistrați propunerile fără a-i stânjeni pe participanți.
- **Discutăm, clarificăm, clasificăm!** Realizați prima etapă de selecție a ideilor colectate.

Cui putem adresa întrebări?

PĂREREA TA CONTEAZĂ!

- Realizați o întâlnire cu membrii Consiliului elevilor.
- Propuneți un chestionar cu zece întrebări în vederea alegerii temei proiectului.
 - Ce ați face dacă ați fi...?
 - Ce ați propune...?
- Continuați!

VOCEA COPIILOR

- Vreau să fac ceva pentru tine, pentru noi toți!
- Spune-mi, care este problema cu care te confrunți acum?
- Scrie! Introdu plicul în cutia dată. Conținutul este confidențial!

NEVOIA DE ARGUMENTE

- Formulați opinii, explicații, argumente.
- Utilizați argumente în susținerea opiniilor.

Susțin opinia noastră!

- 1 Primul argument este că nu-ți poți apăra drepturile dacă nu le cunoști.
- 2 Al doilea argument: promovându-le, îi vei ajuta pe toți copiii să-și cunoască drepturile.
- 3 Al treilea argument este...
Resursele materiale sunt...

Susțin opinia noastră!

- 1 Amenajarea unor spații pentru joacă, a unui parc al copiilor va avea mai multe beneficii.
- 2 Nici nu e nevoie să insist!
Cu toții am citit:
„Copilul râde: Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”
(Lucian Blaga, „Trei fețe“)

- Observați asemănări și deosebiri între opinii, explicații, argumente. Comparați-le. Subliniați nevoia de argumente. Exersați formulele: „Eu cred că...”, „Sunt/Nu sunt de acord cu...”.

ADOPTĂM DECIZII

- Fiecare participant face un clasament personal al ideilor.
- Stabiliți, utilizând calculatorul, ideea care a întrunit cel mai mare număr de voturi în clasamentele elevilor.

CORUL NEMULȚUMIȚILOR

- Am fi putut opta pentru alte etape în luarea deciziei!
- Dacă alegerile s-ar fi făcut prin vot secret, ideile noastre ar fi câștigat, nu-i așa?

LOGOUL PROIECTULUI

- Propuneți un logo al proiectului care să contribuie la identitatea acestuia.
- Decideți criteriile de selecție și modalități de evaluare, de alegere a logoului (vot secret, concurs la nivelul clasei).

Vocea autorului

Fiecare autor își prezintă succint logoul realizat.

1. **Describe** → Cum este? Cum arată? Ce este?
2. **Compară** → Cu ce se aseamănă? De ce?
3. **Asociază** → La ce te face să te gândești?
4. **Aplică** → Cum ar putea fi folosit?
5. **Analizează** → Ce presupune? Din ce este făcut?
6. **Argumentează** → Cum îl consideri? De ce?

SFATUL PĂRINȚILOR

- Care este cel mai important/ interesant aspect al problemei?
- Solicitați propuneri din partea părinților sau reprezentanților Asociației Părinților din școală. Consemnați-le.

Medalion civic

- Invitați la ora de educație socială:
 - personalități ale comunității locale;
 - reprezentanți ai comisiei de disciplină, comisiei pentru acțiuni civice, comisiei pentru curriculum, activități extra-curriculare etc.
- Realizați *schimburi de opinii*.

SĂ REFLECTĂM

Logoul pentru Drepturile Omului

- Graficianul sârb Predrag Stakić este autorul logoului pentru Drepturile Omului.
- Imaginea îngemănează mâna omului și zborul păsării. Cum interpretați?

PROIECT EDUCAȚIONAL (A). ETAPA A II-A • ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT

BRAINSTORMING (cu evaluare amânată)

- Cine ar trebui să...?
- Ce știți despre...?
- Ce ați face dacă ați fi...?
- Cum ați proceda în locul...?
- Ce i-ați sfătui pe...?
- Cum credeți că...?
- Ce ați propune...?
- Cum explicați...?
- Dorim să identificăm nevoi ale... .
Care sunt...?

Înregistrăm cu telefonul meu.

Putem folosi și foi volante. Le vom include în portofoliul proiectului.

Ce vă așteptați să vedeți/aflați în cadrul proiectului...?

Mă preocupă drepturile copilului. Aș vrea...

Care este cel mai important/interesant aspect...?

Avem nevoie să... .

CUM ELABORĂM FIȘA PROIECTULUI?

Ce vom face?

- Pas 1** Documentarea/culegerea de informații, identificarea unor nevoi ale elevilor, vizate de tema aleasă.
- Pas 2** Prelucrarea/organizarea informațiilor referitoare la problema/tema proiectului.
- Pas 3** Realizarea fișei proiectului.

Discuție de grup

- Discutați opțiunile pentru fiecare secțiune/ componentă prevăzută în fișa dată.
- Observați legătura dintre opțiunile exprimate și scopul, utilitatea proiectului.
- Consultați portofoliul realizat în cadrul orelor de educație socială.

Activitate în perechi

- Exemplificați activități în concordanță cu nevoile identificate. Argumentați!
- Organizați propunerile făcute potrivit modelului sugerat de *Fișa de proiect*.
- Capturile foto/video, secvențele audio, foile volante vor fi incluse în *Portofoliul proiectului*.

NE INFORMĂM!

- Formați echipe de cercetare.
- Identificați surse de informare:
 - în școală/clasă;
 - la bibliotecă;
 - internet;
 - mass-media.
- Fiecare echipă va avea sarcina de a obține informații utilizând o singură sursă.

CĂUTĂM VOLUNTARI!

- Lansați apelul tuturor colegilor.
- Aceștia vă pot împărtăși experiențe proprii, vă pot ajuta în selectarea informațiilor.

- Completați fișa proiectului, utilizând modelul dat.

FIȘĂ DE PROIECT	
TITLUL PROIECTULUI	„Copiii, promotori ai propriilor drepturi“
LOGOUL PROIECTULUI	Utilizați logoul ales. Ex.: varianta A
PERIOADA DE DESFĂȘURARE	6 decembrie 2017 – 3 februarie 2018
DATELE DE IDENTIFICARE	Școala ... Clasa ...
GRUPUL/GRUPURILE-ȚINTĂ	Elevii clasei/școlii/comunității ...
SCOPUL PROIECTULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea drepturilor copilului în clasă/școală/comunitate; • Conștientizarea faptului că drepturile nu pot fi apărate dacă nu sunt cunoscute; • Investigarea/soluționarea unor probleme specifice drepturilor copilului.
UTILITATEA PROIECTULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea, în echipă, a unui proiect de promovare a drepturilor copilului; • Exercițarea drepturilor și responsabilităților în luarea unei decizii personale și de grup; • Participarea activă la decizii de grup privind implicarea activă în promovarea drepturilor copilului și a responsabilităților asociate în derularea proiectului educațional.

ACTIVITĂȚI PROPUSE

Pentru o mai bună operaționalizare se recomandă utilizarea următorului tabel:

Activități/ Subactivități	Produsul/ Produsele	Resurse	Responsabili	Colaboratori	Termen de realizare	Indicatori/ Criterii de evaluare	Observații
Privind Convenția prin ochii copilăriei...	O convenție pe înțelesul tuturor copiilor	<ul style="list-style-type: none"> • hârtie • creioane • acuarele • lipici • copiator
...

- Completați toate activitățile propuse, desfășurate în clasă și/sau în afara clasei.
- *Prezentarea produsului/produselor se realizează în activități/subactivități distincte.*
- Includeți în cadrul activității de finalizare a proiectului o secțiune de *teatru educațional participativ*, pornind de la aspecte vizate de drepturile și responsabilitățile copilului.
- Activitățile realizate se vor concretiza prin produsul/produsele proiectului: o expoziție, o publicație, o minimonografie, un website/o secțiune a unui website, un material audio/video, un spectacol de teatru/forum etc.

Elemente de vizibilitate și diseminare a proiectului

- pliante
- broșuri
- materiale on-line
- afișe
- portofolii
- articole
- reviste pentru copii
- emisiuni radiofonice adresate copiilor

PROIECT EDUCAȚIONAL (A). ETAPA A III-A • DERULAREA PROIECTULUI

„Educația este cea mai puternică armă pe care o puteți folosi pentru a schimba lumea.“

Nelson Mandela – Premiul Nobel pentru Pace, 1999

„Am visat că vorbesc cu tine despre pace. Roagă-te și fă tot ce se poate pentru a evita războiul.“

Mauro, 9 ani – Scrisorele către Papa Francisc

„Voi fi fericit în ziua în care copiii mei nu vor mai fi tratați în mod diferit pentru că au pielea de culoare neagră.“

Martin Luther King Jr. – Premiul Nobel pentru Pace, 1964

Colegii vor fi încântați să afle informații despre apărătorii ai drepturilor omului.

Le vom include în portofoliul proiectului.

Mi-a plăcut mult această activitate.

- Alcătuieste un text pornind de la următorul mesaj: „Luptă pentru drepturile copilului! Învață să schimbi lumea!“

CUM VOM DERULA PROIECTUL?

Ce vom face?

- Pas 1** Vom stabili activitățile pe care le vom desfășura în clasă/în afara clasei.
- Pas 2** Vom realiza activitățile propuse, conform termenelor de realizare și descrierii din fișa de proiect.
- Pas 3** Vom propune activități de interevaluare a produsului/produselor realizate în cadrul proiectului.
- Pas 4** Vom prezenta produsul/produsele proiectului în cadrul unor activități/subactivități distincte.
- Pas 5** Vom promova/valorifica proiectul în rândul elevilor, părinților, colegilor din alte școli, reprezentanților comunității locale ș.a.
- Pas 6** Vom organiza în cadrul activității propuse pentru finalizarea proiectului secțiunea „Interactiv“, în cadrul căreia elevii participanți vor fi antrenați în promovarea drepturilor copilului.

JURNAL AUTOREFLEXIV

- Redactați în cadrul proiectului un jurnal autoreflexiv.
- Consemnați aspecte referitoare la:
 - experiențe dobândite;
 - activități preferate;
 - dificultăți semnalate;
 - gradul de implicare personală;
 - modul de cooperare;
 - posibilități de îmbunătățire.

SUGESTII DE REALIZARE A UNOR ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL PROIECTULUI

CONVENȚIA PE ÎNȚELESUL COPIILOR

Articolul 1

Conținut

O definiție a copilului

Descriere

Un copil este o persoană care nu a împlinit 18 ani.

- **Articolul 42** al Convenției prevede că tinerii pot fi informați despre drepturile lor în moduri diferite.
- Utilizând modul de realizare exemplificat mai sus, copiii vor înțelege mai bine drepturile lor și responsabilitățile asociate acestora.

DREPTURILE MELE ÎN IMAGINI ȘI CULOARE

- Ilustrați drepturile copilului.
- Realizați o expoziție cu desenele obținute.
- Exersați-vă abilitățile de comunicare. Prezentați lucrările.
- Puteți adăuga postere sau colaje.

ÎMI PLACE SĂ MĂ JOC!

- Decupați cartonașe având dimensiuni asemănătoare cărților de joc.
- Ilustrați, pe cartonașe diferite, drepturi și responsabilități asociate.
- Cereți-le membrilor mai mici ai familiei să asocieze fiecărui drept responsabilitățile specifice.

DREPTURI RESPECTATE. DREPTURI ÎNCĂLCATE

Reporter de serviciu

- Identificați în spațiul școlii situații de respectare/încălcare a drepturilor copilului. Consemnați-le.
- Formulați problemele care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor.
- Identificați posibile măsuri de intervenție pentru cazurile semnalate.

UN DAR PENTRU TINE

- Realizați în echipă Convenția Drepturilor Copilului, utilizând un limbaj accesibil multor copii.
- Multiplicați broșura realizată.
- Oferiți-o în dar cu prilejul Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului.

Scaunul autorului

- Prezentați drepturile copilului în texte care să includă cel puțin trei argumente.
- Asociați textele desenelor și posterelor realizate anterior.

SATIRĂ ȘI UMOR

- Creionați caricaturi în care să criticați copii protagoniști ai responsabilităților neasumate.
- Publicați-le în revista școlii sau postați-le pe pagina web a clasei.

ETAPA a IV-a. • EVALUAREA PROIECTULUI

SĂ REFLECTĂM ÎMPREUNĂ – ÎNTRE PROPUNERE ȘI REALIZARE

- Reflectați împreună asupra măsurii în care proiectul a avut/nu a avut succes.
- Îndrumați de cadrul didactic, analizați gradul de realizare a indicatorilor/criteriilor de evaluare a activității din cadrul proiectului.

JURNAL AUTOREFLEXIV – CE AM REUȘIT?

- Prezintă experiența dobândită, ghidat de întrebările date.

<ul style="list-style-type: none"> ■ Cât am reușit să mă implic în activitatea proiectului? ■ Ce rol mi s-a/nu mi s-a potrivit? ■ Ce mi-a plăcut/nu mi-a plăcut? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cât de cooperant am fost? ■ Ce am aflat despre colegii mei? ■ Ce am aflat despre mine la finalul activității din cadrul proiectului?
---	--

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE

- Folosește următoarea scală, indicând acordul/dezacordul.

4	în totalitate de acord	3	de acord	2	nu sunt de acord	1	nu sunt deloc de acord
----------	-------------------------------	----------	-----------------	----------	-------------------------	----------	-------------------------------

a) Am înțeles cum să realizez, în echipă, un proiect.	☐
b) Am învățat să fiu cooperant în soluționarea problemelor.	☐
c) Am înțeles ce înseamnă să-ți exerciți drepturile și responsabilitățile în luarea unei decizii personale/de grup.	☐
d) Am participat, implicându-mă activ în promovarea drepturilor copilului.	☐
e) Mi-am îmbunătățit abilitățile de comunicare/de cercetare.	☐
f) Am descoperit că acțiunile mele pot avea un impact asupra celorlalți.	☐
g) Am învățat mai mult despre drepturile copilului.	☐

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE

- Pentru fiecare criteriu se vor acorda note de la 1 la 10.
- Media notelor obținute constituie nota finală acordată elevului.

a) gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite;	☐
b) calitatea materialelor/activităților realizate;	☐
c) capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;	☐
d) spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;	☐
e) spiritul de inițiativă.	☐

Nota finală

PORTOFOLIUL PROIECTULUI

- La finalul întregii activități, realizați *Portofoliul proiectului*.
- Portofoliul proiectului va include:

a) fișa de proiect;	b) produsul/produsele proiectului;	c) fișele de observare și de evaluare a activității.
---------------------	------------------------------------	--
- Pot fi incluse suplimentar materiale care exemplifică activitățile realizate în cadrul proiectului.

Unitatea 4

RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

„Cel mai bun mijloc de a învăța să te cunoști constă în a căuta să înțelegi pe altul.“

ANDRÉ GIDE

Categoriile de copii în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale

- Copii din mediul rural.
- Copii din medii dezavantajate socioeconomic
- Copii cu dizabilități
- Copii care aparțin unor minorități

RECAPITULARE

EVALUARE

CE VEI REUȘI?

- să formulezi opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea drepturilor copilului;
- să formulezi probleme ce vizează drepturile copilului ca punct de plecare în rezolvarea lor;
- să participi la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi;
- să identifici măsuri de intervenție pentru situații de încălcare a drepturilor copilului.

LECȚIA 1. COPII DIN MEDIUL RURAL. COPII DIN MEDII DEZAVANTAJATE SOCIOECONOMIC

- V-ați confruntat vreodată cu situații similare celor ilustrate? Dar colegii voștri?

CITIM ȘI DEZBATEM

Sunt Rareș. Sunt elev în clasa a VIII-a la o școală din mediul rural. Școala mea a primit titlul de *Școală europeană*. Vă invit s-o vizitați. E minunată!

Este cunoscută pasiunea mea pentru jurnalism. La propunerea Consiliului elevilor, cred că vom avea o disciplină opțională pentru pasionații de jurnalism. Este dorința multor colegi.

Trebuie să realizez un reportaj despre copiii din mediul rural și copiii care provin din medii dezavantajate socioeconomic. Încurajat de doamna dirigintă, am pornit la drum.

Am descoperit copii minunați, talentați, părinți care-i întâmpinau cu bucurie. Am întâlnit însă și copii triști, care abandonaseră școala. Am descoperit copii aflați în situații de risc, familii conflictuale, copii trimiși să muncească zilnic pentru a contribui la bunăstarea familiilor sărace, supuși diferitor forme de neglijență, rele tratamente.

Am descoperit școli minunate, dar și școli mai puțin dotate sau aflate într-o stare de degradare avansată.

Am întâlnit familii nevoiașe pe care sărăcia le împiedica să-și împlinească visele. Singurul venit era alocația copiilor. Voiau să schimbe această situație, dar nu reușeau.

Am observat însă un aspect comun: copiii nu-și cunoșteau drepturile, iar părinții nu știau cum să acceseze serviciile sociale comunitare...

Să dăm copiilor aripi de vis! Să gândim împreună ce pot face Școala, Familia, Comunitatea.

(Din creațiile copiilor – „Școală, familie, comunitate“)

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Identificați posibile măsuri de intervenție pentru aspectele semnalate, vizând asigurarea dreptului la educație.

• Ce pot face copiii?

• Ce poate face familia?

• Ce trebuie să facă școala?

• Cum poate interveni comunitatea?

FAPTE ȘI OPINII

Pornind de la „explozia stelară“, formulați întrebări referitoare la conținutul textului dat.

Cine?

De ce?

Ce?

Când?

Unde?

FII VOLUNTAR!

Propune activități de cunoaștere a drepturilor pe care dorești să le desfășori împreună cu copiii din medii dezavantajate socioeconomic.

REȚINEM

Egalitatea șanselor, nediscriminarea, respectarea demnității copilului stau la baza respectării și garantării drepturilor copilului.

Orice copil are dreptul la un nivel de trai care să-i permită dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială, integrarea socială corespunzătoare, care să prevină fenomenul de excluziune socială, de marginalizare.

Fiecare copil are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării economice, a oricărei forme de exploatare și de muncă ce ar putea dăuna educației și dezvoltării sale.

ȘI TU POȚI!

Identifică, în cadrul Convenției, drepturi ale copilului corespunzătoare situațiilor relatate în textul „Școală, familie, comunitate” de la pagina 54.

EXERSĂM

1 Completează enunțurile.

- Copiii din mediul rural sunt copiii care ...
- Respectarea demnității copilului înseamnă ...

2 Menționează trei situații de exploatare economică a copilului.

3 Marchează cu caseta corespunzătoare unui grup dezavantajat socioeconomic.

copiii străzii grupul vocal copiii cu HIV/SIDA

Activitate în perechi

- Identificați probleme ale copiilor provenind din mediul rural sau aparținând grupurilor dezavantajate.
- Discutați la nivel de clasă problemele semnalate.
- Identificați posibilități de intervenție.

EU, CETĂȚEANUL...

Propune o soluție de rezolvare a problemei copilului din imagine.

PORTOFOLIU TEMATIC

- Realizează individual un portofoliu tematic.
- Portofoliul va conține aspecte vizând respectarea/încălcarea drepturilor copiilor aflați în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

VOLUNTARIATUL SE ÎNVĂȚĂ!

A
T
E
L
I
E
R

- Organizați un grup de inițiativă în vederea desfășurării unor acțiuni caritabile.
- Ce acțiuni vă propuneți să desfășurați?
- Formați echipe de lucru; împărțiți sarcinile.
- Colectați cărți, rechizite, haine, alimente.
- Folosiți afișe, fluturași, elaborați un pliant, pentru a face cunoscute aceste acțiuni tuturor colegilor.
- Colaborați cu Consiliul elevilor.

File de jurnal

Cum poți participa la proiecte de învățare prin activități în folosul comunității?

SĂ REFLECTĂM

„Pentru a trăi între oameni, trebuie să știi să te porți cu oamenii.”

J.J. Rousseau

LECTIA 2. COPII CU DIZABILITATI

Domnule, avem acum o metodă nouă. Înțelege după mișcarea buzelor cuvintele pe care i le spun.

Așa-i învățați să vorbească? Aveți atâta răbdare! Și aceasta o faceți de ani întregi.

- Redați cuvântul „Succes“ utilizând imaginile limbajului mimico-gestual.

CITIM ȘI DEZBATEM

- Nu prea am încredere în făgăduielile școlilor astea! A învățat semnele?
- Nu-ți spun nimic. Ai să vezi singur. Institutul surdomuților e aproape. [...]
- Sunt tatăl copilei Gigia Voggi, zise grădinarul. Te rog, cheam-o îndată! [...]
- Ușa se deschise și intră o profesoară ținând de mână o fată.
- Ce mult a crescut! Ce frumoasă s-a făcut! Dumneata ești profesoara ei? Te rog, spune-i să-mi facă câteva semne. O să mă silesc să le învăț și eu [...].
- Profesoara zâmbi și-i spuse copilei rar și lămurit, uitându-se drept în fața ei:
- Cine este domnul care a venit să te vadă?
- Este tata.
- Grădinarul se dădu un pas înapoi și strigă:
- Vorbește! Se poate? [...] Vorbește fata mea! Spune-mi, vorbești sau visez? Doamnă profesoară, te rog, lămurește-mi și mie minunea asta!

(Edmondo De Amicis, „Fetița surdomută“, în vol. *Cuore, inimă de copil*)

FAPTE ȘI OPINII

- Pornind de la „explozia stelară“, formulați întrebări referitoare la conținutul textului dat.

Cine?

De ce? Ce?

Când? Unde?

- Comentați: „Nu prea am încredere în făgăduielile școlilor astea!“

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Citiți Articolul 23 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (anexă).
- Lămuriți, lucrând în grup, înțelesul expresiilor din conținutul articolului:

handicap fizic și mental	viață plină și decentă	condiții care să le asigure demnitatea, să le favorizeze autonomia	să le faciliteze participarea activă la viața colectivității
nevăzători;	îngrijire specială necesară dezvoltării;	dezvoltarea serviciilor destinate copiilor cu handicap;	acces la educație, formare profesională;
...

- Rezumați conținutul articolului. Ilustrați-l.
- Realizați un colaj cu titlul „Diferiți, dar egali!“, folosind materialele vizuale selectate.

REȚINEM

Copilul cu dizabilități are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale.

Îngrijirea specială a copilului cu dizabilități trebuie să îi asigure acestuia dezvoltarea fizică, mentală, morală, socială.

Copilul cu dizabilități are dreptul la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, fără discriminare, respectând principiul egalității de șanse.

Părinții au obligația de a respecta tratamentul medical acordat copilului.

FIȘĂ BIOGRAFICĂ

- Louis Braille, orb de la vârsta de trei ani, devenea, la numai 15 ani, inventatorul alfabetului Braille.

- Realizați o fișă biografică a inventatorului.

EXERSĂM

1 Scrie **A** (adevărat) sau **F** (fals) în caseta corespunzătoare afirmației.

Dizabilitatea este diminuarea unei/unor abilități.

2 Indică, prin corespondență, mijlocul necesar fiecărei persoane cu dizabilități.

- surd
- mut
- orb
- șchiop

- limbaj mimico-gestual
- proteză auditivă
- baston alb
- scaun cu roțile

3 Completează spațiile punctate.

- a) Rampa de acces este
- b) Semaforizarea sonoră constituie

Activitate în perechi

- Identificați probleme ale copiilor cu dizabilități, din comunitatea locală, vizând dreptul la educație.
- Stabiliți în echipă posibile măsuri de intervenție. Prezentați-le!

APLICĂM. NE VERIFICĂM

- Formați echipe de lucru.
 - Prezentați, pe scurt, istoricul unei invenții adresate persoanelor cu dizabilități:
 - etape de realizare;
 - perfecționări aduse de-a lungul timpului;
 - scopul invenției.
 - Consemnați pe fișe de portofoliu datele culese.
- Identificați dizabilitățile despre care se vorbește în textul de la pagina 56.
 - Asociați fiecărei dizabilități o invenție adecvată. Utilizați surse diferite de informare.
 - Adresați copiilor cu dizabilități un mesaj al cărui sfârșit să fie:
„Ai reușit? Continuă!
N-ai reușit? Continuă!”
(Fridtjof Nansen, explorator norvegian)

VREAU SĂ ȘTIU

Scrieți, utilizând alfabetul Braille, o urare pentru copiii cu cerințe educative speciale.

CAMPIONII

- Alcătuieste o listă de persoane cu dizabilități, medaliat cu aur, argint sau bronz la competiții internaționale.
- Cum explici reușita lor?

SĂ REFLECTĂM

Nu știu...

Nu știu cum va fi,
Dar îmi pot doar imagina
Cum va fi când voi putea cânta,
Deși niciodată n-am putut vorbi,
Când voi putea dansa
Cu picioarele ce nu m-au ajutat
Niciodată să merg...
Când voi putea face gimnastică,
Cu mâinile pe care n-ai putut mișca.
Nu le-am putut mișca.
(Din creațiile copiilor)

LECȚIA 3. COPII CARE APARTIN UNOR MINORITĂȚI

EXPLORĂM TEXTUL

Articolul 30

1 În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice sau persoane de origine autohtonă, un copil autohton care aparține uneia dintre aceste minorități nu poate fi privat de dreptul de a avea propria sa viață culturală, de a profesa și de a practica propria sa religie sau de a folosi propria sa limbă în comun cu alți membri ai grupului său.

(Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului)

DESCOPERIM

- Explicați sensul termenilor *minoritate* și *autohton* folosind dicționarul de la sfârșitul manualului.
- Identificați drepturi ale copiilor care aparțin unor minorități.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Citiți Articolul 30 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.
- Lămurii înțelesul expresiilor date mai jos, lucrând în grup.

minoritate etnică	minoritate religioasă	minoritate lingvistică
...
Exemplificați minorități etnice din România.	Discutați la ora de religie despre minoritățile religioase din comunitatea locală.	Selectați, pe o fișă de portofoliu, personalități ale minorităților lingvistice din țară.

Discuție de grup: VIITORUL ÎNCEPE AZI!

Ce responsabilități asociați dreptului la viață culturală proprie, vizându-i pe copiii care aparțin unor minorități?

REȚINEM

Copiii care aparțin unor minorități etnice, religioase și lingvistice au dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței etnice, religioase, precum și la practicarea propriei religii. Copiii care aparțin unor minorități au dreptul să învețe și să practice propria cultură, religie, limbă.

EXERSĂM

1 Completează enunțurile date.

- Romii constituie o
- Prejudecata este
- Stereotipul este

2 Susțineți/combateți afirmația dată.

Romii constituie o comunitate dezavantajată.

DA, pentru că **NU**, pentru că

3 Încercuiește caseta corespunzătoare valorii de adevăr a enunțului: **A** (adevărat); **F** (fals).

A **F** Copiii de etnie romă abandonează școala adeseori.

Activitate în perechi

Definiți școala incluzivă.

Discuție de grup

Proiectul „Acces la educație pentru grupuri dezavantajate” are la bază criteriile socioeconomice, culturale și educaționale.

- Ce puteți spune despre acest proiect?
- Ce știți despre „A doua șansă”?

ACCES LA EDUCAȚIE PENTRU GRUPURI DEZAVANTAJATE

- Elaborați, pe baza unui plan de documentare, un *Proiect individual* privind o problemă referitoare la drepturile copilului.
- Discutați în grup etapele planului de documentare utilizat. Observați deosebiri între opiniile bazate pe convingeri personale și cele bazate pe argumente.

PĂREREA MEA CONTEAZĂ!

Crezi că în școala la care înveți copiii care aparțin unor minorități le este respectat acest drept?

DA, pentru că

NU, pentru că

JOC DE ROL

Exersați salutul în toate limbile minorităților naționale.

Calendar intercultural

8 Aprilie – Ziua Internațională a Romilor

Realizați un album/afiș dedicat acestei zile.

ȘTIAȚI CĂ...

...în cadrul proiectului *Acces la educație pentru grupuri dezavantajate* au participat 60 000 de copii din medii dezavantajate socioeconomic, romi, copii cu cerințe educative speciale?

...s-au desfășurat activități de prevenire, dar și de corecție a abandonului școlar?

RECAPITULARE – ÎMI SUNT APĂRATE DREPTURILE!

- Identificați în imaginile date situații de respectare/încălcare a drepturilor copilului.

DICȚIONAR

Verifică prezența termenilor dați în micul tău dicționar de educație socială.

CERCUL CUNOAȘTERII Respectarea și apărarea drepturilor copilului

- Împărțiți clasa în jumătate și formați două cercuri concentrice, în care elevii stau față în față.
- Timp de două minute, fiecare elev din cercul interior îi va spune colegului din cercul exterior ceea ce știe despre subiectul în discuție.
- Elevii schimbă rolurile. Elevul din cercul exterior devine, la rândul său, vorbitorul.
- La expirarea celor două minute, elevii din cercul exterior se mută cu o poziție în sensul acelor de ceasornic.
- Reflectați asupra schimbului de informații.

PREJUDECATĂ, STEREOTIP...

Demonstrați că următoarele afirmații constituie prejudecăți/stereotipuri.

- a) Băieții sunt mai inteligenți decât fetele.
- b) Punctualitatea colegei mele are o precizie germană.

TERMENI-CHEIE

Pornind de la cuvintele *abandon*, *etnie*, *minoritate* și *incluziune*, redactează un text care să conțină măsuri de prevenire și combatere a abandonului școlar.

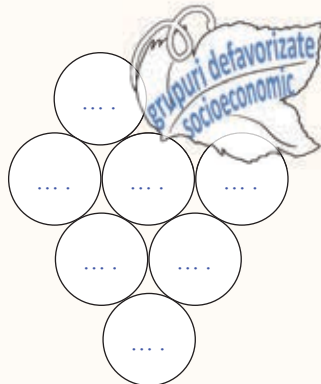
EXERSĂM

- 1 Completează spațiile punctate.
- Copilul cu dizabilități are nevoie de
 - Una dintre cauzele abandonului școlar este

2 Marchează cu criteriile după care îți alegi membrii grupului sportiv.

- pasiuni
- vârstă
- preferințe
- vestimentație
- interese
- prietenie

3 Completează, în structura dată, cuvinte ce au legătură cu tema discutată.

4 Realizează corespondența între termenii dați.

- incluziune
- autohton
- handicap

- băștinăș
- renunțare
- dificultate
- includere

Activitate în perechi

- Începând de astăzi ai un coleg nou, de etnie romă. Cum reacționezi?
- Prejudecata spune că el
- Ești de acord să fie colegul tău de bancă?
- Ar putea fi un elev bun?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

- Formați grupuri mici, a câte patru-cinci elevi.
- Discutați fiecare dintre situațiile date.
- Explică ce faci dacă:
 - un copil care cerșește îți cere, umil, bani;
 - în fața ta se oprește amenințător un copil violent;
 - afli că un coleg din clasă este adeseori trimis la muncă de membrii familiei sărace;
 - vecinul tău ar avea nevoie de hainele care îți prisosesc;
 - o persoană cu dizabilități se află în scaunul cu roțile în fața unor trepte.

JOC DE ROL

Sușțineți în fața colegilor un monolog pe o temă la alegere:

Să tolerăm

Să nu tolerăm

Să ne imaginăm

- Imaginează-ți o școală incluzivă în viitor.
- Cum ți-ar plăcea să fie?

RECOMANDĂRI PENTRU LECTURĂ

- Recitește *Vasile Porojan*, de Vasile Alecsandri.
- Scrie trei motive care stau la temelia prieteniei celor doi copii evocați în povestire.

CĂLĂTORIND PRIN COMUNITATEA LOCALĂ

Observați felul în care sunt respectate drepturile persoanelor cu dizabilități din comunitatea voastră.

- În ce măsură au rampe de acces instituțiile publice?
- În ce măsură există semaforizare sonoră?

EVALUARE – CE ȘTIM? CÂT ȘTIM? CUM ȘTIM?

1 Notează în dreptul fiecărei afirmații: **C** (corect) sau **I** (incorect).

- Dizabilitatea este diminuarea unei abilități.
- Copilul cu dizabilități are dreptul la îngrijire specială.
- Copiii pot fi neglijați și exploatați economic.
- Copiii ce aparțin minorităților au dreptul la viață culturală proprie.

2 Marchează cu semnul caseta corespunzătoare afirmației ce exprimă o prejudecată/un stereotip.

- Băieții învață împreună cu ceilalți colegi.
- Toți romii din școală sunt leneși.
- Fetele au plecat la concurs.
- Ora de educație socială a început.

3 Indică, prin corespondență, responsabilitatea asociată fiecărui drept.

- dreptul la îngrijire specială
- dreptul la familie
- dreptul la educație
- dreptul de a fi protejat împotriva exploatării economice

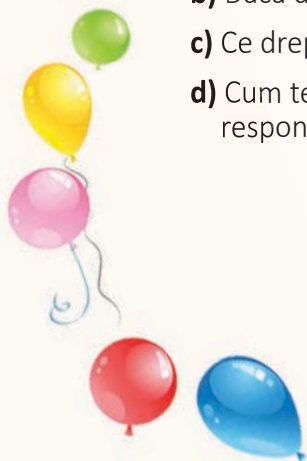
- frecventarea școlii
- a nu-i exploata economic pe ceilalți
- respectarea familiei
- respectarea tratamentului

4 • Formulează o problemă care vizează drepturi la educație ale copiilor din medii dezavantajate socioeconomic.

- Identifică trei posibile măsuri de intervenție pentru cazul semnalat.

5 Imaginează-ți că faci parte dintr-un tribunal al clasei care judecă situații de respectare/încălcare a drepturilor copilului. Răspunde la următoarele întrebări:

- a) Cum sunt respectate drepturile copilului în clasa ta?
- b) Dacă drepturile sunt încălcate, cine este responsabil de acest lucru?
- c) Ce drepturi ale copilului sunt încălcate frecvent?
- d) Cum te poți implica personal pentru respectarea, în mediul școlar, a drepturilor și responsabilităților?

Punctaj acordat:

1.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
2.	1 punct (o situație x 1 punct)
3.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
4.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
5.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)

Se acordă un punct din oficiu.

Unitatea 5

INSTITUȚII GUVERNAMENTALE, INTERGUVERNAMENTALE ȘI NEGUVERNAMENTALE CU ROL ÎN RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

- Instituții guvernamentale:
rolul statului
- Securitate și protecție socială
- Organizații interguvernamentale
și neguvernamentale:
rolul societății civile

**RECAPITULARE
EVALUARE**

CE VEI REUȘI?

- să formulezi întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități;
- să analizezi cazuri care privesc drepturile copilului, soluționate de școală, primărie, autoritățile locale sau alte organizații;
- să identifici măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare/promovare a drepturilor copilului;
- să formulezi probleme care vizează drepturile copilului ca punct de plecare în rezolvarea lor;
- să identifici forme de securitate și protecție socială a copiilor.

LECȚIA 1. INSTITUȚII GUVERNAMENTALE: ROLUL STATULUI

- Imaginează-ți că ești parlamentar pentru o zi. Ce mesaj ai adresa copiilor?

CITIM ȘI DEZBATEM

Statul constituie totalitatea instituțiilor cu ajutorul cărora sunt asigurate conducerea și organizarea societății într-un teritoriu delimitat de graniță.

Principalele instituții ale statului sunt *Parlamentul*, *Președinția*, *Guvernul* și *instituțiile judecătorești*.

Constituția României este legea fundamentală care prevede organizarea statului și garantează drepturile cetățenilor.

Cele trei mari puteri ale statului sunt: *Puterea legislativă* (elaborează legile) – *Parlamentul*; *Puterea executivă* (asigură aplicarea legilor) – *Guvernul* și *Puterea judecătorească* (sanționează încălcarea legilor) – *Justiția*.

Parlamentul, reprezentat de Senat și Camera Deputaților, este ales prin votul liber al cetățenilor. Tot prin vot liber este ales președintele, șeful statului.

În comune și orașe se alege primarul și consiliile locale, care rezolvă problemele locale.

Statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor stabilite prin Constituție și lege, în concordanță cu prevederile Convenției Drepturilor Copilului, prin activitatea specifică realizată de instituțiile statului și de autoritățile publice cu atribuții în acest sens.

Majoritatea copiilor se bucură de afecțiunea, ocrotirea, protecția, dragostea familiei și a întregii societăți.

Un rol deosebit în asigurarea, respectarea și promovarea drepturilor copilului îl are Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului.

DESCOPERIM

- Ce este statul?
- Care sunt principalele instituții ale statului? Ce atribuții au acestea?
- Ce este Constituția?
- Ce rol are statul în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Formați grupuri mici, a câte patru-cinci elevi.

Ce credeți că s-ar întâmpla dacă...?

În societate nu ar exista legi...

Nu s-ar asigura aplicarea legilor...

Nerespectarea legilor nu ar fi sancționată...

Prevederile Convenției nu ar fi respectate...

EXPRIMAȚI-VĂ PĂREREA!

Schimbați opinii la nivelul clasei.

REȚINEM

Statul este forma de organizare și conducere a unei societăți într-un teritoriu delimitat de graniță.

Principalele instituții ale statului sunt: Parlamentul, Președinția, Guvernul, instituțiile judecătorești.

Statul îi asigură fiecărui cetățean libertate și egalitate în drepturi, prin intermediul instituțiilor sale.

Președintele țării reprezintă statul român și veghează la respectarea prevederilor Constituției și la funcționarea autorităților publice.

VREAU SĂ ȘTIU

Selectează pe o fișă de portofoliu cel puțin cinci atribuții ale Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului.

EXERSĂM

1 Răspunde la întrebările date.

- Ce este statul?
- Ce calități crezi că ar trebui să aibă un președinte?
- Dacă ai fi senator sau deputat, ce lege ai propune pentru a-i ajuta pe copiii străzii?

2 Indică, prin corespondență, instituția corespunzătoare.

- Puterea legislativă
- Puterea judecătorească
- Puterea executivă

- Justiția
- Guvernul
- Parlamentul

3 Marchează cu soluția pe care o consideri corectă.

Primarul orașului a hotărât să taie teii din parcul copiilor. Ce crezi că ar trebui să facă cetățenii?

- Nu e problema lor, nu-i interesează.
- Părinții și copiii merg la primar să discute problema.
- Cetățenii merg în parc și amenință autoritățile.

JOC DE ROL

- Fii avocatul unui drept al copilului. Solicită-le colegilor să-ți adreseze întrebări.

- Comparați mesaje ale unor texte scrise pe paginile web ale Direcției Generale pentru Protecția Copilului.

- Identificați situații de promovare/încălcare a drepturilor copilului.

DREPTURILE MELE ÎN CONSTITUȚIA ROMÂNIEI ȘI ÎN CONVENȚIE

A
T
E
L
I
E
R

- Fiecare stat semnatar al Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului trebuie să armonizeze legislația națională cu prevederile Convenției.
- Constituția României este legea fundamentală a țării.
- Formați două ateliere de lucru.

ATELIER I

- Explorați Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.
- Exemplificați drepturi ale copilului prevăzute în Convenție.

Exemplu: Citiți Articolul 6 din Convenție și Articolul 22 din Constituția României. Prezentați dreptul identificat. Exprimați-vă părerea!

ATELIER II

- Explorați Constituția României.
- Identificați drepturile corespunzătoare în Constituția României.

LECȚIA 2. SECURITATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

<p>SERVICIUL PUBLIC DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ S.P.A.S.</p>	<p>DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI D.G.A.S.P.C.</p>	<p>AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI ȘI ADOPTIE A.N.P.D.C.A.</p>	<p>MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE M.M.J.S.</p>
 <p>În viitor voi lucra aici! Voi monitoriza respectarea drepturilor copilului în comunitatea locală.</p>	 <p>Voi coordona la nivel județean activitățile de asistență socială și protecție a copilului.</p>	 <p>Voi propune măsuri pentru protecția drepturilor copilului.</p>	 <p>Voi colabora cu toți factorii implicați pentru a construi o viață mai bună pentru copii.</p>

CITIM ȘI DEZBATEM

Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului subliniază necesitatea asigurării securității și protecției sociale a copiilor, rol ce revine statelor părți.

Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului (2014–2020) are ca scop dezvoltarea, bunăstarea și accesul universal la servicii al copilului, cu implicarea mai multor instituții și autorități ale statului.

Strategia propune continuarea măsurilor de protecție socială existente, dar și noi direcții de acțiune vizând asigurarea egalității de șanse, precum și a priorităților specifice securității și protecției sociale.

O atenție deosebită se acordă copiilor din zonele sărace, copiilor de etnie romă, celor cu dizabilități, copiilor aflați în sistemul de protecție a copilului, copiilor străzii, copiilor consumatori de droguri, copiilor aflați în conflict cu legea.

Există diferite tipuri de servicii sociale destinate prevenirii separării copilului de părinți (centre de zi, centre de consiliere și sprijin pentru părinți), servicii de protecție specială, cum ar fi serviciile de tip familial (plasament) sau de tip rezidențial (centre de plasament, centre maternale) destinate copilului separat temporar sau definitiv de părinții săi.

Alocația de stat pentru copii, alocația pentru susținerea familiei, indemnizația pentru creșterea copilului, indemnizația pentru copilul cu handicap constituie câteva dintre prestațiile sociale acordate copilului și familiei.

Toți copiii beneficiază de asigurări sociale de sănătate.

- Identificați instituții cu atribuții în protecția și promovarea drepturilor copilului.

- Solicitați colegilor beneficiari ai serviciilor primelor două instituții date să-și exprime acordul/dezacordul referitor la modul în care sunt sprijiniți.

Ce înțelegi prin securitate și protecție socială?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

• Completați tabelul de pe fișele suport, potrivit cerințelor:

1 informații cunoscute; | 2 întrebări referitoare la temă; | 3 răspunsurile găsite în text.

• Comparați, în grup, informațiile din coloanele: 1-3; 2-3.

Știu	Vreau să știu	Am învățat
1	2	3
...

REȚINEM

Prevederile Convenției subliniază necesitatea securității și protecției sociale a copiilor.

Protecția socială vizează ansamblul de măsuri și acțiuni care au ca scop asigurarea unui anumit nivel de bunăstare și securitate socială tuturor persoanelor și în special anumitor grupuri.

Statele semnatare ale Convenției oferă acces la diferite tipuri de servicii sociale, măsuri și acțiuni destinate prevenirii separării copilului de părinții săi, servicii de protecție specială destinate îngrijirii copilului lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților.

Alocația de stat, alocația pentru susținerea familiei, concediul și indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutorul social, protecția persoanelor cu handicap, a celor infectate cu HIV/SIDA, bursa socială pentru elevi constituie câteva dintre măsurile de sprijin acordate familiei și copilului. La acestea se adăugă măsurile de protecție a copiilor refugiați, a celor din zonele de conflict armat, protecția împotriva traficului de copii și a violenței.

EXERSĂM

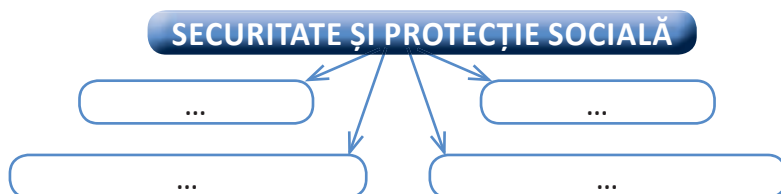
1 Formulează enunțuri în care să folosești următorii termeni în redarea unor comportamente de respectare a drepturilor copilului.

■ asistență ■ a beneficia ■ protecție ■ securitate ■ drept

2 Redactează o scrisoare către o organizație locală prin care soliciți ajutor pentru un coleg orfan.

Activitate în perechi

Scrieți, în structura grafică dată, măsuri de securitate și protecție socială vizând copiii.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

- Formați trei echipe de lucru.
- Analizați, în cadrul fiecărei echipe, cazuri care privesc drepturile copilului soluționate de:

Grupa I
școală;

Grupa a II-a
primărie/autorități
locale;

Grupa a III-a
organizații din comu-
nitatea locală.

- În analiza fiecărui caz, urmați pașii:

Caz semnalat → Cauze → Măsuri de intervenție → Efect

- Prezentați propriile soluții referitoare la cazul ales.

CONCURS!
SOLUȚII
CREATIVE

PĂREREA TA CONTEAZĂ!

- Protecția socială se bazează pe solidaritate.
- În ce situații crezi că ai dat dovadă de solidaritate?

JOC DE ROL

Sușține un monolog, imaginându-te în situațiile date:

- ești un copil fără adăpost;
- ești Avocatul Copilului.

PORTOFOLIU

Realizați, pe echipe, un portofoliu referitor la respectarea/încălcarea drepturilor copilului în comunitatea locală.

ESEUL DE CINCI MINUTE

- Scrieți pe fișe un lucru pe care l-ați învățat în această lecție.
- Formulați o întrebare pe care o mai aveți în legătură cu aceasta.

LECȚIA 3. ORGANIZAȚII INTERGUVERNAMENTALE ȘI NEGUVERNAMENTALE: ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE

„Aș vrea să devin doctor, dar acum nu mai am unde să învăț. Școala mea a fost bombardată.”
Ahmed, 11 ani

„Ne jucam foarte mult în curtea școlii, dar acum îmi este frică să mă mai duc acolo.”
Yana, 9 ani

**STRATEGIA
CONSILIULUI
EUROPEI
PENTRU
DREPTURILE COPILULUI
2016–2021**

Priorități:

- egalitatea șanselor pentru toți copiii;
- excluderea violenței față de copii;
- drepturile copiilor în materie digitală;
- justiție adaptată tuturor copiilor;
- participarea tuturor copiilor.

- Tu, familia, școala, comunitatea, noi, ceilalți, i-am putea ajuta pe copiii refugiați. Cum? În ce mod?

CITIM ȘI DEZBATEM

Copiii se joacă pretutindeni. Este legea solară a vârstei, iar jocurile copiilor lumii nu sunt, nu pot fi prea deosebite. La Polul Nord și în orașele din preajma Saharei, pe povârnișurile Alpilor sau în cartierele marilor orașe occidentale am văzut copiii jucându-se exact ca și voi, dragi cititori, de-a baba oarba, de-a v-ați ascunselea, de-a capra, miuța [...].

Am văzut însă și un alt joc de copii. A fost, poate, cel mai cutremurător spectacol la care mi-a fost dat să asist vreodată [...]. Jocul avea loc în curtea unui spital și era, după toate aparențele, o baba-oarba. Sigur, acesta era jocul [...]. Copilul care era «baba-oarba» era orb cu adevărat. Unii [...] erau șchiopi, altora le lipsea câte un braț [...].

Copiii aceia se jucau. Ca toți copiii din lume. Nu mai erau unii copii catolici, iar alții, copii protestanți. Erau copii. Ce-i drept, schilodiți pentru tot restul vieții de războiul ce le bântuia țara.

Undeva, departe se auzeau explozii. Pe străzi gemeau ambulanțe, sunând asurzitor din sirene. Pentru copiii care își pierduseră vederea, mâinile, picioarele, soseau, desigur, alți tovarăși de joacă.

(Mircea Sântimbreanu, „De-a baba-oarba”)

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

Prietenul meu, calculatorul

- Identificați organizațiile cărora le aparțin siglele din imaginile de mai sus.
- Exemplificați aspecte specifice domeniilor de activitate ale acestora.
- Menționați organizații care au rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului:

■ la nivel mondial; ■ european; ■ național.

- Denumiți organizații neguvernamentale din comunitatea locală.

FAPTE ȘI OPINII

- Pornind de la „explozia stelară”, formulați întrebări referitoare la conținutul textului dat.

Cine?

De ce? Ce?

Când? Unde?

- Redați în cuvânt, culoare sau cântec mesajul textului, emoția ce vă încearcă.

BUZZ GROUPS

Discutați în grupuri de trei elevi (fiecare elev cu vecinii săi), apoi la nivelul clasei:

Ce știți despre copiii refugiați din Siria, Irak, Afganistan?

Exprimați-vă părerea.

REȚINEM

O organizație interguvernamentală este o formă de asociere a statelor suverane sau a altor organizații, întemeiată pe dispozițiile unui tratat. Acordul de voință al statelor fondatoare este exprimat printr-un act constitutiv (convenție, constituție etc.).

Organizația Națiunilor Unite (ONU) este cea mai importantă organizație internațională și cuprinde aproape toate statele lumii. Instituții specializate, create de ONU, desfășoară activități în diferite domenii. Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) are ca scop colaborarea între națiuni în educație, știință și cultură.

Consiliul Europei și Uniunea Europeană sunt organizații interguvernamentale regionale.

O organizație neguvernamentală (ONG) este o formă de organizare alcătuită prin inițiativa unei/unor persoane cu scopul de a produce schimbări în comunitate.

Societatea civilă constituie ansamblul organizațiilor neguvernamentale ce acționează în spațiul public.

INFO

UNICEF, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, a fost creat de ONU în anul 1946.

Priorități:

- copilărie pentru copii;
- protecția copilului;
- plus de imunizare;
- HIV/SIDA;
- educația fetelor.

EXERSĂM

1 Scrie cel puțin trei priorități ale Consiliului Europei referitoare la respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.

2 Descrie cum crezi că este bine să acționezi:

a) pentru a-i ajuta pe copiii refugiați;

b) pentru a deveni voluntar într-un ONG din comunitatea locală.

3 Alcătuește o compunere în care concluzia să fie următoarea: „Toți pentru unul, unul pentru toți“.

Activitate în perechi

Menționați una dintre campaniile Organizației „Salvați copiii!” la care ați participat în cadrul școlii. Exprimați-vă părerea.

APLICĂM. NE VERIFICĂM

PERSUASIUNE SAU... CONVINGERE

- Persuasiune înseamnă acțiunea, darul sau puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să facă un anumit lucru.
- Imaginează-ți că ești un reprezentant UNICEF în România. Susține un monolog de două-trei minute, încercând să-i convingi pe copiii din țară să-i ajute pe copiii refugiați.
- Prezintă propriile soluții.

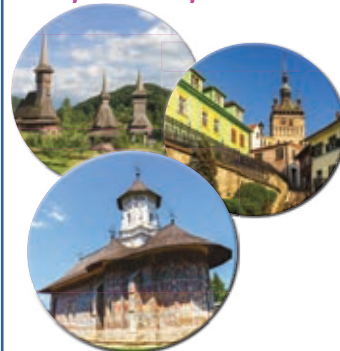
Voi fi persuasiv!
Sigur voi convinge copiii să strângă ajutoare umanitare! Am mai organizat campanii pentru copiii din Asia, Kenya...

„COPIL CA TINE SUNT ȘI EU“

Realizați un poster care să illustreze solidaritatea cu copiii din zonele de conflict armat.

ȘI TU EȘTI AICI...

• Selectează, pe fișe de portofoliu, monumente și locuri din România incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO.

• Prezintă unul dintre monumentele selectate.

RECAPITULARE – ÎMPREUNĂ SUNTEM MAI PUTERNICI!

Parlamentul elaborează legile pentru respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului!

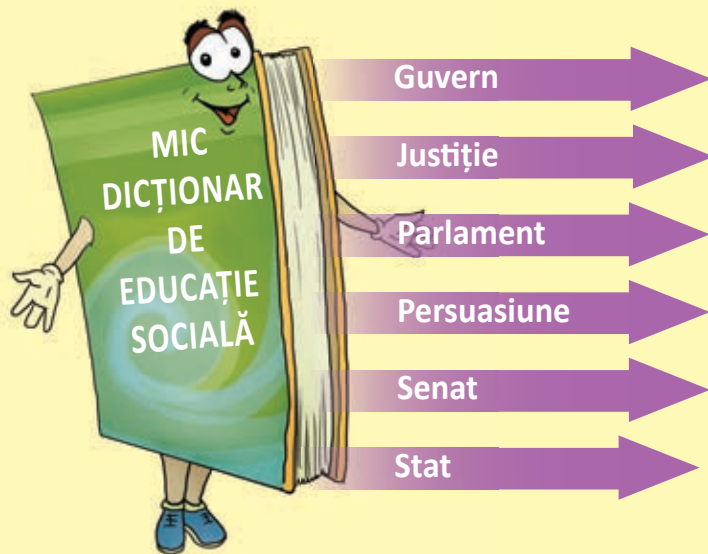
Statul român asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor, potrivit Constituției și prevederilor Convenției!

Un rol deosebit îl are Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului!

Guvernul asigură aplicarea acestor legi!

Justiția, adică puterea judecătorească, sancționează încălcarea, nerespectarea drepturilor copilului!

DICTIONAR

Verifică prezența termenilor dați în micul tău dicționar de educație socială.

Răspunde, aruncă minge, întreabă!

- Utilizați modalități alternative de a formula întrebări și răspunsuri referitoare la:
 - măsuri de securitate și protecție socială;
 - rolul instituțiilor guvernamentale, interguvernamentale și neguvernamentale în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.
- Un elev formulează o întrebare și aruncă mingea unui coleg. Acesta va formula răspunsul, apoi va adresa o nouă întrebare, aruncând mingea altui coleg.

TERMENI-CHEIE

Pornind de la cuvintele *stat*, *parlament*, *guvern*, *Convenție*, redactează un text despre rolul statului în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.

ARATĂ CĂ ÎȚI PASĂ!

Interpretați, în grupuri de câte patru, mici scenete create de voi care să ilustreze rolul societății civile în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.

EXERSĂM

- 1 Completează enunțurile date mai jos.
 - a) Principalele instituții ale statului sunt:
 - b) Organizația Națiunilor Unite este
 - c) Organizația „Salvați Copiii!” este
- 2 Indică, prin corespondență, atribuțiile fiecărei instituții:

- Puterea legislativă
- Puterea judecătorească
- Puterea executivă

- asigură aplicarea legilor
- elaborează legile
- sancționează încălcarea legilor

3 Încercuiește caseta corespunzătoare valorii de adevăr a fiecărei afirmații: **A** (adevărat); **F** (fals).

A **F** Apelez 112 pentru că un grup de copii consumă droguri.

A **F** O persoană în vârstă nu poate respira și a căzut.

Activitate în perechi

- Realizați un afiș (desen, pictură sau colaj) prin care să atenționați asupra necesității de a respecta dreptul copilului la securitate și protecție socială.
- Evaluați, în perechi, lucrările. Acordați:
 - 30 de puncte pentru relevanța mesajului;
 - 20 de puncte pentru calitatea plastică a afișului.

EU, TU, NOI, ÎN RELAȚIE CU INSTITUȚIILE STATULUI!

Marcați cu caseta corespunzătoare instituției, în fiecare dintre situațiile date.

a) Ana va fi înscrisă în clasa pregătitoare.

Care este instituția căreia i se adresează părinții?

școala primăria poliția

b) Niște răufăcători i-au luat banii bunicului.

Cărei instituții se va adresa acesta?

primăriei poștei poliției

c) Familia vecinului tău nu-și poate asigura un trai decent.

Ajut-o să stabilească instituția care o poate ajuta.

primăria, prin serviciul public de asistență socială spitalul poliția

116 111

TELEFONUL COPILULUI

- Toți copiii pot semnala probleme grave, abuzuri la care sunt supuși în familie, școală, centre de plasament, pe stradă sau în alte medii. Telefonul Copilului în colaborare cu instituțiile locale îi așteaptă!
- Și tu poți! Apără-ți drepturile!

JOC DE ROL

Imaginează-ți că trebuie să apelezi 116 111 sau 112:

- prezintă-te;
- relatează, pe scurt, cazul semnalat;
- indică adresa exactă.

Copiii și 112

- 112 este numărul unic european de urgență.
- O situație de urgență este cea în care trebuie să intervină imediat: Poliția, SMURD, Pompierii ș.a.
- În astfel de situații, copiii pot apela **112**.
- Copiii cu dizabilități de auz/vorbire pot apela sistemul de urgență prin SMS **113**.

EVALUARE – CE ȘTIM? CÂT ȘTIM? CUM ȘTIM?

1 Completează enunțurile date.

- a) Statul este totalitatea instituțiilor care
- b) Principalele instituții ale statului sunt:
- c) Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului este o instituție
- d) Instituțiile neguvernamentale (ONG-urile) sunt forme de

2 Indică, prin corespondență, scopul activității fiecărei organizații.

- Crucea Roșie
- UNICEF
- UNESCO
- Salvați copiii!
- ONU

- Cea mai importantă organizație internațională interguvernamentală care apără drepturile copilului
- Organizație din România care ajută copiii proveniți din medii dezavantajate
- Organizație internațională care are drept scop strângerea de fonduri pentru a ajuta copiii de pretutindeni
- Organizația Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură
- Organizație internațională care ajută oamenii în cazul unor calamități naturale sau războaie

3 Propune trei proiecte sugerate de imagini, în care să se implice societatea civilă.

- Precizează una dintre situațiile ilustrate în care poți apela 112.

4 Marchează cu semnul situația în care poți apela Telefonul Copilului: 116 111.

- violență neatenție tristețe joacă

5 Redactează un text în care să menționezi patru măsuri de securitate și protecție socială pentru copiii provenind din familii aflate în dificultate.

Punctaj acordat:	
1.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
2.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
3.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
4.	1 punct (o situație x 1 punct)
5.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
Se acordă un punct din oficiu.	

MODALITĂȚI DE EXERCITARE A DREPTURILOR ȘI DE ASUMARE A RESPONSABILITĂȚILOR ASOCIATE ACESTORA (II)

„Mai mult verde în școala mea“

Proiect educațional (B)

- Etapa I - Alegerea temei
- Etapa a II-a - Elaborarea fișei de proiect
- Etapa a III-a - Derularea proiectului
- Etapa a IV-a - Evaluarea proiectului

RECAPITULARE FINALĂ

EVALUARE FINALĂ

CE VEI REUȘI?

- să formulezi opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități vizând mediul și protecția mediului;
- să formulezi opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități;
- să formulezi probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor; să identifice posibile măsuri de intervenție;
- să realizezi, în echipă, un proiect de promovare a drepturilor copilului, pentru investigarea/soluționarea unor probleme vizând protecția mediului;
- să-ți exerciți drepturile/asumi responsabilitățile în luarea unei decizii personale și de grup;
- să participi la decizii de grup privind implicarea activă în realizarea tuturor etapelor proiectului educațional.

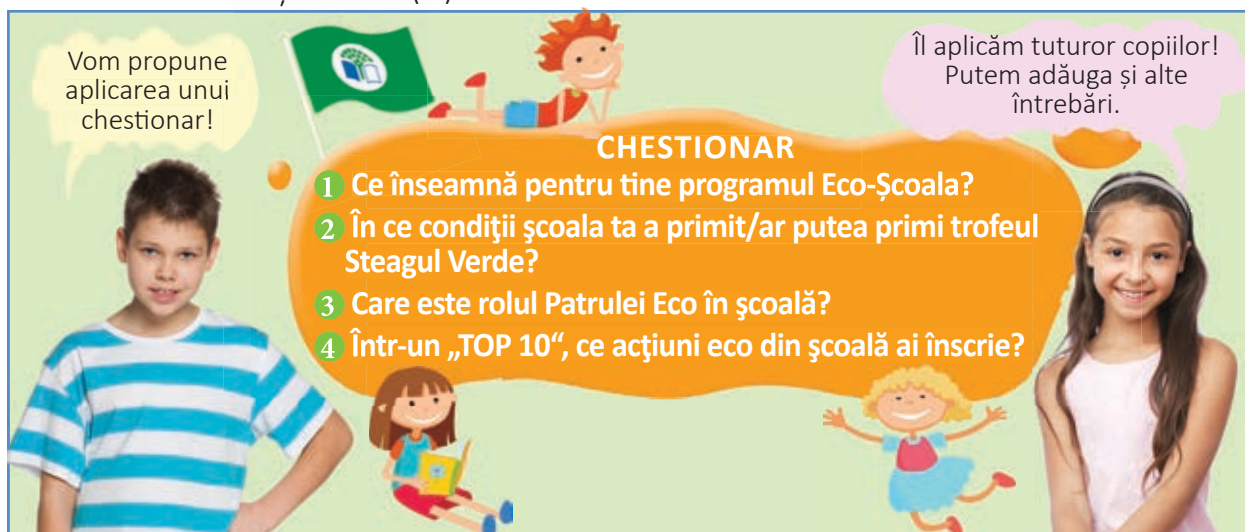
PROIECT EDUCAȚIONAL (B). ETAPA I • ALEGEREA TEMEI

Vom propune aplicarea unui chestionar!

Îl aplicăm tuturor copiilor! Putem adăuga și alte întrebări.

CHESTIONAR

- 1 Ce înseamnă pentru tine programul Eco-Școala?
- 2 În ce condiții școala ta a primit/ar putea primi trofeul Steagul Verde?
- 3 Care este rolul Patrulei Eco în școală?
- 4 Într-un „TOP 10”, ce acțiuni eco din școală ai înscris?

CUM ALEGEM TEMA PROIECTULUI?

Ce vom face?

- Pas 1** Prezentarea reciprocă a claselor partenere în cadrul proiectului educațional.
- Pas 2** Identificarea unui set de nevoi/probleme vizând unul dintre domeniile preferate. Crearea unei liste conținând probleme care apar în școală, comunitate.
Discutați tot ceea ce știți despre problemele din școală, din comunitate!
- Pas 3** Evaluarea posibilităților de a răspunde nevoilor/problemele semnalate, a modului în care reprezentanții autorităților locale, administrația școlii vă pot oferi materialele necesare susținerii unor activități.
- Pas 4** Adoptarea unei decizii cu privire la tema proiectului.
Examinați informațiile și selectați o problemă pentru studiu.
- Pas 5** Stabilirea unui logo care să contribuie la identitatea proiectului.
Elevii claselor partenere pot decide criteriile de selecție și modalități de alegere a logoului:
- vot secret;
 - concurs la nivelul claselor.

Cui putem adresa întrebări?

CONSILIUL ELEVILOR

Realizați o întâlnire cu reprezentanții Consiliului elevilor în vederea discutării aspectelor relevante vizând proiectul propus.

Medalion civic

Invitați la ora de educație socială:

- reprezentanți ai autorităților locale;
- reprezentanți ai unei organizații neguvernamentale;
- conducerea școlii;
- administratorul școlii.

NEVOIA DE ARGUMENTE

Din când în când, la orele de desen, deasupra colilor albe apar cuvintele: „Desen după natură“.

De-abia a pus însă mâna pe creion, că băiatul din banca întâi s-a oprit nedumerit. Se întoarce spre cel din spate.

– Ce-i aia? Poți să mă lămurești? Pare un fruct ciudat în crengile teiului! [...]

– E zmeul meu care s-a agățat de crengi. Nu-l desena!

– Ce-i cu iarba aceea albastră lângă grilaj?

– Nu e iarbă. Sunt niște hârtii... Învelitorile vechi de la caiete. Nu le desena! Numai că am și eu o nedumerire... Uite, acolo, [...] ce fel de pomișor este?

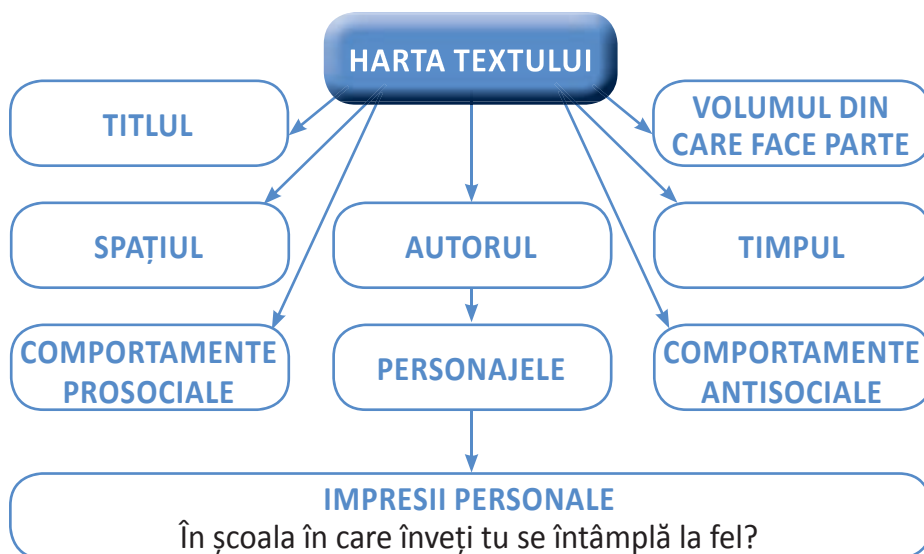
– E tot pomișorul de săptămâna trecută, dar s-au dezbrăcat cei dintr-a șaptea, pentru că au gimnastică, și, deși avem vestiar, și-au agățat hainele de pomișor. Nu le desena.

– Atunci ce să mai desenez? [...] Nu desena pomul că e aerodrom de zmeie, nu desena rondul de flori că e teren de fotbal, nu desena pomișorul că e cuier, nu desena iarba că e hârtie. [...] Ce-i de făcut?

– În prima recreație facem ordine... La modele. Punem mâna toată grupa.

(Mircea Sântimbreanu, „Desen după natură“)

- Completează harta textului.

- Fiecare participant poate alege modalitatea de prezentare a propunerilor.
- Observați asemănări și deosebiri între opinii, explicații, argumente. Comparați-le!
 - Subliniați nevoia de argumente!
 - Negociați, în echipă, alegerea temei.

UN PROIECT ECO-CIVIC

Este propunerea mea!
Aș vrea să vă conving!
Trebuie să fiu
persuasiv!

- Primul argument: un mediu sănătos este o condiție a unei vieți sănătoase.
- Al doilea argument este necesitatea educației ecologice.
- Al treilea argument...
- Continuați!

TU CE PROPUNERE VEI PREZENTA?

**Discutăm,
clarificăm,
clasificăm!**

Realizați prima selecție a ideilor colectate.

CUM ELABORĂM FIȘA PROIECTULUI?

Ce vom face?

- Pas 1** Documentarea/culegerea de informații, identificarea unor nevoi ale elevilor, ale comunității locale, vizând tema aleasă.
- Puteți folosi interviul adresându-vă colegilor, părinților, autorităților locale, altor membri ai comunității.

Interviu

1. Colaborați cu echipa parteneră în realizarea interviului.
2. Informați persoanele intervievate cu privire la problema de studiu.
3. Înregistrați audio/video sau notați răspunsurile primite la întrebările adresate.
 - a. Ce înțelegi prin: „Mai mult verde în școala mea“?
 - b. Este aceasta o problemă importantă? De ce?
 - c. Ce activități ai propune în cadrul proiectului eco-civic?
 - d. Care sunt sursele de informare recomandate de tine?

Pas 2 Prelucrarea/organizarea informațiilor referitoare la problema/tema aleasă.

Pas 3 Realizarea fișei proiectului.

NE INFORMĂM!

- Formați echipe de cercetare.
- Identificați surse de informare:
 - în școală/clasă;
 - la bibliotecă;
 - internet;
 - mass-media;
 - persoane-resursă (părinți, bunici, autorități locale etc.).

CĂUTĂM VOLUNTARI!

- Lansați apelul către colegii din clasele mai mari sau către reprezentanți ai Asociației de părinți.
- Aceștia vă pot împărtăși experiențe proprii, vă pot ajuta în selectarea informațiilor.

- Completați fișa proiectului, utilizând modelul dat.

FIȘĂ DE PROIECT	
TITLUL PROIECTULUI	„Mai mult verde în școala mea“
LOGOUL PROIECTULUI	Utilizați logoul ales. Ex.: varianta B
PERIOADA DE DESFĂȘURARE	mai–iunie 2018
DATELE DE IDENTIFICARE	Școala ... Clasele ...
GRUPUL/GRUPURILE-ȚINTĂ	Elevii clasei/școlii/comunității ...
SCOPUL PROIECTULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea drepturilor copilului prin asigurarea unui mediu natural sănătos în spațiul școlii; • Investigarea/soluționarea unor probleme vizând protecția mediului în cadrul școlii; • Cunoașterea legăturii între calitatea mediului și sănătate.
UTILITATEA PROIECTULUI	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea în echipă a unui proiect (tip B) de promovare a drepturilor copilului; • Exercițierea drepturilor și responsabilităților în luarea unei decizii personale și de grup; • Participarea activă la decizii de grup privind implicarea activă în realizarea tuturor etapelor proiectului educațional.

ACTIVITĂȚI PROPUSE

Pentru o mai bună operaționalizare se recomandă utilizarea următorului tabel:

Activități/ Subactivități	Produsul/ Produsele	Resurse	Respon- sabili	Colabora- tori	Termen de realizare	Indicatori/ Criterii de evaluare	Observații
Școala mea verde <ul style="list-style-type: none"> • Colțul verde al clasei • Florile din curtea școlii • Pomii din grădina școlii • Ocrotiți păsările! 	<ul style="list-style-type: none"> • pliant • afiș • secțiune pe website-ul școlii care să reflecte activitățile de protecție a mediului 	<ul style="list-style-type: none"> • unelte • echipament protector • flori • lemn 	implicarea activă în desfășurarea activităților propuse	...
...

- Completați activitățile propuse în cadrul proiectului, ținând seama de preferințele/propunerile elevilor participanți, precum și de condițiile specifice comunității locale.
- Activitățile realizate se vor concretiza prin produsul/produsele proiectului. Exemple:
 - expoziție de desene, postere, afișe: „Școala mea verde“;
 - un calendar ecologic;
 - un material audiovideo/PowerPoint: „Mai mult verde în școala mea“;
 - un album foto ilustrând activitățile desfășurate în cadrul proiectului;
 - o secțiune cu activități ale proiectului pe website-ul școlii.

Elemente de vizibilitate și diseminare a proiectului

- pliante, fluturași
- materiale on-line
- emisiuni radio
- portofoliu
- broșuri
- articole, reviste pentru copii ș.a.

PROIECT EDUCAȚIONAL (B). ETAPA A III-A • DERULAREA PROIECTULUI

„Este greu de crezut că mai există așa ceva în Europa!“
exclama exploratorul, cercetătorul,
observatorul Oceanului Planetar Jacques-Yves Cousteau,
admirând frumusețea Deltei Dunării.

Vom alcătui fișe
biografice ale unor
mari exploratori:
Emil Racoviță,
Jacques-Yves
Cousteau,
Grigore Antipa.

Delta Dunării – Patrimoniul Mondial UNESCO

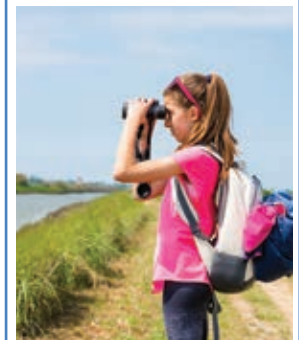
CUM VOM DERULA PROIECTUL?

Ce vom face?

- Pas 1** Vom colabora în mod permanent cu partenerii de proiect.
- Pas 2** Vom realiza activitățile conform termenelor de lucru stabilite în fișa de proiect.
- Pas 3** Periodic, vom propune activități de evaluare/interevaluare a produsului/produselor proiectului.
- Pas 4** În desfășurarea activităților propuse vom antrena colegii, potrivit preferințelor, pasiunilor manifestate în cadrul disciplinelor de studiu. Exemple:
- creații literare în versuri sau în proză, având conținut moral-civic;
 - concurs de desene ce ilustrează activitățile proiectului;
 - confecționarea, la educație tehnologică, a unui banner informativ al proiectului;
 - prezentare de modă, utilizând costume din deșeuri reciclabile;
 - înregistrarea audio/video sau fotografierea diferitor secvențe de activitate specifică proiectului;
 - compunerea unor probleme pentru revista de matematică, având conținut referitor la cantitățile de deșeuri colectate;
 - compunerea, interpretarea unor cântece dedicate diferitor sărbători înscrise în calendarul ecologic realizat.
- Pas 5** Vom promova/valorifica aspecte pozitive ale activităților desfășurate în cadrul proiectului în rândul elevilor, părinților și comunității.

PASIUNI

- Sunteți pasionați de biologie, geografie?
- Realizați un scurt film documentar cu titlul „Comorile Deltei Dunării“.
- Utilizați imagini ale vegetației, faunei, peisajelor acestui loc minunat.
 - Prezentați-le colegilor, oferindu-le prilejul de a admira frumusețea Deltei Dunării.

SUGESTII DE REALIZARE A UNOR ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL PROIECTULUI

ȘCOALA MEA VERDE

Colțul verde
al clasei

Florile din grădina
școlii

Pomii din grădina
școlii

Ocroțiți
păsările!

- Stabiliți activități practice de îngrijire a plantelor; plantați și „adoptați” câte un pomișor; construiți căsuțe și stegulețe ecologice pentru păsări.
- Completați fișe cu observații despre felul în care se dezvoltă plantele.
- Observați specii de păsări din zona în care locuiți.
- Îmbogățiți website-ul școlii cu imagini ale activităților desfășurate.

COLECTĂM, SELECTĂM, RECICLĂM!

- Colectați deșuri reciclabile: plastic/sticlă, hârtie/carton, baterii, aluminiu/metal, PET-uri etc.
- Valorificați-le cu ajutorul administratorului școlii.
- Utilizați banii obținuți: în scopuri caritabile, pentru dotarea școlii, excursii/vizite la muzee, ecusoane personalizate „Școala mea verde”, premii pentru posibile concursuri organizate.
Exemple: „Clasa mea verde”, „Parada costumelor din deșuri reciclabile”, „Idei verzi pentru școala mea – Interactiv!” ș.a.
- Alcătuiți un album/portofoliu tematic/colaj care să ilustreze activitățile desfășurate.

UN CÂNTEC SE FACE PĂMÂNTUL...

**ZIUA
MONDIALĂ
A PĂMÂNTULUI**
22 aprilie

**ZIUA
MONDIALĂ
A APEI**
22 martie

**ZIUA
MONDIALĂ
A SĂNĂTĂȚII**
17 aprilie

**ZIUA
MONDIALĂ
A MEDIULUI**
5 iunie

- Realizați un **Calendar ecologic**.
- 22 aprilie 2017 – Google a marcat Ziua Pământului printr-un *doodle* special.
- Propuneți activități de celebrare a Sărbătorilor Planetei Albastre.

SPRING ALIVE

Pasionat de păsări?
Copiii din Europa,
Asia Centrală și
Africa pot posta
observații despre
rândunică, barză
albă, cuc etc. pe
site-ul:

www.springalive.net
Participă! Și tu poți!

Audiție muzicală

- Audați *Serenada privighetorii*, de Enrico Toselli.
- Transpuneți în cuvânt și culoare cântecul păsărilor.

ATELIER CREATIV

- Realizați o expoziție cu vânzare a unor obiecte confecționate din deșuri reciclabile.
- Utilizați banii rezultați pentru ajutorarea unei familii aflate în dificultate.
- Confecționați panouri eco, afișe, fluturași, costume ale unor personaje de carnaval.

ETAPA a IV-a. • EVALUAREA PROIECTULUI

ÎNȚRE PROIECȚIE ȘI REALIZARE

- Stabiliți permanent raporturile calitative dintre ceea ce s-a realizat și ceea ce s-a proiectat:
 - pe parcursul desfășurării proiectului;
 - la final.
- Sub îndrumarea cadrului didactic, analizați realizarea indicatorilor/criteriilor de evaluare a activităților și produsului/produselor rezultate.
- Consemnați în raportul final al proiectului:
 - puncte forte;
 - puncte slabe;
 - propuneri de îmbunătățire.
- Reflectați asupra măsurii în care proiectul a avut succes.
Dacă ați acorda un calificativ, care ar fi acesta?
 Foarte bine Bine Suficient Insuficient

JURNAL DE PROIECT – CE AM REUȘIT?

- Pe o scală de la 1 la 5, apreciază gradul de implicare în propria învățare, în cadrul proiectului educațional.

Argumentează alegerea făcută.

1	Foarte slab	2	Slab	3	Mediu	4	Foarte bine	5	Excelent
---	-------------	---	------	---	-------	---	-------------	---	----------

- Completează tabelul de mai jos, potrivit cerințelor.

Proiectul educațional: Mai mult verde în școala mea		
Am învățat despre...	Am învățat prin...	Am învățat pentru...
<ul style="list-style-type: none"> • Ce informații noi ai aflat în cadrul proiectului? 	<ul style="list-style-type: none"> • Care sunt activitățile la care ai participat? 	<ul style="list-style-type: none"> • Cum se reflectă învățarea în valorile promovate, în atitudinea și comportamentul tău?
...

SĂ REFLECTĂM

„Fie numai pașnice și fericite Zilele Pământului pentru [...] Terra, care continuă [...] să se rotească în spațiul rece, cosmic, cu încărcătura sa caldă [...] viața.“

*U Thant,
Secretar General
al ONU (1961–1971)*

Eu cred că...

Scrie cel puțin trei însușiri care definesc proiectul educațional parcurs.

FIȘĂ DE AUTOEVALUARE

- Folosind următoarea scală, indicați acordul/dezacordul.

4	în totalitate de acord	3	de acord	2	nu sunt de acord	1	nu sunt deloc de acord
---	------------------------	---	----------	---	------------------	---	------------------------

- a) Am învățat mai multe despre problemele comunității.
- b) Mi-am îmbunătățit abilitățile de comunicare/cercetare.
- c) Am înțeles ce înseamnă să-ți exerciți drepturile/să-ți asumi responsabilitățile în luarea unei decizii personale și de grup.
- d) Am învățat să fiu cooperant în soluționarea problemelor.
- e) Am formulat opinii, explicații, argumente vizând drepturile copilului, mediul și protecția mediului.
- f) Am observat/comparat asemănări, deosebiri între opinii, explicații, argumente formulate de alte persoane.
- g) Am participat la decizii de grup privind implicarea activă în realizarea tuturor etapelor proiectului educațional.

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE

- Pentru fiecare criteriu se acordă note de la 1 la 10.
- Media notelor obținute constituie nota finală acordată elevului.

- a) gradul de îndeplinire a tuturor sarcinilor stabilite;
- b) calitatea materialelor/activităților realizate;
- c) capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/subgrupului;
- d) spiritul de colaborare și de adaptare la activitatea în echipă;
- e) spiritul de inițiativă, comportamentul civic.

Nota finală

PORTOFOLIUL PROIECTULUI

- La finalul întregii activități, realizați *Portofoliul proiectului*.
- Portofoliul proiectului va include:

- a) fișa proiectului; b) produsul/produsele proiectului; c) fișele de observare și de evaluare a activității.

- Pot fi incluse suplimentar materiale care exemplifică activitățile realizate în cadrul proiectului:
 - eseuri;
 - postere;
 - CD-uri;
 - studii de caz;
 - prezentări PowerPoint;
 - fișe de observație;
 - înregistrări;
 - interviuri;
 - curiozități din natură;
 - fișe de evaluare în perechi a produselor proiectului;
 - informații despre ONG-uri care luptă pentru un mediu curat și sănătos etc.

LECTURĂ SUPLIMENTARĂ CU CONȚINUT MORAL-CIVIC

SEMNU DE IARBĂ

(fragmente)

de Silvia Kerim

Unitatea
6

[...] Luna se uita la Pământ așa cum se uită copiii la televizor sau la cinematograful – se uita, adică, așa cum te uiți la ceva îndepărtat și tare apropiat în același timp, ceva aflat peste mări și țări și, parcă, în același timp, la tine în odaie. Se uita la el cu plăcere – pentru că îl socotea un fel de prieten bun, un prieten care ar locui dincolo de deal și căruia i se întâmplă mereu fel de fel de lucruri. [...]

Și iată că, tocmai acum, când se așezase la fereastră, sperând să se mai înveselească puțin și să alunge plictiseala care o împresurase ca o apă caldă, adormitoare, Luna băgă de seamă că pe Pământ se stârnie o zarvă mare.

Învrăjbiți din cine știe ce pricini, oamenii intraseră în război.

Luna se frecă la ochi. Nu-i venea să creadă că se poate întâmpla așa ceva. În mintea ei de Lună, oamenii aveau toate motivele să fie mulțumiți cu traiul pe Pământ. Pământul le oferea în dar toate bogățiile lui. Și nu le cerea nimic în schimb. Atâta doar: să-l lase în pace, să-i respecte pădurile și animalele. Și florile. Și iarba. Și să-i păstreze apele curate.

Or, iată că învălmășeala asta, fără rost și fără alt câștig pentru oameni decât moartea și durerea, răni adânc și Pământul.

Valurile mici de iarbă, presărate cu flori sălbatice, fură sfârtecate de copitele miilor de cai înspăimântați de lănci ori chiar uciși, câmpul fu răscolit cu lopata sau cu sapa, pentru mii și mii de capcane, pentru mii și mii de morminte. Creștetul întotdeauna falnic al Pământului se pustii, lăsând să apară în haina verde a pădurilor găuri mari și negre, precum cele dintr-o haină ciuruită de gloanțe. Din sprâncenele lui, altădată stufoase, alcătuite din brazi pitici, păsările zburară departe, cu țipete înfricoșate.

Apele mărilor și oceanelor se tulburară de rămășițele corăbiilor scufundate. [...]

Pământul se încruntă, gemând de durere și de revoltă. Zâmbetul îi pieri.

Apoi – de parcă viața l-ar fi părăsit dintr-odată –, Pământul înțepeni ca mort.

Luna-Vrăjitoare se sperie grozav, temându-se ca nu cumva prietenul ei să se îmbolnăvească de inimă rea. „Ar fi o boală fără leac“, își zise ea.

Așa că lăsă, pentru o vreme, treburile gospodăriei în grija stelelor și, luându-și din sertar oceanul de sidereal, se apucă să studieze Pământul.

Zilele și nopțile treceau într-o liniște deplină, acea liniște încremenită, care se lasă, de obicei, prin preajma bolnavilor aflați în somn aducător de moarte.

Luna era tot mai înspăimântată. Aștepta, cu încordare, un semn, oricât de mic, care să-i spună că prietenul ei, Pământul, se face bine.

Dar semnul bun nu se ivea.

Luna se frământa fără încetare. Ar fi dorit nespuse să îl ajute. Dar nu putea nimic. Vrăjile ei nu se potriveau defel pentru o boală atât de grea. O boală cum ea nu mai pomenise încă.

Lăsând până și luminatul cerului în grija fiicelor ei, stelele, Luna, cu sufletul la gură, pândea Pământul, de parcă ar fi vegheat la căpătâiul unui suferind de lângă care Speranța plecase mai demult.

În cele din urmă – era într-o dimineață rece, cu cerul plumburiu –, Luna-l zări cum se trezește.

Într-adevăr, Pământul deschisese ochii.

Apoi, Luna îl auzi cum oftează adânc și îl văzu cum se scutură ca de o amorțeală.

După un timp, cu gesturi tacticoase, Pământul începu să-și numere rănilile.

Erau nespuse de multe...

Ca după o treabă grea, istovitoare, Pământul se opri.

Un timp se odihni, dorind parcă să capete puteri.

Apoi, Luna băgă de seamă că Pământul începe să-și oblojească rănilile, așa, băbește, cu doctoriile pe care le avea la îndemână: Ploaia și Soarele.

Dar rănilile i se închideau cu greu.

Pe locul fostelor păduri, abia de se zărea – printre cioturile arse – câte-un pâlcc de puieti de fag ori de molid, răsăriți anevoie din semințele aduse de vânt și bătute de ploi.

Valurile mărilor și ale oceanelor erau încă tulburate de rămășițele corăbiilor sfărâmate. Doar pe alocuri albăstrea câte un luminiș de ape.

Pe întinderea câmpiilor arse de obuze nu se zărea nicio floare. Doar câte-o buruiană fără vlagă, ce se usca într-o clipă, atinsă de arșița soarelui nepăsător.

Așa trecu un timp. Timp lung, cât un an, ori o sută, ori poate o mie de ani.

Și iată că, într-o dimineață, venind la fereastră să dea perdelele la o parte, Luna băgă de seamă – cu bucurie – o schimbare: pe fruntea Pământului răsărise un fir de iarbă!

Și-apoi, după o zi sau două, Pământul avu din nou vechea înfățișare. Sub mantia de iarbă multă, verde, proaspătă, parcă întinerise.

Creștetul i se acoperise iar de codri deși, foșnind de păsări.

Sprâncenele lui, alcătuite din brazi pitici, erau iarăși stufoase. Vrăbiile ciripeau de zor, fericite, printre genele lui verzi.

În lumina dulce a primăverii, caii sălbatici alergau iar, teferi, spre pășunile întinse.

Pământul surâdea...

– Da, da! strigă Luna fericită, bătând din palme. Și-a vindecat rănilile și sufletul! A uitat! Sau se prefacă că a uitat relele pricinuite de oameni. Așadar: i-a iertat!... *Semnul iertării este iarba!* – hotărî Luna, dând alene din cap. [...]

- Formulați mesajul textului. Exprimați-vă părerea.
- Propuneți lecturi suplimentare care să ilustreze temele studiate la educație socială în clasa a V-a.
- Argumentați alegerile făcute.

RECAPITULARE FINALĂ – O LUME MINUNATĂ PENTRU COPII!

„Unde te pot găsi, copil-minune al vacanței?
L-am căutat și l-am găsit.
Bineînțeles, tot în șezlongul de sub dud.”
Mircea Sântimbreanu

12 august
20 august

26 august
3 septembrie
15 septembrie

- Voi învăța gimnastica.
- Cred că aș putea crește porumbei. Voi face columbofilie.
- Și iepurofilie.
- Să îmi dresesz câțelul.
- Voi fi premiantul clasei.

Obosit, băiatul ațipise.
Era 21 septembrie.
Școala începuse de o săptămână.

FILE DE JURNAL

Ați observat, desigur, în materie de vacanță școlară, toți copiii se trezesc – dar ce zic eu? – se nasc specialiști [...].

Acestea, nu începe îndoială, erau gândurile cu care Mielu Fărâmiță, aflat în șezlongul de sub dud, intra în vacanța mare. Veți recunoaște: gânduri mari, demne de stima oricui. [...]

18 iunie. Să învăț limba franceză la perfecție.

20 iunie. Și germana.

26 iunie. Să învăț călăria.

28 iunie. Cu sărituri la obstacole? Cu!

6 iulie. Să învăț pe dinafară 50 de poezii.

10 iulie. Să învăț înotul. [...]

15 iulie. Dac-aș învăța zilnic 5-10 cugetări și aforisme, la toamnă aș ști o mie. O comoară!

22 iulie. Să fac un album filatelic.

24 iulie. Aș putea să mă pun la punct cu arta fotografică.

29 iulie. Să mă înscriu la un cineclub.

4 august. Uitasem muzica! Într-o vacanță se poate învăța pianul. Și acordeonul. [...]

Acesta-i jurnalul. [...] Și-o fi realizat bunul meu prieten, pe rând, toate proiectele? [...]

Dar unde ești tu, Mielu Fărâmiță, titan al timpului liber? Unde să te găsim, copil-minune al vacanței?

(*Mircea Sântimbreanu, „Moment organizatoric”*)

Recomandări pentru lectură

Citiți integral „Moment organizatoric”, de Mircea Sântimbreanu, în volumul *Recreația mare*.

FAPTE ȘI OPINII

• Pornind de la „explozia stelară”, formulați întrebări referitoare la conținutul textului dat.

Cine?

Cum?

Ce?

Când?

Unde?

• Identificați, în textul dat, drepturi ale copilului.

EXPRIMAȚI-VĂ PĂREREA!

Credeți că Mielu Fărâmiță și-a realizat proiectele de vacanță?

- **DA**, pentru că
- **NU**, pentru că

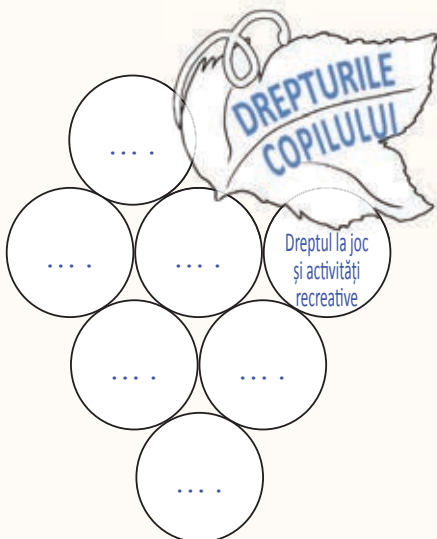
EXERSĂM

1 Completează, utilizând organizatorul grafic, conținuturi parcurse la educație socială.

2 Scrie în structura grafică dată drepturi ale copilului.

• Exemplifică, oral, responsabilități adecvate fiecărui drept.

3 Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 20 noiembrie 1989, include la Articolul 31 „dreptul copilului la joc și activități recreative, la odihnă și vacanță”.

Redactează o compunere în care să prezinți și să susții acest drept.

Exemplifică o situație de încălcare a acestui drept.

Identifică posibile măsuri de intervenție.

SFATUL COPIILOR

Utilizează portofoliul realizat în cursul anului școlar în cadrul orelor de educație socială. Vei recapitula mai ușor conținuturile parcurse.

Invitație la dialog

- Imaginează-ți un dialog cu un reprezentant al Comitetului Național Român pentru UNICEF.
- Formulează întrebări despre:
 - drepturile copiilor din lume;
 - felul în care copiii își petrec timpul liber.

PUZZLE

- Realizați un joc puzzle pe tema „Ce pot face în timpul liber?”.
- Numărul activităților propuse trebuie să fie egal cu numărul elevilor din clasă.

AUTOEVALUARE/EVALUARE ÎN PERECHI

Punctaj acordat	Criterii de evaluare	Observații
30 de puncte	prezentarea dreptului în tehnica compunerii;	<ul style="list-style-type: none"> • Respectă regulile de ortografie și de punctuație. • Nota finală se stabilește prin împărțirea punctajului obținut la 10.
30 de puncte	sustinerea dreptului prezentat;	
6 puncte	prezentarea unei situații de încălcare a dreptului;	
6 puncte	identificarea unor posibile măsuri de intervenție;	
9 puncte	utilizarea adecvată a termenilor specifici educației sociale;	
9 puncte	originalitate;	
10 puncte	se acordă din oficiu.	

TURNIRUL OPINIILOR – CONCURS ARGUMENTATIV PRIVIND RESPECTAREA ȘI APĂRAREA DREPTURILOR COPILULUI

Echipa I

CLUB DE DEZBATERE

Echipa II

FILE DE CONCURS

Ce vom face?

- Vom organiza un concurs argumentativ privind respectarea și apărarea drepturilor copilului.

De ce vom face?

- Vom cunoaște mai bine drepturile copilului.
- Cunoscând drepturile, vom învăța să le apărăm.
- Vom cunoaște mai bine:
 - a) documente care apără drepturile copilului;
 - b) instituții cu rol în apărarea, promovarea și respectarea drepturilor copilului.
- Ne vom îmbunătăți abilitățile de comunicare.

Cum vom face?

- 1 Formați două echipe.
- 2 Fiecare echipă își va expune, pe rând, opiniile susținute de argumente.
- 3 Membrii celor două echipe își pot adresa întrebări suplimentare.
- 4 Publicul va formula întrebări de clarificare ambelor echipe.

SUGESTII TEMATICE

- Copiii nu ar trebui să muncească!
- Internetul poate înlocui biblioteca.
- Părinții pot avea acces la situația școlară a copiilor.
- Statul apără drepturile copilului.
- Societatea civilă poate ajuta copiii orfani.
- Filmele ce conțin violență trebuie interzise.
- Orice copil are dreptul la identitate.
- Continuați!

AFIRMAȚIE

EXPLICAȚIE

DOVEZI

EXEMPLE

CONCLUZII

Cum vom ști dacă am reușit?

- 1 Se votează pro/contra fiecărei echipe.
- 2 Se numără voturile.

	I	II
• Sușinători →
• Oponenți →
• Nehotărâți →

- 3 Câștigă echipa cu cei mai mulți sușinători.

1 Încercuiește caseta corespunzătoare valorii de adevăr a fiecărei afirmații: **A** (adevărat); **F** (fals).

A **F** Construirea unei tabere pentru copii înseamnă respectarea dreptului la joc și activități recreative.

A **F** Modernizarea sistemului medical asigură dreptul la sănătate.

A **F** Integrarea copiilor fără familie într-o instituție asigură dreptul la securitate și protecție socială.

A **F** Dotarea școlii înseamnă respectarea dreptului la educație.

2 Marchează cu semnul casetele corespunzătoare instituțiilor guvernamentale.

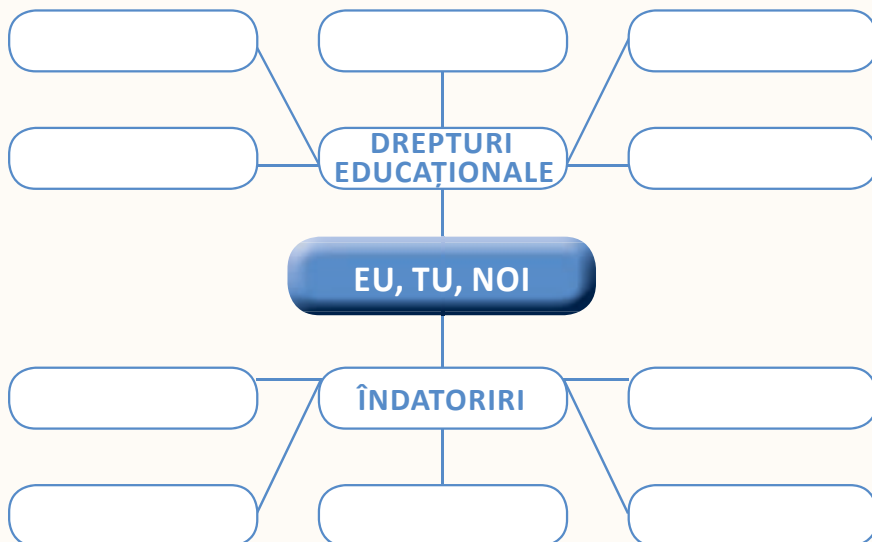
- Ministerul Muncii și Justiției Sociale
- Spitalul de Pediatrie
- Clubul Copiilor
- Ministerul Educației Naționale
- Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului
- Serviciul Public de Asistență Socială

3 Menționează cel puțin trei măsuri de protecție socială a copiilor din medii dezavantajate socioeconomic.

4 Enumeră drepturi sociale ale copiilor, potrivit prevederilor Statutului Elevului.

Activitate în perechi

Completați schema dată, utilizând Statutul Elevului și Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului. Ce observați?

DICTIONAR

- Prezintă dicționarul cu termeni specifici educației sociale, realizat în acest an școlar.
- Propune un joc în cadrul căruia colegii să utilizeze în contexte noi, variate, cuvintele și expresiile din dicționar.

ATELIER CREATIV

Creați un document Word în care să inserați imagini ale activităților desfășurate la orele de educație socială.

EVALUARE FINALĂ – CE ȘTIM? CÂT ȘTIM? CUM ȘTIM?

- 1 Formulează cinci întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități.
- 2 Scrie în casetă **A**, dacă afirmația este adevărată, sau **F**, dacă afirmația este falsă.
 - Convenția ONU este legea internațională a drepturilor copilului.
 - Principiul nediscriminării este unul dintre principiile generale ale Convenției.
 - Copilul poate avea multe drepturi și nicio responsabilitate.
 - Orice copil care este lipsit temporar sau definitiv de mediul său familial are dreptul la protecție și ajutor special din partea statului.
- 3 Explică ce faci în următoarele situații:
 - a. Pe stradă, în fața ta, un copil a fost răpit.
 - b. În parcul copiilor, un copil vinde droguri.
 - c. Bunica a căzut și nu poate respira.
 - d. În recreație, un coleg te-a agresat în curtea școlii.
- 4 Ce trebuie să facem pentru a avea un mediu înconjurător sănătos?
Indică prin săgeți activitățile care conduc la poluare și pe cele care ocrotesc mediul.

- Ocrotirea mediului
- Poluare

- păstrarea liniștii și a ordinii în fiecare loc
- curățarea apelor
- strigăte puternice în grupul de copii excursioniști
- aruncarea gunoaielor în râu
- plantarea de puieți în tabăra pentru copii
- aruncarea hârtiilor pe stradă

- 5 Redactează un text de douăsprezece rânduri care să conțină patru argumente simple pe tema respectării propriilor drepturi și responsabilități.

Mă simt...

Punctaj acordat:

1.	2 puncte (5 situații x 0,4 puncte)
2.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
3.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)
4.	1 punct (5 situații x 0,2 puncte)
5.	2 puncte (4 situații x 0,5 puncte)

Se acordă un punct din oficiu.

JURNAL REFLEXIV

I. AUTOEVALUARE

- 1 Știu să formulez întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități.
- 2 Știu să formulez opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități.
- 3 Ascult activ și respect opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în cadrul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului.
- 4 Știu să formulez probleme care vizează drepturile copilului ca punct de plecare în rezolvarea lor.
- 5 Identific măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare/promovare a drepturilor copilului.
- 6 Mă implic activ în cadrul proiectelor vizând drepturile copilului.
- 7 Îmi exercit în mod corect drepturile și responsabilitățile, respectând drepturile celorlalte persoane.
- 8 Particip activ la decizii de grup privind apărarea și promovarea drepturilor copilului.
- 9 Îmi cunosc drepturile și îmi asum responsabilitățile asociate fiecărui drept.
- 10 Cred că am un comportament adecvat și sunt mai atent la vocea mediului înconjurător.

Pentru fiecare criteriu se acordă o notă de la 1 la 10.
Media notelor obținute constituie nota finală.

II. OPINIA TA CONTEAZĂ!

- 1 Dacă ai acorda o notă manualului tău de educație socială, care ar fi aceasta?
Formulează un punct de vedere personal. Argumentează opțiunea ta.
 - a. Mi-a plăcut...
 - b. Mi s-a părut mai atractiv...
 - c. Voi ține cont de...
 - d. Nu am înțeles...
 - e. Nu mi-a plăcut...
 - f. M-a ajutat să...
 - g. Cunoștințele însușite se reflectă în atitudinea, comportamentul meu...

III. INVITAȚIE LA DIALOG

- 1 Ți-ar plăcea ca în elaborarea unui manual să fie implicate echipe de elevi?
DA, pentru că **NU**, pentru că
- 2 Crezi că elevii participanți la olimpiadele specifice educației sociale ar putea reprezenta copiii la elaborarea unui manual?
DA, pentru că **NU**, pentru că
- 3 Dacă tu ai fi autorul unui manual de educație socială, cum ar arăta acesta? Ce le-ai propune tuturor copiilor?

IV. TU, CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI ȘI STATUTUL ELEVULUI

Împreună cu ceilalți colegi, cercetează în ce măsură drepturile copilului prevăzute în Convenție se regăsesc în Statutul Elevului.

Te așteaptă o surpriză plăcută! Reflectează, așadar, asupra propriilor drepturi și responsabilități.

Dicționar

A

- abuz** – încălcarea unui drept
adopție – luarea și îngrijirea unui copil de către o altă familie decât cea în care s-a născut
agresor – care săvârșește o agresiune, un atac neprovocat
(a) argumenta – a susține, a dovedi, a demonstra
atitudine – poziție, punct de vedere, comportare
autohton – băștinaș
autoritate – dreptul, puterea de a conduce, de a impune ascultare

C

- caritabil** – milos, generos
certificat de naștere – act oficial prin care se confirmă nașterea unei persoane
cetățean – locuitor al unei țări, având drepturi și îndatoriri față de aceasta
colaborare – participare, conlucrare, cooperare
compasiune – milă, compătimire
comunitate locală – totalitatea locuitorilor unei localități care au interese, credințe sau norme de viață comune
conceptogramă – organizare grafică sau vizuală a informației
conflict – neînțelegere, dezacord, ceartă
constituție – lege fundamentală în care sunt prevăzute principiile de bază ale organizării unui stat, drepturile și îndatoririle cetățenilor
convenție – înțelegere, acord, pact

D

- decizie** – hotărâre luată de o persoană sau de un grup
discriminare – tratament diferit, nedrept față de persoane, din cauza apartenenței lor la un anumit grup social
dizabilitate – stare fizică, psihică sau mentală care limitează o persoană în deplasare, activitate, receptare
drept – care este conform cu legile rațiunii, cu legalitatea socială, cu tradițiile

E

- ecologie** – știința care se ocupă cu studiul legăturii dintre organisme și mediul în care se dezvoltă și trăiesc

etnie – unitate etnică cu trăsături de civilizație și cultură (limbă, tradiții etc.) comune

(a) exploata – a folosi munca unei persoane în mod necinstit

F

familie – formă socială de bază care constă din soț, soție și copiii lor

G

grup social – colectivitate formată din persoane unite prin activități și interese comune
guvern – organ de stat care exercită puterea executivă

H

handicap – deficiență, infirmitate a unei persoane, dezavantaj, dificultate, nevoie

I

identitate – ansamblu de date prin care se recunoaște o persoană
incluziune – acceptarea tuturor persoanelor, indiferent de apartenența lor etnică, socială, religie, naționalitate
indemnizație – sumă de bani care se acordă cuiva și care nu are caracter de salariu
instituție – organ sau organizație de stat care îndeplinește anumite funcții, desfășoară activități cu caracter social, cultural, administrativ etc.
integrare – acțiunea de a se integra, reuniunea mai multor părți (într-un singur tot)

J

justiție – ansamblul legilor și al instanțelor judecătorești

L

lider – conducător al unui grup, al unei organizații

M

marginalizare – a diminua, a reduce (pe nedrept) valoarea, importanța unei persoane, a unui lucru, a unei idei prin neglijare în mod voit, prin neluare în seamă

mass-media – mijloace de comunicare publică (TV, radio, presă, internet etc.)

mediu – ansamblul condițiilor naturale de pe Pământ sau dintr-o regiune în care se dezvoltă ființele sau lucrurile

minoritate – partea cea mai mică a unei colectivități

minoritate etnică – grup de oameni de aceeași origine și limbă, care locuiește pe teritoriul unui stat național

N

nediscriminare – tratament egal al persoanelor, indiferent de naționalitate, gen, rasă sau origine etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală

nume de familie – cuvânt sau grup de cuvinte pe care-l poartă membrii unei familii și care se transmite de la părinți la copii

P

parlament – organ legislativ ales prin votul cetățenilor

participare – a acționa alături de altcineva (la realizarea unui lucru, a unei acțiuni); a lua parte, a se asocia, a colabora, a coopera, a conlucra

patrimoni – totalitatea bunurilor care aparțin colectivității și sunt administrate de către organele statului

persuasiune – acțiunea, darul sau puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să facă un anumit lucru

poluare – degradarea mediului înconjurător cu substanțe toxice

prejudecată – atitudine negativă îndreptată împotriva persoanelor pe care nu le cunoaștem, pentru faptul că aparțin anumitor categorii, grupuri

prestație – alocație, compensare, indemnizație

principiu – element fundamental, idee de bază

protecție – apărare, ocrotire, sprijin

protecția mediului – acțiuni organizate în scopul păstrării echilibrului ecologic, asigurând condiții de viață mai bune

R

recompensă – răsplată

regulament – totalitatea măsurilor luate pentru a se menține o anumită ordine

responsabilitate – obligația de a efectua un lucru

risc – posibil pericol

S

sanctiune – pedeapsa prevăzută de lege pentru cei care încalcă dispozițiile ei

securitate – protecție, apărare

senat – corp legislativ

societate – totalitatea oamenilor care trăiesc laolaltă, între care există anumite relații

solidaritate – legătură puternică, unire, frăție, sentiment care îi determină pe oameni să-și acorde ajutor reciproc

(a avea) spirit civic – a respecta legile, a contribui la buna desfășurare a activității în societate

stat – totalitatea instituțiilor cu ajutorul cărora este asigurată conducerea și organizarea societății într-un teritoriu delimitat de graniță

stat indivizibil – care nu poate fi împărțit

stat suveran – care are putere absolută în a-și hotărî soarta

stat unitar – având o conducere unică

stereotip – idee, convingere generalizatoare, simplificatoare, cu privire la o situație, un grup de oameni etc.

T

toleranță – acceptarea părerilor și comportamentelor diferite de ale noastre, îngăduință, indulgență

V

voluntariat – activitate desfășurată în folosul altor persoane sau al societății, fără a urmări câștiguri materiale

violență – constrângere, brutalitate

Anexă

CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

(selecție de articole)

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

ARTICOLUL 2

1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

ARTICOLUL 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție. [...]

ARTICOLUL 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei largite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta convenție.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.

2. Statele părți vor face tot ce le stă în putință pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul va fi înregistrat imediat după nașterea sa și are, de la această dată, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilității, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți se obliga să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nicio imixtiune ilegală.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor veghea ca niciun copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid [...] că această separare este în interesul suprem al copilului. [...]

3. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

2. În acest scop, copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.

ARTICOLUL 16

1. Niciun copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și niciunui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

ARTICOLUL 17

Statele părți vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor asigura accesul copilului la informație și materiale provenind din surse naționale și internaționale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale și a sănătății sale fizice și morale. [...]

ARTICOLUL 18

1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

ARTICOLUL 19

1. Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

ARTICOLUL 22

1. Statele părți vor lua măsurile necesare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în conformitate cu reglementările și procedurile internaționale și naționale aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă ori de tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecția și asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezența convenție și de celelalte instrumente internaționale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt părți.

ARTICOLUL 23

1. Statele părți recunosc că pentru copiii handicapați fizic și mental trebuie să se asigure o viață împlinită și decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

ARTICOLUL 24

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta că niciun copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

ARTICOLUL 26

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

2. La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătură cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său.

ARTICOLUL 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

2. Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

ARTICOLUL 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

- a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;
- b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional, și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie; [...]
- d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora la informarea și orientarea școlară și profesională;
- e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecvenței cu regularitate a școlii și pentru reducerea ratei abandonului școlar.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 29

1. Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:

- a) dezvoltarea plină a personalității, a vocațiilor și a aptitudinilor mentale și fizice ale copilului; [...]
- c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa;
- d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;
- e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

ARTICOLUL 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtonă, copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viață culturală proprie, de dreptul de a-și declara apartenența religioasă și de a-și practica propria religie, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

ARTICOLUL 31

1. Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

2. Statele părți respectă și promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală și artistică și încurajează punerea la dispoziție acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber și de desfășurare a activităților recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

ARTICOLUL 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educaționale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie și pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii și al traficului ilicit de astfel de substanțe.

ARTICOLUL 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare [...] pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă.

ARTICOLUL 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale.

ARTICOLUL 38

4. Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

ARTICOLUL 42

Statele părți se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și adecvate.

„Nu sunt un profesor: doar un tovarăș pe care l-ai întrebat pe unde să mergi.
Ți-am arătat spre înainte – înaintea mea, dar și a ta.”
G.B. Shaw

ISBN 978-606-706-627-2

9 786067 066272